

Авраменко П., Берелет В., Берелет Л., Данчук Л., Шинкарук І.,
Бондарчук Н., Оксютович І.

НА ДОПОМОГУ СЦЕНІЧНОМУ МИТЦЮ

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК

ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ
КАФЕДРА МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

НА ДОПОМОГУ СЦЕНІЧНОМУ МИТЦЮ

Навчальний посібник

Житомир
2021

УДК 792.07 (075.8)
Н-12

На допомогу сценічному митцю: навчальний посібник / Авраменко П., Берелет В., Берелет Л., Данчук Л., Шинкарук І., Бондарчук Н., Оксютів І. [Ред.-упор. Л.В. Обух]. Житомир: ЖДУ ім. І. Франка, 2021. 131 с.

Рецензенти:

Талашко В.Д. – народний артист України, доцент, професор кафедри режисури телебачення Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. Карпенка-Карого;

Кукуруза Н.В. – заслужений працівник культури України, кандидат мистецтвознавства, доцент, завідувач кафедри сценічного мистецтва і хореографії ННІ мистецтв Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника;

Танська В.В. – кандидат педагогічних наук, доцент, директор ННІ педагогіки Житомирського державного університету імені Івана Франка.

Навчальний посібник вміщує інструктивні матеріали (навчальні поради та сценарії) професіоналів-практиків – викладачів кафедри мистецької освіти Навчально-наукового інституту педагогіки Житомирського державного університету імені Івана Франка та їх студентів, присвячені актуальним потребам поповнення репертуару зі сценічного мистецтва. Видання рекомендується викладачам та студентам мистецьких навчальних закладів, керівникам театральних гуртків, організаторам масових свят, любителям сценічного виконавства тощо.

Матеріали подаються в авторській редакції. Відповідальність за зміст матеріалів несуть автори.

Рекомендовано до друку Вченою радою Житомирського державного університету імені Івана Франка (протокол № 2 від 29 січня 2021 р.).

ISBN ...

© Автори

© Житомирський державний університет імені Івана Франка, 2021

ЗМІСТ

3

Від упорядника

4-6

Розділ I: Навчальні поради

7-30

Розділ II: Сценічне мистецтво починається зі сценарію

31-128

Відомості про авторів

129-131

ВІД УПОРЯДНИКА

Питання організації та проведення різноманітних сценічних дійств, масових заходів потребує постійного оновлення репертуару та є завжди актуальним для навчально-виховного процесу закладів освіти усіх рівнів. Пропонований навчальний посібник, власне, і спрямований для задоволення таких потреб та містить напрацювання педагогів-практиків, котрі мають значний досвід роботи у сфері культури та мистецтва.

Справа розвитку спеціальності «Сценічне мистецтво» у соціокультурному просторі України нового тисячоліття потребує значної уваги як з боку науковців (культурологів, мистецтвознавців), так і з боку практиків сцени (акторів, режисерів, керівників гуртків).

Режисери-постановники – це творці неповторної атмосфери, що дозволяє людині зануритись у інший світ та пережити ні з чим не зрівнянні відчуття. Нестримна потреба залишити якомога помітніший слід у людських душах, «зацепити за живе» дозволяє їм, як нікому іншому, формувати культурний світогляд суспільства, вказувати на існуючі суспільні проблеми та пропонувати особливі шляхи їх вирішення засобом сценічного мистецтва.

Театр завжди був не просто сценою з людьми-акторами, які лицедіяли лише задля розваги. Театр споконвіків був ареною, на якій вирішувались важливі суспільні питання, виголошувались провідні ідеї філософської думки, філігранно викривались найпотаємніші таємниці. Ще від часів Вергілія та Овідія komponувалися сценічні дійства, котрі містили значний етичний задум. Виховний потенціал таких дійств став частиною формування еллінської, а згодом і римської культур, відгомін яких знаходимо у творах великого Шекспіра.

Культурна еліта «золотої доби» української літератури (Г. Квітка-Основ'яненко М. Кропивницький, Леся Українка, І. Франко, І. Карпенко-Карий), усвідомлюючи потенціал театрального мистецтва, створювала

сценарні шедеври світового рівня, котрі й нині актуально віддзеркалюють естетичні засади національної ідентичності.

Саме завдяки їхній творчості доба формування українського сценічного мистецтва така насичена на початку третього тисячоліття і значний її відтинок належить митцям Полісся, серед яких почесне місце займає зірковий колектив авторів збірника – Леонід Данчук, Володимир Берелет, Лілія Берелет, Петро Авраменко, Ірина Шинкарук, а також їхні студенти Ірина Оксютівич та Надія Бондарчук. Таке добірне товариство практикуючих акторів, режисерів, естрадних діячів, педагогів формують кадровий потенціал кафедри мистецької освіти ННІ педагогіки Житомирського державного університету імені Івана Франка.

Посібник укладений із врахуванням постійної потреби в навчально-методичному наповненні для мистецьких дисциплін, а також оновленні інструктивного матеріалу для сценічних митців. Пропонований посібник складається з двох розділів: навчальні поради та сценарії. До кожного з розділів увійшли матеріали, спрямовані на розвиток тих чи інших сценічних навичок, що сприятимуть розширенню мистецького кругозору, естетичного й духовного виховання. Наприкінці посібника вміщено короткі відомості про авторів.

Ледь помітна корекція побудов речень чи відсутність єдиного стандарту в оформленні сценаріїв продиктовано намаганням зберегти оригінальний стиль, манеру письма та композиційне бачення кожного з авторів, які, беззаперечно, мають власний літературний шарм.

Зібрані сценарії – це авторські опрацювання на різну тему (сценарні плани, уривки з п'єс, шоу-програми), що були апробовані зі студентами спеціальності «Сценічне мистецтво» упродовж кількох років на різноманітних сценах та концертних майданчиках міста Житомира та області, а тому можуть бути пропоновані як навчально-методичний матеріал для дисциплін сценічного спрямування. Так само матеріали посібника будуть цікавими і для

керівників гуртків освітніх закладів, і для працівників культурно-мистецьких установ, кожен з яких знайде для себе новий сценарій для використання.

*Кандидат мистецтвознавства, доцент,
завідувачка кафедри мистецької освіти
Навчально-наукового Інституту педагогіки
Житомирського державного університету
імені Івана Франка*

Людмила Обух

Розділ I

НАВЧАЛЬНІ ПОРАДИ

ПРОФЕСІЯ РЕЖИСЕРА¹:

Режисер... Скільки понять, тлумачень і уявлень викликає це слово! У штаті кожного театру існує така посада. Немає афіші жодної вистави, де на почесному місці її творців не було б зазначено прізвище режисера-постановника. Немає людини, яка, хоч раз відвідавши театр, не чула б про існування такої професії.

Що ж таке режисура як мистецтво і професія? Відповісти на це питання можна лише, до кінця усвідомивши особливості природи мистецтва театру. На сучасному етапі розвитку театральної культури сценічне мистецтво - це складний і своєрідний творчий процес.

«Наше мистецтво, – говорив К. Станіславський, – не довговічне, але воно найневідразніше з усіх мистецтв для сучасника. Яка сила! Його впливовість створюється не однією людиною, а одночасно цілою групою осіб - акторів, художників, режисерів, музикантів; не одним мистецтвом, а одночасно багатьма, найрізноманітнішими: драмою, музикою, малярством, декламацією, танцем тощо».

Колективність і спільна творчість кількох митців, синтетичність, органічна єдність різних мистецтв - це найважливіші ознаки театру.

Ясно, що без єдиної ідейно-мистецької волі, яка скеровує спільну творчість і надає їй органічної єдності, не може бути мистецтва театру.

Митцем, що уособлює цю єдину творчу волю, і є режисер.

І чим глибшою та яскравішою буде його громадсько-творча особистість, чим більшим мистецьким авторитетом він користуватиметься, тим яскравіше і багатогранніше розкриється і виявиться творча індивідуальність окремих митців – акторів, художників, композиторів.

¹ Передрук: Данчук Л. Професія режисера. *Таїни режисера. Без табу*. Житомир: «Полісся», 2006. С. 15-18.

У цьому і полягає непорушна діалектика колективної природи творчого процесу сучасного театру.

Самобутня неповторність акторських талантів ще більше виявиться і заграє усім багатством барв їх акторської палітри під впливом яскравої режисерської особистості. І гарячий темперамент актора, як коштовний камінь в чіткому обрамленні режисерського задуму, не охолоне, а засяє іскристими вогнями усіх своїх граней!

У чому ж полягає діяльність режисера як громадянина, керівника і художника?

Режисер – це творчий натхненник усього цілеспрямованого громадського, мистецького і організаторського життя колективу театру, що визначає його художню своєрідність і репертуарну політику.

Режисер – це самостійний художник театрального мистецтва, ідейно-мистецький інтерпретатор драматургічного твору засобами театрального мистецтва. Це митець, що здійснює сценічний художній твір – виставу на основі літературного твору – п'єси. Він скеровує творчість акторів, художника, композитора, діяльність художньо-технічних цехів на втілення ідейно-художнього задуму вистави в цільну і гармонійну систему сценічної образності.

Режисер – це художній керівник колективу мистецьких однодумців, що виховує їх на єдиних ідейних, естетичних та етичних принципах.

Режисер – це організатор усього творчого процесу підготовки здійснення вистав, збереження якості, що забезпечує планову і ритмічну діяльність і доцільне рівномірне завантаження усього колективу театру.

Як бачимо, режисер – це мозок і нерви театру. Щоб з усім розмахом охопити сфери діяльності режисера, треба чітко і ясно розуміти роль театру в суспільному житті і діяльності людства, а також з'ясувати місце театру серед інших мистецтв і особливості його виразних засобів та всього процесу образного мислення.

Отже, режисер – це, насамперед, громадський діяч, керівник суспільно-

мистецької діяльності всього колективу, людина, що мусить стояти на рівні передових ідей свого часу.

«Театр – це кафедра, з якої можна багато сказати добра людям», – говорив М. Гоголь і цим визначив високу суспільно-громадську цілеспрямованість, призначення і покликання театру.

Своєрідність мистецтва театру полягає саме в тому, що процеси творчості відбуваються одночасно з процесами сприймання і становлять собою єдиний, цілісний процес, основою якого є жива і безпосередня взаємодія.

Спектакль – це результат творчості цілої групи співавторів, виявлений у живій дії акторів, що сьогодні, в цю хвилину, для сьогоднішнього глядача, на його очах і за його участю втілюють важливі ідеї драматурга в плоть і кров живих сценічних образів за допомогою своїх сьогоднішніх неповторних почуттів і думок в єдиному процесі взаємодії і взаємовпливу.

Як бачимо, сама синтетична природа театру, тонально-пластичний характер її, колективність творчого процесу, масовість сприймання, безпосередність контакту глядача з актором і своєрідність їх живої взаємодії ставлять перед режисером, як самостійним митцем театру, надзвичайної ваги і складності творчі проблеми.

Форми образного мислення режисера різноманітні. Вони охоплюють категорії часу і простору. Режисер повинен уміти творчо «бачити» та «чути», а головне – втілювати свої задуми в пластичні чи тональні образи, вірніше, в образи тонально-пластичні.

Режисер повинен уміти поставити виставу так, щоб вона була виразною «і на око, і на слух».

Дотепно хтось сказав, що ідеальна вистава мусить впливати па думки і почуття, бути естетично повноцінною і ясною як для аудиторії глухих, так і для аудиторії сліпих.

Сама природа театру ставить перед режисером вимогу мати не тільки знання в галузях культури й мистецтва, бути обізнаним з основами наук, а й здібності, уміння майстерно володіти технікою створення образів у

просторових та часових категоріях.

Режисер мусить розумітися на літературі, образотворчому мистецтві, хореографії, музиці. Він покликаний знати закони виразності слова і пластичного руху. Йому повинні бути відомі закономірності просторової композиції і колориту, гармонії та поліфонії, ритмічної та темпової побудови, звукотворення, голосоведення та фразування.

Режисер має досконало знати і володіти «секретами» творчості актора й усіма елементами його майстерності.

Звичайно, не можна вимагати, щоб режисер був одночасно видатним письменником, художником, скульптором, архітектором, композитором й актором (хоча свого часу визначні режисери були діячами в кількох різноманітних галузях мистецтва). Але чого вже точно не можна допустити - то це того, щоб режисер був дилетантом. Він мусить бути професійно грамотною людиною. Інакше йому нічого робити в театрі, бо ніколи йому не пощастить піднятися до рівня вимог, які ставить сучасний розвиток театральної культури перед режисурою.

Отже, театр – справа жива, і його закони не можуть бути мертвою догмою, кайданами, в які повинна бути закована драматургія.

П'єси пишуться, перш за все, за законами життя і ставляться теж за велінням життя режисерами, які принаймні добре знають закони театру, але так само добре знають життя і вивчили також його непрості закони.

Переглянувши виставу, переживши разом з її героями всі перипетії показаного на сцені фрагмента життя, глядач, задоволений або розчарований, залишає театр, несучи з собою щось нове, що оселилося віднині в його душі, чим наповнився його внутрішній світ. Створення таких вистав є для мене творчим самовираженням, якого потребує кожен митець

ПРАКТИКА МІЗАНСЦЕНУВАННЯ²

Мізансценування – система мізансцен³, які і складають сценічний (невербальний) текст вистави. Побутує думка, що мізансценування стає визнаною практикою театру лише наприкінці ХІХ століття⁴. Так, певною мірою таке твердження має сенс. Але лише певною мірою, оскільки саме мистецтво мізансценування має глибокі коріння, які сягають третього тисячоліття до нашої ери. Причому йдеться не лише про поодинокі і примітивні (типу «зайшов, вийшов, підійшов»), хоча мізансцена, як відомо, і передбачає знаходження актора на сцені під час театрального дійства, але й доволі складні, які створювали певну систему. Так, таких понять, як мізансцена і мізансценування у прадавні часи не існувало, але практика – була.

І підтвердженням існування такої практики є обряди, які існували у всіх народів ще за прадавніх часів. Звичайно, ніхто і ніколи не називав мізансценуванням те, що і як відбувається під час певного обряду – цивільного чи релігійного характеру. Більш за те, сама спроба провести певні паралелі між сценічним дійством і дійством обрядовим може видатись декому неправомірною або, у кращому випадку, дискусійною. Але навряд чи слід

² Матеріали чатково опубліковано у статті: Авраменко П. Практика мізансценування у прадавніх обрядових дійствах: до питання типології / Петро Авраменко, Берелет В., Берелет Л. // Теорія і практика мистецької освіти : зб. наук. пр. / [редкол.: Л. В. Обух, М. А. Моїсєєва, С. В. Олійник]. – Житомир, 2021. – С. 84-89.

³ Мізансцена, як відомо, походить від французького *mise en scène* (разташування на сцені) і передбачає знаходження актора на сцені під час театрального дійства.

⁴ «Термін «режисер» через російське посередництво (рос. *режиссёр*) запозичений із французької мови (фр. *régisseur* «режисер; керуючий, управляючий» пов'язане з *régir* «керувати, правити, управляти», що походить від лат. *rego* «керую, направляю; установлюю; даю настанови»). Відтоді українське визначення режисера як «постановника спектаклю, кінофільму, естрадно-концертної програми, циркової вистави і т. ін.» відповідає визначенню, що його дав Володимир Даль у своєму «Тлумачному словнику» 1861 року: «керуючий акторами, грою, виставами, який призначає, що давати або ставити, роздає ролі». Однак професія режисера в сучасному розумінні народилася в драматичному театрі в кінці ХІХ століття, коли спочатку Мейнінгенський театр під керівництвом Людвіга Кронека, пізніше «Вільний театр» Андре Антуана в Парижі і «Вільна сцена» Отто Брама в Берліні вперше висунули принципи ансамблевості і підпорядкування всіх компонентів спектаклю єдиному задуму» (*тут і далі переклад з російськомовних джерел мій – П.А.*) <https://uk.wikipedia.org/wiki/Режисер>.

ігнорувати той незаперечний факт, що саме з обрядових дійств починається дійство театральне. Більш за те, впродовж багатьох тисячоліть поступово розширювалась «територія» мізансценування, а, отже, збагачувався арсенал творення мізансцен, що становлять серцевину мізансценування, як вирішального начала видовищних дійств.

Своїм корінням ця практика мізансценування уходить у обрядовість шумерів. Звичайно, повну і вичерпну картину шляхів творення мізансцен у шумерів відтворити сьогодні неможливо. З декількох причин. По-перше: не так вже й багато зберіглося артефактів, які давали б змогу відтворити повну картину цього процесу за часів, які відокремлені від сучасної цивілізації тисячоліттями. По-друге: щоб відтворити такий процес мізансценування за часів шумерської цивілізації потрібні знавці стародавнього Сходу, які б одночасно розумілися на професійному рівні у мистецтві театальному. Як на сьогодні, то науку більше цікавить (і це зрозуміло) відновлення, розшифровка і збереження артефактів минулщини. Ну, ще хіба тлумачення текстів з суто лінгвістичної (у кращому випадку – культурологічної) точки зору. Але не – з театрознавчої. Одним дослідникам бракує фундаментальних знань з театрознавства, а іншим – з прадавньої культури шумерів. От і виникає свого роду зачароване коло, з якого поки що вирватися просто неможливо. Тому звернемося до вже відкритого знавцями прадавніх цивілізацій, аби хоча б констатувати наявність первинних мізансцен у обрядових дійствах минулих тисячоліть.

Так, В. В. Ємельянов у дослідженні «Ритуал в Древней Месопатамии»⁵ пропонує реконструкцію шумерського обряду «коронування на царство»:

57. Энлиль, царь богов,

58. Над верхом и низом владычество мне вручил.

59. По приказу Нунамнира,

⁵ Емельянов В.В. Ритуал в Древней Месопатамии. URL: https://labyrinthos.ru/text/emelyanov_ritual-v-drevney-mesopotamii_tsarsko-hramovy-ritual-v-shumere.html

60. По открытому рту Энлиля,
61. Ан благосклонно ко мне обратился,
62. Стрекало и псалий руке моей даровал.
63. Ураш на свое святое колено меня поместила.
64. Нинлиль в своем сияющем сердце,
65. Дабы на высокий престол долгих дней меня поставить,
66. Дабы черед моего жребия прекрасным сделать,
67. Дабы тело Энлиля мне обрадовалось,
68. Дабы Экур до захода Солнца осматривать,
69. Киур — великое место — судьбой мне назначила.
70. Энки, великий владыка Эреду,
71. Истинную корону высокую на голову мне водрузил,
72. Обо всем, что именем названо, [...]
73. Семиухий советы мне дал.
74. Зуэн, любимый сын Энлиля,
75. К трону царственности МЕ собрал,
76. К престолу владычества превосходному [МЕ собрал] —
77. На долгие годы корона моя пусть свет излучает!
78. Нуску, визирь Энлиля,
79. Скипетр царственности мне вручил,
80. Силу Экура мне открыл,
81. Ужас места (моего) стояния для меня установил.
82. Сердце Энлиля беспредельно, пусть оно успокоится!
83. Нинурта, могучий герой Энлиля,
84. По приказу Нунамнира предстал мне,
85. Прекрасное слово Энлиля и Нинлиль он произнес для меня,
86. Срок моей царственности увеличил.
87. В одеяние владычества меня одел — да будет он моей помощью!
88. В Экуре мне поклонился —
89. Спутник моей царственности пусть он!
90. Могучей дубиной, побивателем гор,
91. Великой силой правую руку мою он наполнил!

92. Уту справедливость, слово истинное в уста мои вложил.
93. Чтобы суд судить, решение выносить, народом управлять,
94. Истину превозносить,
95. Преступников хватать, злодеев казнить,
96. Чтобы брат брату правду говорил, отца почитал,
97. Старшей сестре слово поперек не говорил, о матери заботился,
98. Чтобы слабый перед сильным не склонялся, [...],
99. Имущий не своевольничал, человек к человеку не нанимался,
100. Чтобы злых и строптивых выполоть, (а) справедливых вырастить,
101. Уту, сын, рожденный Нингаль, *халаба* мне даровал.
102. Инанна — владычица, Небо и Землю наполняющая,
103. К своему любимому супругу воззвала,
104. В своем «змеином поясе» полноту сделала,
105. Свой взгляд жизни на меня бросила,
106. Свой сверкающий лик на меня подняла,
107. На ложе сияющем мне предстала.
108. Чтобы в Гипаре долгие дни проводить,
109. Владычество с царственностью сочетать,
110. Чтобы в Эанне [...],
111. Чтобы в Урукуге, как дикий бык, я шеей мотал,
112. Чтобы Кулаб мой ужасный блеск покрывал,
113. Слово священное неизменное мне она изрекла.
114. Энки, Нинки, Энуль, Нинуль,
115. Ануннаки, владыки предопределений,
116. Хранитель Ниппура, заступница Экура,
117. Великие боги, вершащие судьбы,
118. Неизменное «Да будет!» мне прорекли.

І далі дослідник виокремлює основні змістовні елементи дійства, які створюють каркас сюжету цього ритуалу⁶.

⁶ «Якщо тепер зіставити окремі моменти дійства, отримаємо наступне. 1. Кандидат на посаду царя обирається за допомогою оракула (ворожіння на цеглі) з числа дорослих чоловіків шумерського міста. Обирає його сам бог Енліль, якому, судячи з деяких текстів, обранець попередньо приносить великі жертви (найчастіше - трофеї, здобуті в походах) .2. Обраність виражається в судженні сприятливої долі, називання новим

Але оскільки мізансцена передбачає саме знаходження акторів у певній точці певного простору, то вичленемо саме ті фрагменти тексту, які стосуються не подієвого ряду цього обряду, а вказують саме на ті дії, які були принципово важливими для цього обряду, і яких мав дотримуватися жрець (а у даному випадку – Енліль, як першозасновник такого ритуалу), виконуючи обряд коронації на воцаріння.

«Энлиль, царь богов <...> стрекало и псалий руке моей даровал» (тобто *наблизився* до претендента на трон і *вручив* йому знаки влади). «Уту, сын, рожденный Нингаль, *халаба* мне даровал» («халаба» у перекладі з арамейської означає «білий», підкреслюючи колір мармуру у районі старовинного міста Алеппо, що і сьогодні вражає білизною міських будівель. Чи не кусок білого мармуру, як знак влади над цією територією *дарував* Уту цареві?). «Инанна – владычица, Небо и Землю наполняющая, на ложе сияющем мне предстала», (щоб предстати на ліжкові, до нього також треба було *підійти, лягти і обрати* таку позу, щоб велич і гідність богині не постраждали, але одночасно підкреслили її жіночу привабливість). «Великие боги, вершащие судьбы, Неизменное «Да будет!» мне прорекли» (щоб проголосити свій вердикт, боги мусили що найменше *утворити* якусь групу, яка б засвідчила їхню присутність і символізувала одностайність їхньої позиції на цьому зібранні).

Тобто, виникає ланцюжок дієвих завдань, як основи творення мізансцен, підпорядкованих одній меті: коронування правителя на царство. І кожна мізансцена при цьому наповнена певним конкретним сенсом, виконує певне конкретне смислове завдання. Так, подібні дієві завдання («підійшов», «ліг»,

сприятливим ім'ям і передачі надлишкової життєвої сили, здатної приводити народ одночасно у захват і у трепет.3. Після обрання збори богів передають царю різні ознаки влади разом з інсигніями, в яких вони знаходяться.4. Проголошується схвальний вердикт зборів богів, який стверджує повновладдя обраного правителя.5. Після цього в ряді текстів Енліль або Нинурта (в Лагаше - Нінгірсу) дарують цареві довге життя і царювання. Причому, якщо за старошумерських часів строки царювання могли бути обмежені, то в останні століття Шумера царювання було вже практично вічним і визначалося часом життя царів». Емельянов В.В. Ритуал в Древней Месопотамии. URL: https://labyrinthos.ru/text/emelyanov_ritual-v-drevney-mesopotamii_tsarsko-hramovy-ritual-v-shumere.html

«вручив») доволі прості, примітивні. Вони визначають місце знаходження учасників під час виконання цього ритуалу. Але у сукупності своїй являють певну цілісну систему, яка і дозволяє довести дійство до логічного завершення, тобто кінцевій меті, яку переслідує певний ритуал. Саме цей принцип мізансценування і було використано у подальшому в театральній практиці.

Так, подібних описів мізансценування у розшифрованих артефактах прадавніх обрядів і ритуалів, які ввели у науковий обіг дослідники шумерської цивілізації поки що не встановлено. Але й ті відомості, які містяться у розшифрованих шумерських табличках дають усі підстави стверджувати: у описі розглянутого нами обряду присутні чіткі вказівки на мізансценування, як провідного і необхідного начала, яке було властивим і для театру шумерів і у подальшому використано в театрі інших часів.

На жаль, як свідчать дослідники шумерської цивілізації⁷, від її стародавньої культури артефактів дійшло до наших часів не так вже й багато. А описів сакральних обрядів у Месопотамії й поготів. Тим більшу цінність мають ті фрагменти, які поталанило дослідникам видобути з артефактів, що зберіг час. У тому числі і дослідникам театру, а не лише лінгвістам. А те, що у шумерів театр був, підтверджують археологічні розкопки. Так, наприклад, у відомому штандарті із Уру⁸ на першій панелі є серед багатьох і сценка: один із учасників цієї сценки грає на лірі, а інший – співає під акомпанемент цього музичного інструмента, являючи своє мистецтво перед володарем, що сидить на троні. Цей артефакт датується третім тисячоліттям до нашої ери. А взагалі цей штандарт із Ура цікавий ще й тим, що зображені на двох пластинах сцени мирного і воєнного життя

⁷ Див: Белицкий М. Шумеры. Забытый мир М.: Вече, 2000. – 429 с.; Гуляев Валерий. Шумер, Вавилон, Ассирия. 5000 лет истории М.: Алетея, 2005. — 440 с.; Крамер С. Шумеры. Первая цивилизация на Земле М.: Центрполиграф, 2002. – 384 с.; Крамер С.Н. История начинается в Шумере М.: Наука, 1965. — 257 с. Оппенгейм А. Древняя Месопотамия. Портрет погибшей цивилизации Изд. 2-е, испр. и доп. – Пер. с англ. М. Н. Ботвинника. Послесл. М. А. Дандамаева. – М.: Наука, 1990. – 319 с.

⁸ «Штандарт Войны и Мира» из Ура. Находки из урских гробниц. <https://studfile.net/preview/6152582/page:38/>

асоціативно сприймаються як застигли на двох панелях своєрідні «мізансцени» вічної «вистави» на ймення – Історія!

Проте існують описи обрядових сакральних дійств стародавнього Єгипту, який був керований за прадавніх часів, як свідчать шумерські міфи, богами, що мали своє походження від Енліля – найважливішого і найвпливовішого бога шумерського пантеону богів.

Як показують дослідження знавців Стародавнього Єгипту, ритуальні дійства мали певний і при тому сталий перелік дій, які наслідували жреці, суворо дотримуючись раз і назавжди (для них!) усталеної послідовності. Так, наприклад, ритуальний обряд поховання померлого передбачав не лише бальзамування його, яке тривало не одну добу, а доходило до 70 діб. А от коли тіло було вже набальзамоване, тоді, власне кажучи, і починалося поховання. «Похоронний обряд у стародавньому Єгипті, – свідчить Т.Сіднева, – обов'язково передбачав скорботну ходу, яка складалася з рідних, близьких і наближених покійного. Процесія рухалася повільно, на обличчях проводжаючих була написана глибока скорбота, а крики жалю і плач періодично розривали повітря, для чого запрошувались спеціальні плакальниці. Церемонія прощання часто включала в себе і жертвопринесення тварин. Після переправи через Ніл на західний берег учасники церемонії потрапляли під владу жерців, вигляд яких, включаючи і маски, символізував приналежність до бога царства померлих – Дуату»⁹. Останній ритуал відбувався перед дверима гробниці. Церемонія «відкривання рота» (жрець промовляв заклинання и торкався спеціальною паличкою рота мумії, що, як вважалося за тих часів, повинно було повернути мертвому здатність їсти, дихати і рухатися). Останнім камеру для поховання залишав жрець¹⁰.

Власне кажучи, цей ритуальний обряд містить цілий ряд послідовних мізансцен, які у сукупності своїй і складають ритуальне дійство. Так, таке

⁹Похоронный обряд в древнем Египте. <https://www.ritual-uvao.ru/stati/obryadi-i-tradicii/pokhoronnyj-obryad-v-drevnem-egipte>

¹⁰ Див.: Сиднева Г., Тайны египетских фараонов. [//history.wikireading.ru/258934](http://history.wikireading.ru/258934)

дійство було розраховано не на одну годину і не на дві. Адже починалося воно з омовіння померлого, проходило через муміфікацію його тіла, тривало під час переправи через Ніл, виконання певних точно визначених ритуальних дій (у тому числі і голосіння плакальниць) і лише тоді завершувалось зачиненням дверей гробниці. Якби сьогодні на сцені відтворити цей ритуал (звичайно, стиснувши час і простір), то театрові лишалося б одно: виконати всі мізансцени, які точно виписані у артефактах.

В цьому ритуалові заслуговує на увагу і інше, що згодом, можна припустити, могло дати поштовх для виникнення вже у давньогрецькому театрі ХОРУ, як одного із дійових учасників трагедії. Достатньо в такому випадку згадати трагедію Есхіла «Плакальниці». В ній серед дійових осіб значиться і хор плакальниць (хоефор) – невольниць царського дома, які виконують надгробні узливання і поминальні обряди.

ОРЕСТ

Але що я бачу? Хо́да сумна!

Виходять у покривалах чорних жінки,
Обряд якійсь правлять. Чи горе нове
І похорони в будинку? Плач творять. По кому?..
Інакше загадаю: тінь батька йдуть
Ущедрить миротворним узливанням?
Звичайно, так! І в сонмі їх чи не сестра моя,
Електра?.. Найсумовитіша, безутішна!..
<...>

Пілад, відступимо убік, щоб бачити
І чути їх: про що творять моління?
Обидва відступають убік.

ПАРОД

Хо́да плакальниць – рабинь, началі з
Електрою, в одязі рабині, наближається до кургану ¹¹.

Наявність хору плакальниць у трагедії Есхіла що найменше свідчить про подібність ритуалу погребіння у прадавніх єгиптян і греків. А репліка Парода

¹¹ Есхіл. Плакльниці (хоефори). <http://tvoribox.com/povnij-zmist-plakalnici-essil-1-2-15514/>

є *мізансценічною* за суттю і природою своєю . Мізансценічною – тобто такою, яка містить у собі, так би мовити, ген мізансцени.

Мізансценування було, як свідчать джерела, важливим компонентом сакральних обрядів і у стародавніх греків. Зокрема і в частині принесення жертв богам. Така церемонія відбувалась у *«суворій послідовності (курсив – П. А):* перед початком всієї церемонії на Акрополі, – розповідає Ілона Камад, – жриці викладали на бронзовий вівтар Зевса заздалегідь ретельно приготовані жертвні приношення: зерна ячменю, перемішані з пшеницею і коржі, до вівтаря приганяли стадо волів, і тільки того, який підходив до вівтаря і з'їдав жертвні приношення, приносили в жертву Зевсу. Вважалося, що той бик, який покуштує приготовані страви, є священною твариною, уособленням божества хліба, який увійшов у володіння свого добробуту. Перед тим як заколоти священну тварину двосторонньою ритуальною сокирою (лабрис, від назви якого, власне, і походить назва жрецтва у Дельфах), його попередньо змочували водою, потім ритуальну сокиру заточували і передавали катам, один з яких валив вола набік ударом сокири, а інший ножом перерізував горло тварині. Поваливши бика на землю, перший кат, відкидав сокиру в сторону, і тікав. Другий кат наслідував його прикладу, кидаючись у втечу після того, як тварина випускала останній подих. Продовжуючи церемонію жертвопринесення, верховний цар-жрець принародно сповіщав про вчинення вбивства священної тварини і вимагав дошукатися винного у скоєному злочині. Починалося публічне звинувачення всіх, хто міг бути причетний до убійства тварини. Так, дівчата підносили воду для змочування ритуальної сокири водою, зводили звинувачення на тих, хто заточував сокиру, а ті, в свою чергу, на тих, хто безпосередньо передавав знаряддя вбивства тим, хто скоїв убивство тварини, а ті покладали провину на сокиру, якою було скоєно убивство вола. І ритуальну сокиру, спалюжену злочином, викидали в море. Вся ця процедура з пошуком винного, з перекладанням відповідальності за скоєне на іншого і з перенесенням всієї тяжкості провини на ритуальну

сокиру свідчить про те, що віл був не просто жертвою, принесений Богу, а священною твариною, умертвіння якого мислилося як святотатство»¹².

Ми свідомо навели повний виклад Ілоною Камадою ритуалу принесення жертви богам, оскільки він є показовим з точки зору бачення мізансценування як процесу, який складається з ряду мізансцен як системи дій, в якій кожна наступна обумовлена з огляду на кінцевий результат – кожною попередньою. І не лише конкретних дій, але й розкриває сенс всієї дії: задля чого вона відбувається. Жриці не просто викладають на жертovníк хліб, а для того щоб визначити, чи є той віл священним, чи ні. І наступна мізансцена – омовіння обраного для жертви вола підкреслювало його виключність, обираність. Загострення сокири – знак готовності до виконання жертвонного ритуалу і т. д. Цей ряд послідовних дій реалізується у відповідних мізансценах, які і надають обрядові видовищності.

Мізансцена робить дію зримою. Такою, що сприймається зором. Такі мізансцени у своїй системності і взаємній доповненості обумовлюють виникнення, так би мовити, цілого *epizodu* ритуалу. Завершеного і цілісного. І «сценічною» мовою такого тексту є дія, жест – основний чинник будь якої мізансцени. Мізансценування стає у ритуалі дієвим началом, яке покликане збуджувати «інтерес» як до конкретного відтинку ритуалу, так і до завершення його. Уточнимо: як до конкретної мізансцени, так і до мізансцени-епізоду. А явно, так би мовити, «детективна» складова (пошуки злочинця) не тільки сприяла посиленню емоційного напруження серед безпосередніх учасників ритуалу, але й серед «глядачів» його. Пригадаймо вже цитоване: «Пілад, відступимо убік, щоб бачити і чути їх: про що творять моління»?

Отже, можна чітко виділити у наведеному ритуалі наступні, так скажемо, типи мізансцен: міні-мізансцена і епізод-мізансцена. Міні-мізансцена розпочинає ритуал і сприяє створенню не вербально сюжету його,

¹² Камад Илона. Обрядовая сторона культов Древней Греции <https://history.wikireading.ru/380789>

а епізод-мізансцена – це повний текст ритуалу, відтворений не в слові, а у жесті.

У мізансценах ритуальних дійств превалює, як правило одна домінуюча емоція, або ж відтінки її. Чи, як у наведеному ритуалі поховання, – скорбота, чи, як у ритуальних дійствах на честь бога Діоніса, – розгнуждана похоть і дикі веселощі.

Евріпід у трагедії «Вакханки» так передає емоційну атмосферу цього орґаїстичного ритуалу: Цар Фів Пентей у повному жахові і нестямі розповідає:

ПЕНТЕЙ

Оце я повертаюсь – у від'їзді був –

І, чую, дивним лихом Фіви вражені:

З домів жінки зненацька повтікали нам –

Якийсь там шал вакхічний в гори тіняві

Погнав їх. Вакха танцями вшановувать –

Що то за бог, не знаю, – захотілося.

Серед їх гурту – вщерть вином наповнені

Кратери, а вакханки потай в гори мчать

220] Одна по одній, щоб тому чи іншому

Віддатись; Вакха нібито звеличують,

А згодом Вісник змальовує жахливу картину кривавої вакханалії:

Ми – врозтіч. І немарно: забарилися б –

Усіх розшматували б. Голіруч вони

Напали враз на стадо, що там паслося.

Одні – телицю тягнуть, горду вименем,

І та реве натужно, окривавлена;

А ті – коров шматують і розтягують:

Там бік ти б міг побачить, там – розщеплені

Копита; з сосен м'ясо свіже куснями
Звисає, і на землю з нього кров струмить.
Бики, такі вже люті й скорі вдарити
Рогами, повалилися під безліччю
Дівочих рук – усі там на землі лежать.
І швидше шкуру й м'ясо обдирали з них,
Аніж би оком ти змигнув володарським¹³.

(Переклад А. Содомори)

Варто перекласти цей вербальний текст на невербальну сценічну мову, і виникне низка вражаючих міні-мізансцен, які відтворюють у своєму багатобарвному емоційному розмаїтті вражаюче криваву картину ритуалу на честь бога Діоніса. Принаймні чотири такі мізансцени можна виокремити із опису цитованого уривку у викладі Вісника, а саме, назовемо умовно: 1) втеча юнаків, 2) полювання на телиць, 3) шматування корів, 4) повалення биків. Кожна з них має свій емоційний «заряд». У першому – це переляк, у другому – жорстокість, у третьому – нелюдськість, у четвертому – бездушність. І всі вони розкривають одну над-емоцію, яку мав викликати у глядача цей описаний Евріпідом ритуал: жах.

Будь яка мізансцена не може бути емоційно нейтральною або ж – нульовою. Вона обов'язково має бути насиченою певним емоційним запалом. Інакше і сам ритуал лишав би його учасників байдужими, а, отже, не виконував би свого призначення: очищення людських душ від скверни життя.

Принцип цей зберігається у театральному мистецтві і по сьогодні. І у такій своїй якості він пов'язаний з катарсисом, який передбачає, за

¹³ Евріпід. Вакханки. http://ae-lib.org.ua/texts/euripides__bacchae__ua.htm

Аристотелем, очищення глядача через жах і спів-страждання до зображуваного від подібних афектів.

Так, у Аристотеля, ми не знайдемо таких понять, як режисер, мізансцена. І це зрозуміло: за тих, античних часів, був драматург, були актори. Але драматург був постановником своїх творів на змаганнях, а актори лишалися (та й лишаються по сьогодні) виконавцями волі і художнього задуму постановника. Хоча сам Аристотель, говорячи про драму як дійство, вживає слова «творити», «творець». У такому контексті виникає відчуття розуміння давньогрецьким філософом ролі і значення драматурга як не лише автора вербального тексту, але й постановника драматичного твору на кону. Аристотель свідчить: «Що стосується числа акторів, то Есхіл першим довів його з одного до двох, обмежив хорові частини і віддав головну роль діалогу, а Софокл увів трьох акторів і декорації.»¹⁴ І в такому випадку Аристотель адресував своє застереження знову-таки драматургу, але вже як творцеві лише вербального тексту. Невербальний текст, у тому числі і мізансцен, за часів античності, Аристотелем не розглядався. А тому і власне термінів «мізансцена». «мізансценування» у його «Поетиці» не знайти. Та відсутність терміну не означає відсутності явища. Адже сам Аристотель зазначав, що є такі явища у мистецтві, які не одержали ще назви. Назви приходять згодом. У даному випадку через багато століть.

СУТНІСТЬ ВИДОВИЩА*¹⁵

У повсякденному житті людина спостерігає безліч подій (виверження вулкану; схід, захід сонця; місячне затемнення; грозу та інше). Але всі ці події не можна вважати видовищами. Навіть звичайна бійка на вулиці, картина

¹⁴ Аристотель. Поэтика. Собрание сочинений в четырех томах. Москва. «Мысль». 983, т. 4. С.663

¹⁵ Матеріали частково опубліковано у статті: Берелет В. І. Феномен видовища як театрального явища в сценічному просторі / В. І. Берелет, Л. І. Берелет // Science and education: problems, prospects and innovations: Abstracts of III International Scientific and Practical Conference, (Kyoto, Japan 2-4 December 2020). - Kyoto, 2020. - P. 209-212.

художника – самі по собі не є видовище, а коли все це відтворити на сцені, в картинній галереї, це вже видовище. Отже, якщо якась подія, або явище подані на сцені чи екрані з чіткою інтерпретацією, це вже буде видовище. Отож видовище – це явище, або поведінка суб'єкту, що з'явилися об'єктом чийогось дослідження, інтерпретації, відтворення. З цього можна зробити висновок і визначення, що *видовище – спеціально організована публічна демонстрація соціально-значущої, умовної поведінки людини у просторі і часі.*

Таким чином, методологічною основою навчання студентів – майбутніх акторів, режисерів має бути розуміння того, що театральне дійство, як видовище само для себе повинно створювати середовище таким чином, щоб максимально виключати глядача з умов реального життя, створити видовищну ситуацію – комплекс умов, в яких перебуває глядач при сприйнятті того чи іншого явища і отримання стану катарсису (очищення). Наша мета – зрозуміти феномен видовища як театального явища в театальному просторі.

Уже у визначенні видовища говориться про те, що це є демонстрація, отже це вплив на емоції і почуття людини. Видовище впливає на свідомість людей. Оскільки воно не потребує вміння читати, знати іншу мову, то насамперед діє на нашу підсвідомість. Видовище користується іконічно-знаковою системою. Знаки-символи, з допомогою яких ми сприймаємо демонстрацію чогось. Іконічна (зображальна) система – найпопулярніша серед людства. Іконічна система – найдавніший, найдемократичніший спосіб спілкування. Конкретно-почуттєва природа видовища. Почуття у людини народжуються від спілкування із зовнішнім світом. Світ сприймається на слух, на зір людини. (Звуко-зорова природа видовища). Є мистецтво, що впливає на людину через зір, наприклад, картина художника, є через слух (радіо, музика), а є і на зір, і на слух як, наприклад, театральна вистава. Видовище завжди існує в процесі. Окремий взятий клптик видовища – це обов'язково процес, де постійно щось змінюється. Ця процесуальна природа видовища повинна бути основним аспектом в роботі над театальною виставою. Видовище являється посередником між автором і глядачем і відбувається в

присутності глядача. В кожному видовищі існують виконавці і це характеризує виконавський характер видовища. Виконавство – коли акт виконання відбувається в присутності глядача. Отже виконавець це теж посередник між автором і глядачами. Виконавська творчість по своїй природі неповторна. Не можна, наприклад, показати дві однакові вистави в театрі. Це залежить від багатьох чинників, в тому числі і від стану акторів, настрою глядача, його громадянської позиції та інше.

Оскільки ми розглядаємо театральне дійство, спектакль, як видовище, а знаючи про те, що театральне мистецтво – мистецтво колективне, то звідси впливає колективна природа видовища за виконанням. Відомо, що театральна вистава – вид мистецтва синтетичний(акторська дія, спів, танок, музика, освітлення, художнє оформлення тощо) тоді і видовище – це здобуток різних мистецтв, синтез різних видів, котрі нероздільні в даній видовищній акції. Навіть ритуальні видовища по своїй природі синкретичні (одні й ті ж люди співають, грають, промовляють, голосять).

Якщо звернути увагу на визначення видовища, то ми бачимо, що це «спеціально організована поведінка», отже є заданий сюжет (драматургія), інтерпретатор (режисер, або актор, виконуючий його функції), а «публічна демонстрація» потребує виконавця і глядача, що повністю відповідає атрибуті театрального дійства. Уявивши собі видовище як дерево, стовбуром і коренем певне буде драматургія, а інші компоненти(зображення, звук, простір, час, виконавець, глядач) – крона, де найважливішим є зображення. Цей компонент – те, що спостерігає глядач у даному видовищі, це відеоряд видовища.

Зображення існує в будь-якому видовищі. В театрі носієм зображення являється тільки професійний актор, він створює імідж-публічний образ, який будується на адекватних актору якостях, але це вже не він. Завдання перед ним стоїть – створити зображення, перевести реальний об'єкт в інший матеріал. Зображення в видовищі – це відображення цілого через частинку. В мистецтві

завжди бачимо частину замість цілого. Наприклад у фільмі «Украдене щастя» в одному з небагатьох, де зафіксовано геніального Амбросія Бучму, він, граючи Миколу, заходить до хати і здирає з вуса бурульку. І от через цю деталь передає атмосферу хурделиці, морозу на вулиці. Основна функція зображення не імітувати, а збуджувати глядацьку фантазію.

Специфічним для зображення театрального дійства (видовища) є те, що воно постійно динамічне на відміну від зображення в кіно. В театральному зображенні немає статичності. Навіть повна темнота на сцені імітує рух дії. Дуже важлива деталь: зображення в театрі формується, коли його спостерігає глядач, а в кіно зображення потрапляє до глядача готовим. Ми довели про те, що виконавець в театральному видовищі є головний співучасник і це відповідає дійсності, але цього замало – він співтворець. Справжнє народження видовища відбувається «на глядачі». Глядач вимагає від виконавця сучасної йому (глядачеві) думки, ідеї. І завдання режисера і акторів (виконавців), їх професійна місія полягає в тому, щоб передбачити всі можливі варіанти з глядачем.

ПОНЯТТЯ ПРО СПЕЦИФІЧНИЙ ПРЕДМЕТ, МАТЕРІАЛ ТА ІНСТРУМЕНТ ТЕАТРАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА¹⁶

Осмислення спеціальних категоріальних понять театального мистецтва варто починати з предмету дослідження, що представляє собою сукупність наукових уявлень (теоретичних знань – вчень, теорій, гіпотез, концепцій) відносно об'єкта дослідження. Якщо об'єктом відображення науки є зображення багатства навколишнього світу, то об'єктом зображення мистецтва буде відображення реальної дійсності, пізнання якогось виду науки, або мистецтва, а предметом – дослідження властивостей, особливостей,

¹⁶ Передрук: Берелет В. І. Поняття про специфічний предмет, матеріал та інструмент театального мистецтва / Берелет В. І., Берелет Л. І., Чмук В. А. // Теорія і практика мистецької освіти : зб. наук. пр. / редкол.: Л. В. Обух (відп. ред.), М. А. Моїсєєва, С. В. Олійник. – Житомир : ЖДУ ім. І. Франка, 2021. – С. 81-84.

відмінностей, природи матеріалу. Предмет називають специфічним (специфіка-*diferenzia*, *spezufika*), бо він у будь-якому виді науки чи мистецтва має відмінність від чогось.

Специфічний предмет – це структура системи, закономірності взаємодії як всередині, так і поза її, закономірності розвитку, різні її властивості, якості тощо. Та частина загального (відображеного) об'єкту, яка найповніше, найглибше, найбезпосередніше відображається засобами даного мистецтва, називається специфічним предметом цього виду мистецтва. Ще великий мислитель Аристотель зауважив, що кожне мистецтво має німетичну, тобто наслідувальну природу та відрізняється одне від одного за трьома ознаками:

1. Що я досліджую, чому досліджую – специфічний предмет;
2. Чим я досліджую предмет – специфічний матеріал;
3. Як я досліджую, яким способом – інструмент творчості, зображальні засоби¹⁷.

Наприклад, на картині художник пише: олія, полотно, або олівець, картон цим самим він вказує нам на специфічний матеріал, яким він досліджував предмет свого мистецтва (картину). А специфічним предметом живопису є дослідження характеру(людини, природи, якоїсь події). Інструменти творчості у художника: пензлі, мастихіни, мольберт, палітра тощо.

На телебаченні специфічним предметом постає висвітлення події. Отож, подія – предмет дослідження для режисера (журналіста) ТБ. Специфічним матеріалом тут є імпровізаційна дія в умовах реального часу, отже імпровізація. Тобто журналіст, режисер, оператор, прибувши на місце події, яку буде висвітлено на телеканалом, мають попередній план, задум сценарію, але, не знаючи як буде розгортатися дія даної події, орієнтуються на ходу (імпровізують). А вже інструментами творчості тут буде камера, касета, або

¹⁷ Аристотель (384-322 рр. до н. е.). Поетика: трактат / пер. з старогрец. Б. Тена; передм. та примітки Й. Кобова. Харків: Фоліо, 2018. 153 с.

карта пам'яті, загальні, середні, крупні плани, деталі, якими користуються автори події, що висвітлюється.

А що в театрі, в театральному мистецтві? Як і будь-яке видовище, театральне дійство має ті ж самі три ознаки (предмет, матеріал та інструмент). Відомо, що основою театального мистецтва є драматургія. З грецької мови термін «драма» перекладається, як дія, котра стає головним компонентом відображення життя на сцені. Дія набуває більшої драматичності тоді, коли герою або героям задля досягнення мети потрібно здолати різноманітні перепони, тобто протидію. На цьому наголошують дослідники К. Грубич та А. Гичка, зсилаючись на давньогрецького філософа Арістотеля та сучасну вітчизняну дослідницю сценічного мистецтва Г. Курінну¹⁸. Отож, у драматургії, як і в будь-якому мистецькому творі, важливою є дія, разом з тим, кожна дія повинна породжувати протидію. А наявність дії і протидії це боротьба, це конфлікт. Саме конфлікт у театральному видовищі і є специфічним предметом, який воно(видовище) досліджує. Тут конфлікт виконує роль каталізатора, прискорювача дії, він потрібен, щоби за обмежений час театального дійства з глядачем відбулося багато подій, щоб люди відкрилися в усій своїй сутності. В цьому полягає особливість конфлікту драматургії. Конфлікт – це зіткнення між персонажами або між персонажами і середовищем, героєм і долею, а також протиріччя всередині свідомості персонажа або суб'єкта ліричного висловлювання. З латинської мови «конфлікт» перекладається як «зіткнення протилежних інтересів, думок, поглядів» [2, с. 570]¹⁹, котре з часом переростає у боротьбу, в якій кожна зі сторін намагається винести на перший план свою позицію. Розрізняють два основних рівні конфліктів: зовнішній та внутрішній. Зовнішній полягає у тому, що всі дії виконуються фізично, а внутрішній – все відбувається в думках людини.

¹⁸ Грубич К., Гичка А. Драматичний конфлікт: дія-протидія. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Аудіовізуальне мистецтво і виробництво*. Вип. 3 (1). Київ: КНУКіМ, 2020. с. 21–22.

¹⁹ Бусел В. Т. Великий тлумачний словник сучасної української мови. Київ: Перун, 2005. С. 570.

Кожен драматичний твір має свою композицію, складовими якої є: експозиція, зав'язка, наростання дії, кульмінація та розв'язка. Конфлікт зароджується на етапі зав'язки, на етапі кульмінації набуває своєї найвищої точки, а на моменті розв'язки закінчується неочікуваним кінцем або має *happy end*. Варто відзначити, що умовно у драматургії конфлікти поділяють на соціальний, моральний, релігійний, політичний, побутовий, сімейний та ідейний. Він може бути антагоністичний, тобто ворожим, і неантагоністичним. Другий, зазвичай, трапляється у комедіях. Вважається, що 90% драматургії відноситься до сімейних конфліктів, це йдеться ще від грецького театру, як, наприклад, «Цар Едіп», або «Прикутий Прометей» (конфлікт між Зевсом і Прометеєм). Конфліктна ситуація притаманна не лише усій виставі, але і кожній її складовій (епізодам, діалогам, монологам тощо). На сцені постійно повинен володарювати конфлікт, дія і протидія, навіть у спокійних, мирних епізодах, сценах кохання. Здавалося б, який конфлікт може бути між Ромео і Джульєттою у сцені освідчення в коханні? Та якщо не визначити постановочній групі у чому полягає тут конфлікт, дія і протидія, це буде просто діалог-«сиропчик», діалог-«вареннячко», де глядачеві через хвилину стане нудно. А якщо герої будуть змагатися, активно доводити одне одному – хто кого більше любить, епізод заживе іншим життям. Специфічним матеріалом для театральної вистави є сама драматургія, тобто п'єса з її дійовими особами і ремарками автора. Оскільки відомо про те, що театр мистецтво синтетичне, то інструментів, якими користується режисер, дуже багато: мізансцени, актори, сценічна дія, сценічна мова, пластика, звук, музика тощо.

Отже, надзвичайно важливо розуміти, що специфічним предметом мистецтва театру є драматургічний конфлікт. Він впливає на свідомість людини, її почуття, емоції і навіть провокує до здійснення неочікуваних дій. Конфлікт, створений на сцені чи на папері, може викликати гнів, хвилювання, страх, переживання, радість, сміх – це все є тим, чого, певна річ, й прагне творець отримати в кінцевому результаті. З'ясовано, що умовно у драматургії

конфлікти поділяють на соціальний, моральний, релігійний, політичний, побутовий, сімейний та ідейний, який, згідно з конфліктологією, може бути антагоністичний і неантагоністичний. Другий, зазвичай, трапляється у комедіях, драмі та не несе ворожого характеру. Варто відзначити, що офіційно відокремлюють лише зовнішній конфлікт та внутрішній. Слід зауважити, що у драматургії набуває широкого використання саме зовнішній конфлікт, який будується на фізичних діях. Коли конфліктуючі сторони роблять дію, у відповідь інший обов'язково отримує протидію – неочікувану ситуацію, яка породжує продовження, тобто загострення конфлікту. Безперечно, головним є те, що зовнішні конфлікти, зазвичай, мають непередбачуване завершення, тобто кінець, якого глядачі не очікували. Дуже важливо в роботі над виставою митцям досягти того, щоб глядач, як співтворець театрального дійства, задовільнив свої духовні потреби, відчув катарсис, очищення душі.

Розділ II

СЦЕНІЧНЕ МИСТЕЦТВО ПОЧИНАЄТЬСЯ ЗІ СЦЕНАРІЮ

Іван Франко

Украдене щастя

(уривок)

Адаптація **Володимира Берелета**

ДІЙОВІ ОСОБИ:

Микола Задорожний – Владислав Кирієнко

Анна, його жінка – Марина Носок

Михайло Гурман, Жандарм – Святослав Гуцуляк

Олекса Бабич, селянин – Вадим Маєвський

Настя, його жінка - Владислава Короленко

Стара - Надія Бондарчук

Селяни - Алія Данилюк

Настя Матвійчук

Олія Гордієнко

Галина Радзивіл

Ліля Шутько

ДІЯ П'ЯТА

Лунає плач трембіти.

Хата Миколи. День. Стіл відсунений, за столом і на ослоні селяни і жінки, між ними Бабич і Настя. Микола, підпитий, з келишком у руці, серед хати. На столі велика пляшка горілки і хліб та сіль.

ЯВА ПЕРША

Микола, Бабич, Настя, селяни, жінки

Селяни (п'яними голосами співають):

Катерино, відчини-но!

Катерино встань-но!

Дай-но їсти, дай-но пити!

Як то буде файно!

Коли спів скінчився:

Микола. Ну, куме, дай боже здоровля! (П'є.)

Бабич. Дай боже всього доброго!

Микола. Ні, сього не кажіть! Чого доброго? Я доброго нічого у бога не прошу. Досить уже того доброго зазнав, буде з менеї (Наливає і передає чарку Бабичеві.) Ну, прошу!

Бабич. Ні, кумцю, не гнівіть бога! Що бог дасть, то не нападєть.

Микола. Ні, кумове чесні, вірте мені чи не вірте, а мені здається, що пан біг часом собі сміх із нас робить! (виходить)

Настя. (під вікном до другої жінки, киваючи голою). Я то знала, що до того воно дійде. Бійтеся бога, тога жінка ані стиду не має, ані серця.

Жінки. А що? Що?

Настя. Таж такого ще світ не бачив. З чужим парубком аж до самої церкви прийшла, а потому як сама стала, то щоби вам до образів, до вівтаря святого лицем обернулася! Де там! До нього обернулася, до нього, окаянна, молитви шепче.

Жінки. Ай-йа-йа!

Бабця. А що вона сказала? Га?

Жінка. Та відчепітьсє.

Бабаця. Ай-йа-йа!

Настя. Жінки довкола неї повідступалися, таке вам колесо зробили, мов від зараженої тиснуть, а вона нічого, мов і не бачить. Так усю хвалу Божу й вистояла.

Перша жінка. Ой, не доведи, Господи!

Бабця. А що, що вона казала?

Жінки. Воно вам тра?

Бабця. Ай-йа-йа!

Виходить Микола співаючи.

Бабич. Куме Миколо, так ви кажете, що жінка вас голодом морить?

Микол.а *(в н'янім запалі)*. Бреше тота чутка! Всі брешуть, хто її далі розносить. Кому яке діло до мене і до моєї жінки?

Бабич. Та ви, куме, не гнівайтесь, що я вас спитав, Я прецінь не зі злої волі. Бо тут, бачите, деякі хотіли на раді громадській...

Микола. Що, що, що? Зась раді громадській до моєї жінки. Не має рада права!

Чоловікові й без вас тяжко, а ви ще додаєте.

Настя. Та хіба я не знаю, що ти не раз з голоду млієш, а вона що зварить, то тому поганинові держить. Куме, таже я твоя близька сусіда. Все знаю, все бачу, хоч би не раз і не хотіла бачити. Не раз аж серце мені крається! Бігме, кумочку, крається. *(Плаче і обіймає його.)*

Бабич. Ну, ну, жінко, може, нам пора додому?

Селяни. Та пора би йти.

Микола. Люди добрі, сусіди чесні! Посидьте ще троха! Що має грішний чоловік робити? Коли вже таке на мою голову впало, то що діяти! Не береться мене ніяка робота, відійшла охота до життя, до господарства.

Бабця: *(подає сокиру)* Гадзо, Миколо! Ось там лежала.

Микола: Тьфу, нащо воно мені! *(поклав сокиру)*. Взяв я продав коня, гроші сховав та й пропиваю потроху. Най ідуть! Не стане тих, знов щось продам. А нащо ж воно мені? Хіба мені життя буде? Не буде, куме! Все пропало! Вже мені господарем не бути, так нехай же іде все! І поле продам, і хату продам, нехай іде. *(сідає, відвернувшись від громади)*

Настя. Я би не знати що дала, що вона його якимось зіллям упоїла.

Бабич. А найгірше шкода господарства. Гарував чоловік, весь вік робив, аж йому очі з голови лізли, мучився, терпів — ой господи, кілька натерпівся!

Нарешті дохрапався кусника хліба, жити б, та бога хвалити, та діточок надіятися, а тут на тобі! Мов пожар наскакує, мов грім з ясного неба.

Жінки. Ой, куме, і не кажіть!

Бабич. А я би тобі, куме, щось сказав, та боюся, щоб ти на мене не огнівався.

Микола. *(сідає коло нього, обнімає його за шию, плачучи)*. Кажи, кумочку, кажи! Ти в мене найближчий сусіда, ти мій порадник. Говори!

Бабич. Ти, куме, — не в гнів тобі кажучи, — занадто м'який, занадто податливий. А вони бачать, що ти такий, та й тобі кілля на голові тешуть.

Микола *(хапає себе за голову)*. Ой тешуть, тешуть! Аж у мізку лупає!

Бабич. Ти б узявся до своєї жінки троха остріше. Похрупостів би на неї, погрозив би, а то й ударив раз, другий. Знаєш, жінка так, як коняка, любить батіг, а без нього зовсім ледащіє.

Микола. Ой ледащіє, ледащіє.

Бабич. Ну, і до сього Гурмана ти постався. Що то він завоював тебе, чи що? Покажи йому, що ти в хаті господар. Закажи йому бувати у себе.

Микола. Ой просив я його, та де тобі, ще й сміється.

Настя. Ти, куме, його до хати не пусти, ось що! Двері йому перед носом замкни. Ціпом по голові заїдь. Так би я на твоїм місці зробила!

Микола. Так, так, так! Ціпом по голові! Мундур на камаття! Нехай мене скаржить! Я вже буду знав, як боронитися!

Бабич. Нас, куме, на свідків клич. Ми посвідчимо, як вони з тобою обходилися!

Селяни. Так, так! Усі посвідчимо! Його зовсім зі служби проженуть, а тобі нічого не буде!

Микола *(схапується)*. Добре! Все зроблю, візьму на відвагу. Або що, хіба я не чоловік, не господар? Ану, випиймо, сусіди! Біг заплатить вам за раду. Побачимо, хто тут буде старший. *(П'є і частує їх за чергою.)*

ЯВА ДРУГА

Ті самі. Входять жандарм і Анна.

Жандарм *(трохи підпитий)*. Го, го, го! А тут що? Празник якийсь, комашня чи поминки?

Микола. Та поминки, поминки справляю. По собі самім. По своїй честі, по своїм супокою, по своїм житті. То ти, Михайле, моє життя попутав, так що й кінця не найду.

Жандарм. От, Миколо, не молов би-сь дурниць, та й ще при чужих людях, а радше частуй гостя.

Микола. Не такого ти частунку від мене варт! *(плює йому в лице)*. Ось якого, коли хочеш знати.

Жандарм *(б'є його кулаком у голову)*. Ось тобі за це!

Микола падає на землю. Люди кидаються до Миколи, Анна до Михайла.

Анна. Михайле, успокойся, що ти робиш?

Жандарм. Я спокійний і нічого більше не роблю, але плювати на себе не дам!

Микола *(з трудом підноситься, його садять на лаві)*, Так ти ось як мені платиш за мою доброту?

Жандарм. Не за доброту, Миколо! За доброту тільки бог заплатить. А я за дурноту. За те, що ти плюєш на цісарський мундур.

Микола. Я не на цісарський мундур плюю, але на того огидника, що ганьбить образ божий. Ти його знаєш? Михайла Гурмана!

Селяни. Так, так!

Жандарм. *(гне в собі злість)*. Знаєте ви що, панове свідки, я тут хочу з Миколою розумне слово говорити. Вас тут не потрібно. Може б, ви пішли собі до дідька?

Микола. Ні, сусіди! Сидіть, не відходьте! Я вас прошу. Я вас тут запросив, він не має права вас виганяти.

Жандарм. *(зіскакує і хапає за карабін)*. А я вам кажу, п'яниці погані, геть відси! Хто зараз не вступиться, той ось тут кольбою в груди дістане. Марш!

Селяни і селянки сквапно виходять. Деякі хрестяться і плюють.

ЯВА ТРЕТЯ

Микола, Жандарм і Анна.

Микола. *(прискакує до нього)*. Яким ти правом смієш моїх гостей з моєї хати виганяти, га? До тебе прийшли? Твою горівку пили?

Жандарм. *(відтручує його набік)*. Мовчи, дурню! Слухай, що я тобі буду казати. Сідай ось тут!

Микола неохітно сідає.

Слухай, Миколо, що ти собі гадаєш? Чого ти сам собі шкоду робиш? Роботу докинув, господарство занедбав, коні продав та все тільки з п'яницями водишся та своє добро розкидаєш? Чи то ладно так, га?

Микола. Ладніше, ніж чужу жінку на гріх наводити. А скажи ти мені, Михайле, про що я маю згадувати? Для кого маю дбати? На кого робити?

Жандарм. Хоч би на себе самого.

Микола. Не бійся, на себе самого я дбаю! Продаю, роздаю, розкидаю, пропиваю те, що мені непотрібне, а беру лиш те, що мені потрібне. А потрібне мені тепер лиш одно — ось що! *(Телепає фляшкою.)* А ти хто тут? Яке ти право маєш мені заськати?

Жандарм. Я тобі скажу, яке я маю право. Слухай, Миколо! Ти знаєш, хто я був колись, ще там, у наших селі? Я був чесний парубок, може, троха загарячий, запалкий. Але кривди я не любив, неправди не міг знести — і то було моє нещастя. Я полюбив отсю бідолаху, Анну, сироту, поштуркувану та кривджену нелюдами-братами. Ся любов була моїм самотнім, найдорожчим скарбом, вона могла би була з мене зробити доброго, порядного чоловіка. А ти, Миколо, ти до спілки з тими нелюдами вкрав мені те самотнє щастя.

Микола. *(зривається)*. Я? Вкрав тобі... *(Хапає себе за голову.)* Господи, що се зо мною? Чи весь світ догори ногами перевертається? Я, втоптаний у болото, обдертий з честі, супокою і поваги, зруйнований, зарізаний без ножа — я, по-твойому, виходжу ще й злодієм? Ні, брешеш. Я її не силував! Вона ще вдячна мені була...

Жандарм. Адже бачиш її вдячність.

Микола. Вороже, се ти її звів, одурив, причарував!

Жандарм. Ти мав три роки часу причарувати її до себе. Чому сього не вчинив? Бо ти віхоть, а не чоловік — ось чому!

Микола. Хто віхоть? Я віхоть?

Микола. Отже я зараз покажу тобі, що я не віхоть. Марш мені з хати! *(Хапає його за плечі.)*

Жандарм. *(відтручує його)*. Іди спати, Миколо! Ти троха п'яний. А я тут і заночую, коли мені схочеться. А завтра оба разом поїдемо до міста.

Микола. Оба разом? Пощо?

Жандарм. *(виймає папір і показує)*. Ади, знаєш отсей папір? Там знов на тебе в суді щось наговорили.

Микола. Га. Юдо! Так ти знов з того боку підо мною риєш? Зовсім мене доконати хочеш? От же не діждеш! *(Вириває йому з рук папір і рве на кусні.)* На, маєш, маєш, маєш!

Жандарм. Дурню, і що ти зробив? Чи ти знаєш, що тобі буде за се?

Микола. Не мені, а тобі.

Жандарм. Ні, тобі! На, маєш раз! *(Б'є його в лице.)*

Анна *(кидається між них)*. Миколо, Михайле!

Жандарм. Пусти його, Анно! Я його і так не боюся. *(Микола хапає за карабін, Жандарм хоче вирвати)* Пусти, дурню! З тим не жартуй!

Микола. Ось тобі мій жарт! *(Пускає карабін, хапає сокиру і втоплює в груди Жандармові. Той падає.)*

Анна. Господи! Що з тобою, Михайле? *(Кидається до нього.)*

Жандарм. *(вхопився рукою за груди, з котрих бухає кров)*. А се так! Нічого! Нічого мені не треба.

Микола. *(кидає сокиру)*. Та... та... невже воно нічого?

Жандарм. *(слабше)*. Дай руку! *(Простягає йому закровавлену руку. Микола дає свою.)* Спасибі тобі! Ти зробив мені прислугу, і я не гніваюсь на тебе! Я хотів і сам собі таке зробити, та якось рука не піднялася.

Анна. Михайле, серце моє, скажи, що тобі? Де в тебе рана?

Жандарм. Кажу тобі, що мені зовсім добре. Навіть і ліків не треба! А ось і свідки! Ну, слава богу! Слава богу!

ЯВА ЧЕТВЕРТА

Ті самі, Бабич, Настя, селяни.

Настя. Ой лишенько! Шандар забитий.

Бабич. Миколо, Анно! Що се таке? Говоріть, чого стоїте як остовпілі?

Жандарм. Дайте їм спокій! Вони не винні! Я... я сам... Так було треба. То моя річ... Анно! Миколо... бувайте здорові... і простіть. *(Умирає.)*

Анна. *(кидається до трупа)*. Михайле, Михайлику! На кого ти мене покидаєш? Що я без тебе на світі зачну?

Микола. Анно, успокойся, хіба ти не маєш для кого жити?

Лунає плач трембіти.

Заслона спадає.

За двома зайцями

(уривок)

Адаптація Володимира БЕРЕЛЕТА

Дійові особи і виконавці:

Голохвостий — Святослав Гуцуляк

Проня — Алія Данилюк

Секлита — Вікторія Чмук

Галля — Галина Радзивіл

Настя — Катерина Бабич

Наталка — Вероніка Слободенюк

Епізод 1

Надвечір'я. Вулицею проходять, співаючи українську народну пісню, Секлита і Галля. З протилежного боку виходять Проня з подругами Настею і Наталкою. Вони співають романс «Ах, зачем эта ночь так была хороша...». Голохвостий з приятелем під гитару виводять: «Моя мама добре серце мають. А папаша мають магазин. І вони мене не зобижають. Бо я в них один фатовий син.».

Голохвостий (відправляє приятеля з гитарою) Годі, довольно!

(Голохвостий сам.)

Голохвостий. От як би Проні не пропустить!.. Треба сьогодні на неї рішительно налягти. Здається, їй пондравился... Ну, да кому я не пондравлюсь? От як, дасть бог, на Проні женюсь, себто на її добрі та на її грошах, тоді я бритви через голову у Дніпро позакидаю, а заживу купцем первой гільдії, зав'ю такі моди алад'ябель! Тільки ж Проня й погана, як жаба... Та якби запустить пазури у її скриню, то ми при боці заведемо таке монпасье, що тільки пальці облизуй! От би, приміром, ту дівчину, що коло Володимира ганяв! А-ах!

За коном чути спів Проні з подругами.

Голохвостий (зуздівши). А ось і вони з кумпанією. Ну, Голохвастлов, держись!

Епізод 2

(Проня, Настя і Наталка мляво ідуть і прощаються з якимсь кавалером.)

Проня (*наближається; за нею подруги*). Голохвастов, здається?

Голохвостий (підліта). Бонджур! Моє серце розпалося, мов щипсі, поки я дожидав мамзелю!

Проня (*манірно*). Мерси, мусью! (*До подруг*). Таки вдався: я нарочито проманіжила.

Голохвостий. Рекомендуйте мене, пожалуста, баришням! Хоч я і не знаю їх, но надюсь, што ви не будете водить компанію лиш би з ким!

Проня. Разумеється. Єто маї близькі приятельки і сасіди.

Голохвостий. Рикомендуюсь вам: Свирид Петрович Галахвастов.

Настя. Мені здається, що ми десь стрічались.

Голохвостий. Нічаво нєту вдивительного — міня знаєт увесь Київ чисто.

Наталка. Невже?

Голохвостий. Рішительно. Міня вездє принімают как сваво, значить, без хвисона!

Проня. Там, верно, красавиць найшли порядошно.

Голохвостий. Што мне краса? Натирально, перве дело ум і обхождєніє: делікатні хранцюзькі маньори, штоб вийшов шик!

Проня. Разумеється, не мужицькі: фе! Мове жар!

Наталка (*до Насті*). Який він гарний!

Настя. Нічого собі; тільки штукований!

Наталка. А я вас сьогодні десь бачила.

Голохвостий. Я чоловік не очень дуже посадящий: люблю у праходку з образованими людьми ходить. Ноги чоловіку, видите, для того й дадені, штоб бити ними землю; потому вони і ростуть не з голови...

Наталка (*до Насті*). Який він розумний та гострий як бритва!

Проня (*до подруг*). А я ж вам не казала, що первий кавалер!

Голохвостий. Не вгодно лі, баришні, покурить папироски?

Наталка. Што ви, я не куру!

Настя. І я ні; та чи пристало ж баришням?

Голохвостий. Перва мода!

Проня. А ви не знаєть? Дайте міне! (*Закурює і закашлюється*).

Г о л о х в о с т и й. Може, кепкі? Я, якшто дозволите, Проню Прокоповно, принесу вам натиральних дамських.

П р о н я. Мерси! То я ковтнула какось диму...

Н а т а л к а і Н а с т я. Та киньте папіроску, а то ще закашляєтесь.

П р о н я. Пусте! Я ще в пенсіоне курила...

Г о л о х в о с т и й. Чим же міне баришень прекрасних поштувати?
Позвольте канахветок! (*Вийма з кишені у піджаці*).

Н а с т я (*до Наталки*). Ач, який ввічливий!

Н а т а л к а. Настоящий хрант.

(*Беруть конфекти.*)

П р о н я (*бере манірно одну*). Міне так солодке обридло! Кожинного дня у нас вдома ласощов етих разних, хоч свиней годуй! Я ще больше люблю пальчини, нанаси...

Г о л о х в о с т и й. Сю минуту видно у вас, Проню Прокоповно, не простий, а образований скус!

Н а с т я (*до Наталки*). Куди пак! Дома пироги з маком та вареники з урдою трощить, а тут — пальчини.

Н а т а л к а. Це на нас критика.

Г о л о х в о с т и й. Только дозвоьте, Проню Прокоповно, то я вам етой всякой всячини цілий воз притарабаню! Меня, знаєте, на Хрещатику, дак еті все купці делікатними матеріями — просто на руках несють. Дак уже все вони нападом: бери сколько хочеш, значить, етой погані — пальцин, кавунов, разних монпасье, мигдалу... Как учеплються, то й береш, да й роздаєш уже усяким там разним, потому што пуцай хоть на сметник не викидають... Дак я вам цілий воз...

П р о н я (*ображено*). Того, што на сметник викидають?

Г о л о х в о с т и й. Што ви, Проню Прокоповно? І у думце не било! Як же, штоб я такой мамзелі — і непоштителство...! Пардон, ей-богу, пардон!

Н а с т я (*до Наталки*). Ходім додому, бо ця витрішкувата чапля почала з своїм пенсіоном, як дурень з торбою...

Н а т а л к а (*до Насті*). Це вона нам вибива очі!

Н а с т я. Приндя чортова! (*До Проні*). Добраніч вам!

Н а т а л к а. Ходім уже!

Г о л о х в о с т и й. Што ж, баришні, так сейчас домой? Хадьомте у праходку: при місяце такой шик! ?

Н а с т я. Ні, спасибі вам, ходіть здорові самі вже!

Н а т а л к а (до Проні). Прощайте, нам не затиняйте, а ми вам не мішаємо!

П р о н я. Не задавайтесь на крупу, бо в решеті дірка!

Н а т а л к а. Нічого, ваш кавалер позбирає... докласти вам воза!

(Пішли.)

Епізод 3

П р о н я (вслід). А дулі не скушаєте? Ач, копилять як губи! З мене тільки хворму беруть, а од них усіх гнилицями так і тхньють!

Г о л о х в о с т и й. Ну й ловко ж ви їх одбрили! Ех, Проню Прокоповно, розумні ви,— без мила голите.

П р о н я. Якби міне модніща публіка, то я б себе показала! А то з кем тут зайтись — необразованність одна! От тільки з вами і маєш приємність!

Г о л о х в о с т и й. Натурально, куди їм усім до вас?

П р о н я. Мерси.(заспіває «Ах, зачеп эта ночь...»)

Г о л о х в о с т и й. А в тіятрі любите?

П р о н я. Знаєте, акробати занятніші міне: такії красиві муштини. Я, було, як пойду, то так стрівожусь через них, што целу ноч не сплю!

Г о л о х в о с т и й. Так ви б у таком разе гулять виходили, то я б мог хоч целую ноч трудиться проходкою!

П р о н я. Ноччю? Што ви? Страшно, штоб, бува, какой оказії не вийшло... ви мушина, а я баришня. Вот удньом так я люблю гулять у царському саду з книжкою безпременно, бо так приємно під дубом романа читати.

Г о л о х в о с т и й. А ви які читали?

П р о н я. "Єруслана Лазаровича", "Кровавую звезду", "Чорний гроб"...

Г о л о х в о с т и й. Да, ето занятні, но я вам рикомендую адин раман... вот раман, так раман... "Битва руських з кабардинцями" — а-ах! ". Антіресні, доложу вам!

П р о н я. Ах, я такії люблю ужаськ как: штоб про таку любов писалось, штоб як смола кипела!

Г о л о х в о с т и й (кашлянув). Проню Прокоповно! Дозвольте спросить, какое такое ви обо мне понятіє держите?

П р о н я (манірно). Што ж ето ви допитуєтесь? Міне соромно... Я баришня.

Г о л о х в о с т и й. Што ж, што баришня, ето нічаво, ето чистіє пУ с т я ки!

П р о н я. Ви міне такого жару укидаєте, што я просто шарею... Хіба не знаєте, як безневинній дівиці стидно...

Г о л о х в о с т и й. Коли без етого никак нельзя обойтись все равно прийдётся...

П р о н я. Ах, не говоріть міне про любов... потому ето шкандаль...

Г о л о х в о с т и й. Што ви? Я, значить, прошу вашу руку і серце.

П р о н я. Мерси! Только тут ночью... при місяці... так моторошно цеє слухать, аж сердце тьопается... Ви завтра приходьте до нас предложеніє делать...

Г о л о х в о с т и й. Ви міне как води цілющої на рани злили, моя зозулечко. *(Цілує)*.

П р о н я. Приходьте ж завтра безпременно; я вас адрикамендую, а ви і предложеніє зробите...

Г о л о х в о с т и й. Прийду, прийду, моя канахветочко!

П р о н я. Душка! *(Цілує хутко Голохвостого і біжить хвїртки)*. Ламур! *(Вибігає)*.

(Г о л о х в о с т и й сам.)

Г о л о х в о с т и й. Бон-бон! *(Підскакує)*. Трам-тара-ра, ура! Наша взяла! Поздравляєм вас, Свириде Петровичу! Виграли справу! П р о н я, значить, тут. *(Показує кулак)*. Тільки ж і гидка! Ой гидка! Да ще лізе цілуватись! Надо будеть купить доброго мила, штоб замивать після неї губи... *(придивившись)*. Господи! Це ж та сама красунечка, що я коло Владимира бачив! От ціпонька!

Епізод 4

Г а л я *(іде з кошиком, придивляється)*. От як ми опізналися на старім городі з мамою, уже й розійшлися всі на нашім кутку... Ні, он хтось стоїть, чи не Степан? *(Зближається, щоб трохи роздивитись)*. Ой, це чужий хтось! *(Хоче тікати, але Г о л о х в о с т и й заступа дорогу)*.

Г о л о х в о с т и й. Не тремтіть-бо: чого лякатись, моя зозулечко,— хіба з'їм?

Г а л я. От, ей-богу, коли не пустите, то калавур закричу і будошника покличу.

Г о л о х в о с т и й. Вигадайте! Тільки крикніть, то я такого наговорю, што зараз і в часть вас посадять.

Г а л я. За що? Що ви гвалтуєте серед ночі, то я маю сидіти?

Г о л о х в о с т и й. Слухайте, серденько, не лементуйте, бо я тільки поговорить хотів з вами, моя зірочко красна. Як повидів я вас коло

Владимира, то з тієї ночі і пропадаю, — просто вхопили моє серце щипцями, гвоздком у голові сидите, хоч і бритви не бери в руки!

Г а л я. А справді, це той самий... Бачите: ганяли, ганяли там, та й тут переступаєте дорогу; сорому нема, а ще панич!

Г о л о х в о с т и й. Да коли улюбльон, да так улюбльон, хоч візьміть в руки піштолета і простреліть тут груди мою!

Г а л я. Так і повірили! Шукайте собі панночок!

Г о л о х в о с т и й. Да ви луччі за самих найкращих панночок; ви просто така ціпонька, що аж слина котиться, — вірте!

Г а л я. Хороша пороша, та не для вас!

Г о л о х в о с т и й (*розпалюючись*). Чого ж так — не для мене? Яка ти строга, нелюб'язна! Да у мене, голубочко моя, всякого добра — паровицями, да я озолочу тебе, брильєнтами обсиплю на весь Київ...

Г а л я. Обсипайте кого іншого, а мені вашого золота не треба.

Пустіть, кричатиму!

Г о л о х в о с т и й (*притиска ще більше*). У-ух! Пропав я! Пожар!

Епізод 5

(Ті ж і С е к л и т а.)

С е к л и т а (*зуздівши*). А то що, Галька? З паничем? Ой лихо моє! Ой нещастя моє! Добігалась, каторжна! Ах ти, подла! (*Підскакує до Галі*).

(Г о л о х в о с т и й оторопів.)

Г а л я. (*плачучи*). Мамо! Начепився, хто його зна хто й звідки, та й гвалтує, як розбишака...

С е к л и т а. Як! Хто його знає? А ти не знаєш — свята та божа! Ах, обманщиця чортова, матері хочеш очі одвести? Так і повірили! (*Тим часом Г о л о х в о с т и й, оправившись, хоче тікати. С е к л и т а його за поли.*) А ти, паничу, куди? Навтікача? Ні, з моїх рук так не вийдеш! Я за свою дочку тобі очі видеру з лоба!

Г о л о х в о с т и й (*замішавшись*). Хіба це ваша дочка?

С е к л и т а. А то ж чия?

Г о л о х в о с т и й. На вас анітрішечки не похожа; у неї голосок, як соловейко в лузі, а ви як з бочки гуркаєте!

С е к л и т а. Ах ти, харцизнику! Ти ще сміятись здумав? Наробив бешкету та й зуби скалить!

Голохвостий. Та не зіпайте так, бо всіх кожум'яцьких собак збентежите!

Галля. Мамо, голубочко, киньте його! Не робіть слави! Єй-богу, начепився вперве!

Секлита. Заступаєшся! Геть мені зараз додому! Ще на губах молоко не обсохло, а вона уже з хлопцем обнімається. Я тобі дома обірву оті патлі, сибірні!

Галля (плаче). За віщо ви, мамо? Хіба я винна?

Секлита (до Галі). Іди звідси! Не слинь мені! Дома побалакаємо!

(Галля відходить плачучи.)

Епізод 6

(Голохвостий кинувся було тікати, але Секлита не випустила піджака, так що він аж злетів з одного рукава. Секлита тоді вхопила обома руками за жилетку.)

Секлита. А куди, каторжний? Щоб ще такого шелихвоста не вдержати, та не була б я Секлита Лимариха!

Голохвостий. Не робіть, пожалуста, шкандалю! (Все позирає на дім Сірків). Я вам заплачу, я багатий...

Секлита (ще дужче). А щоб ти не діждав, щоб я за дочку гроші брала?

Голохвостий. Та я, єй-богу, не чіпав вашої дочки — тільки побалакав.

Секлита. Докажи, докажи! Я не повірю твоєму слову і твої слова гнилі, як яблука! Ти харциза, волоцюга!

Голохвостий. Та що ж ви лаєтесь? Я не перекупка: обманювати не буду! Од вас не можна ні одпроситись, ні одмолитись!

Секлита. Ти думаєш, що як я перекупка, то мене можна й зневажати? Я на шаг обдурю, а на карбованця вам, сибірним, правди скажу! От що, коли зачіпаєш, то зачіпай чесно: не безчесть мене й моєї дочки, бо ми тобі не іграшка!

Голохвостий. Та і не думав безчестити! (Хоче знову вирватись).

Секлита. Поліція! Поліція! Квартальний!

Голохвостий (набік). Ой пропав я! (До Секлити). Цитьте! Не кричіть-бо!

Секлета. Кричу, бо маю право! Поліція, поліція!

Голохвостий. Слухайте сюди... я її хочу сватати...

Секлита. Дури кого іншого, а не мене: знаємо ми вас, паничів!

Голохвостий. Та я не панич, а простий міщанин,— то тільки зверху на мені образованность!

Секлита. Та хіба ж міщанину пристало бути свинею?

Голохвостий. Єй-богу, я вашу Галю люблю так, як золото, і хочу сватать, от хоч зараз оддайте, то візьму.

Секлита (бере грудку землі). Їж святу землю, то повірю! На, їж!

Голохвостий. Хіба ж я вовк, щоб їв землю?

Секлита. Їж, на, їж, то повірю!

Голохвостий. Та мене ж од тієї землі скорчить, то і чоловіка вашій дочці не буде!

Секлита. Та ви брешете! Присягніться мені хоч на Братській!

Голохвостий. Нехай мене покарають всі печерські святі! Нехай мене покриє великий лаврський дзвін, коли я брешу!

Секлита. Ні, таки присягніть навколішках до Братської!

Голохвостий (набик). От, не одсахнусь. (Стає на коліна). Ну, хай мене поб'є Братська божя матір, коли брешу!

Секлита. Ну, тепер вірю, тепер вірю!

Голохвостий (обтрушує штани; тихо). От іще через цю каторжну бабу бруки запачкав! (До неї). Так я незабаром до вас і на заручини.

Секлита. Про мене, просимо; тільки за моєю Галею нічого нема — знайте!

Голохвостий. Нащо мені? І свого досталь! Аби Галю!

Секлита. Так заходьте ж; раді будемо!

Голохвостий. А де ж ваша хата?

Секлита. Зараз за яром. Спитайте Секлиту Лимариху: увесь Подол зна. Глядіть же, не обдуріть; а то і живим не випущу! Од Лимарихи не сховається!

Голохвостий. Та буду ж, буду!

(Секлита виходить.)

(Голохвостий сам.)

Г о л о х в о с т и й (озирається). Ух! Ху! От баня, так баня, аж три пота зійшло, єй-богу! (Утирається). От це вскочив, так вскочив — понікуди! (кричить) По-ні-ку-ди!!!

А у відповідь задзявувало собоча. (Завіса)

ЛЕСЯ
(до 110-річчя поетеси)

Автори:

Володимир та Лілія БЕРЕЛЕТИ

Пр о л о г

**Порожньо, сутінки, виходить дівчина, розгублено озирається, щось
шукає.**

ДІВЧИНА. Овва... Либонь, заблукала... Де ж ця дорога поділася?.. Оце? (Йде в один бік). Ні, там темно. Може, сюди? (Розвертається і йде в інший).

Холодно... Агов! Тут є хто?

На сцені з'являються(двоє,трое, четверо, п'ятеро) одягнугтих контрастно,
але однотипно. Це.....

ДІВЧИНА. Хто ви?

А тобі кого треба?

Не знаю, мені все одно.

Тоді все одно, хто ми.

ДІВЧИНА. А ви часом не знаєте дороги?

А куди прямуєш?

ДІВЧИНА. Я йшла на світло, а потім згубила.

Тоді ходи сюди. (Відводить убік). Оно бачиш, там, унизу, мріє...

ДІВЧИНА. Так... Як там гарно!.. Мабуть, якийсь благословенний край.

Бог з тобою, це занапащена, Богом забута земля

ДІВЧИНА. Але чому? За віщо?

Не шануються. Хто шанувався, тих майже всіх повибивали,
а ті, що залишилися, ходять, як тіні, бо зреклися навіть імені свого.

ДІВЧИНА. Бідолашні... І що, я теж буду без імені, коли піду туди

Ні-ні, ти піднімеш його з пороху, як перлину, і понесеш...

І буде воно важким, як хрест.

ДІВЧИНА. Ім'я хіба буває важким? Чудні ви... Дякую вам і прощавайте.

Стривай, ще маєш час.

ДІВЧИНА. А ви звідкіль знаєте?

О, ми багато чого знаємо...

ДІВЧИНА. Як ви такі знавці, то поворожіть, що на мене чекає

А не боїшся?

ДІВЧИНА. А чом би це я мала лякатися?

. Гаразд. Дай руку. (Вона подає). Я бачу біль, відчуження, страждання...

ДІВЧИНА (відсмикує руку). Досить, не треба... Я вже не хочу туди.

Але ти мусиш... Не бійся, ми будемо з тобою поряд.

ДІВЧИНА. Та хто ви такі, врешті-решт? Чом це я маю вам вірити?

(вибрати три фрази, якщо троє)

я твоя воля до боротьби

я твоє прагнення до свободи

я твоя жага до кохання...

я твій сміх...

А я твій плач...

ходімо, на тебе чекають.

ДІВЧИНА. Куди? На страждання? Красно дякую!

Це не вся правда.

Тобі дано великий дар Божий!

За нього й душу продаси і долю зрадиш.

ДІВЧИНА. Дар? Який?

Лети на землю — і дізнаєшся.

Тобі лишилося зовсім мало часу. Ти готова?

ДІВЧИНА. (після паузи). Так... готова

Наступна сцена може бути схожа на якусь пластичну гру

Дівчина — ніби лялька в руках цих (наприклад)

Можна спробувати метроном або звук годинника, щоб не говорити: один,

два...

Людино! Слухай! Один!
Два! Про що віщує північ глухо?
Три! Ти спала, сну пропав і слід.
Чотири! І щезли мареві миттєві,
П'ять! Глибокий світ,
Шість! Він глибший, ніж задається днів.
Сім! В скорботі світовій глибінь,
Вісім! Та радість ту глибінь долає.
Дев'ять! Скорбота намовляє: “Згинь!”
Десять! А радість вічності жадає,
Одинадцять! Безмежжя вічності жадає!
Дванадцять!!! (закручують Лесю) Безмежжя вічності жадає....

**На останніх словах дівчина і актори зникають за
лаштунками**

чути крик немовляти

На сцені з'являється ДРАМАТУРГ

ДРАМАТУРГ. Я – Драматург. Я обертаю дім на планетарій, де кожен слідує
накресленій орбіті і сяє відображенням світлом автора...

Я оживляю тіні й мумії і перетворюю вогонь тіла у попіл слів і пожовкле
листя рухів...

Сьогоднішній сюжет — про життя і творчість, про любов і зраду, про
болюче щастя найсамотнішої людини — генія, на долю якої випали
неймовірно складні фізичні та духовні випробування.

Я не прагну достовірності. Сприймайте все, як міф, легенду, притчу.

(На сцені з'являються...помічники... Вони підходять до ДРАМАТУРГА.

Текст на трох можна поделить....

ДРАМАТУРГ. От і мої помічники. Нарешті, можна починати.

Д. І так..час дії

Кінець минулого століття

ДРАМАТУРГ. Місце дії:

Трішки на схід від центру Європи Україна звичайна.

Драматург: Головна подія:

У маленькому містечку Звягелі, у 1871 році народилась головна героїня п'єси - Леся... спадкоємиця шляхетної родини з давніми традиціями, дочка дійсного статського радника, що дорівнює чину генерал-майора Петра Косвча, і відомої письменниці, громадської діячки, Олени Пчілки...

Мила, кмітлива дівчина. Веселої вдачі, з легкістю опановує іноземні мови, має хист до музики, танців, багато співає, читає, вишиває, перекладає, зростає в дружній великій родині, наповнює душу казковими враженнями чарівного волинського лісу.

Дитинство для кожної дитини - час солодких мрій і сподівань. Хто б не хотів повернутися в нього хоча б на мить?

Але для нашої героїні воно скінчилося надто рано. Адже дитинство триває до першого лиха.

Анна

Як дитиною, бувало...

Маленька Леся була справжнім вундеркіндом. У чотири роки вона навчилася читати, в п'ять - грати на роялі, і вишивати, у вісім - писала вірші.

Коли Лесі було 10 років вона дуже застудилася. Її мучив нестерпний біль у правій нозі, згодом біль перейшов у руки. Після неодноразових

консультацій з лікарями, нарешті, змогли визначити, що це – туберкульоз кісток.

Перша операція була невдалою: рука залишилася скаліченою. Довелося припинити уроки музики, яку Леся дуже любила...

Фон.

Вірш Насті (Марини)

Так, як це не боляче, але одна мрія була зруйнована: музика зачинила перед нею свою браму і не лишила вибору — писати чи не писати.

Існує думка, що митець, аби творити, неодмінно має страждати. За цією теорією жорстока доля створила Лесі Українці всі необхідні передумови для творчості.

Фон (одна музика на Кирила и Алию)

Алія «Contra spem spero!»

Кирилл (думи)

Не зважаючи на всі випробування Леся відчувала радість від спілкування з рідними, друзями, дуже любила висаджувати квіти, була абсолютно розчинена в природі і вміло передавала це у своїх віршах.

Фон.

Катерина «Конвалія»

Фон.

Юлія «Жіночий портрет»

Як справжня жінка сильної волі Леся також боролася за право на особисте щастя, Вона любила без міри, палко, до безтями.

Сама Леся про себе розказувати не любила, була дуже делікатною, не хотіла виносити на люди своє особисте. тому інтимна лірика Лесі Українки була опублікована лише через 30 років після її смерті, звичайно та, що лишилися в архівах її рідних і друзів .

Хвороба періодично приковувала дівчину до ліжка, обмежуючи можливість вільно пересуватися та спілкуватися з людьми.

Та незважаючи на це, Леся, закохувалася, страждала, мріяла про сімейне щастя...

фон

Галина

Коли сниться мені, що ти любиш мене,

фон

Маріна «На мотив з Міцкевича»

Я не кохаю тебе і не прагну дружиною стати.

фон

Влада Катя

Коли дивлюсь глибоко в любові очі,

Дім Косачів у Колодяжному був своєрідним університетом, де збиралась українська інтелігенція. У різні часи тут працювали, гостювали й відпочивали сім'ї Івана Франка , Миколи Лисенка, Михайла Старицького, а також Михайло Левицький, Людмила Старицька-Черняхівська, Іван Стешенко , Максим Славинський.

Саме в Максима Славинського, товариша її старшого брата Михайла і закохалась вперше п'ятнадцятирічна Леся. Молодих людей об'єднувала любов до іноземних мов. В той час вони разом займалися перекладом "Книги пісень" Генріха Гейне і звичайно були закохані одне в одного...

Перше кохання — найсолодше і найтрагічніше... Всім закоханим воно здається фатальним і останнім. Перше кохання нагадує смак зеленого яблука, зірваного передчасно...

Коли Лесі виповнилося 24 роки її новим захопленням став Нестор Гамбарашвілі, студент університету, який винаймав кімнату в київському помешканні родини поетеси. Вона давала йому уроки французької мови, а він вчив її грузинської. Їхні стосунки були більші ніж дружніми, та коли вона поїхала лікуватися у Ялту, він одружився на другій дівчині. Леся довго і важко переживала зраду.

Однак справжнім, великим, спалюючим і знищуючим коханням Лесі Українки був Сергій Мержинський. з яким вони познайомилися у 1897 році в Ялті, де обоє лікувалися від туберкульозу.

(фрагмент вистави)

(фонограма моря, шум прибою, . Заходить Леся, сумна, замислена. Звідти, звідки вона вийшла, чути легку музику, голоси, сміх. Невдовзі виходить

СЕРГІЙ Мержинський. Леся не повертає голови.

СЕРГІЙ. Ось ви де сховалися, Ларисо Петрівно. *(Пауза)*. Нехтуєте товариством?

ЛЕСЯ. Я занадто нудна для товариства. Та й хотілося побути тут із морем...

СЕРГІЙ. Тут дуже добре.... Ялта в порівнянні просто пекло!

ЛЕСЯ. Чим же завинила перед вами бідолашна Ялта?

СЕРГІЙ. Бідолашна? Це я бідолашний.. Моря не видно, народу купами; купання брудне... І ще ці кляті москіти позаїдали... *(Ловить їх)*.

ЛЕСЯ *(іронічно)*. І ще не зовсім з'їли?

СЕРГІЙ. Ні, трохи лишили на потім... Одне тішить — може, скуштують, отруються та й

повиздыхають. От тільки не знаю, чи хворіють москіти на сухоти.

ЛЕСЯ. А у вас що, теж туберкульоз?

СЕРГІЙ. І у вас? Бачите, я відчував між нами якусь спорідненість.

ЛЕСЯ. Але я ніколи б не подумала, що ви хворі...

СЕРГІЙ. А все чому? Треба радіти життю! Ларисо Петрівно, насолоджуйтесь морем, повітрям...пропоную завтра поїхати кататися на човнах. То, як?

ЛЕСЯ. Це спокусливо, але... Чи не забагато уваги для моєї скромної персони?

СЕРГІЙ. Що ви, великий поет вартий більшої шани!

ЛЕСЯ. По-перше, не великий, я невеличка на зріст. А по-друге, я вже не пишу віршів — суціль драму. Але я її ще боюся виставляти...

СЕРГІЙ. Така смілива панна а сцени злякалася... Давайте так: ви мені принесіть свою п'єсу, а я все владнаю...

ЛЕСЯ. Дивно, зі мною ще ніхто так не говорив — як із малою й беззахисною.

СЕРГІЙ. То ви така і є. Не ображайтеся, але ви схожі на беззахисну дитину..

ЛЕСЯ. А це погано?

СЕРГІЙ. Це прекрасно!.. То як? Завтра на човні?

ЛЕСЯ. Ви диявол-спокусник!

СЕРГІЙ. Вважаю за особливу честь ним бути. То як? До завтра?

ЛЕСЯ. До завтра.

(Мержинський йде зі сцени)

Змінюється світло, сцена. Це знову аналогія до прологу. З'являються
(бажано, щоб було троє, легше робити картинку)

Тепер це продавці квітів.

(можна під ту ж саму музику, що на пролозі) пропонувати Лесі квіти

1. Ясновельможна панночко, купіть квіточок! Дивіться які гарні...

Леся. (хоче обминувати їх). Красно дякую, але мені не треба ваших квітів.

2. А моїх? Погляньте, які гарні... червоні, білі, рожеві...

ЛЕСЯ. І ваших теж не треба.

3. Та як це — не треба? Це ж троянди — квіти кохання, ваші улюблені квіти!

Леся (зацікавлюється). А ви звідки знаєте?

Бачите, я — провидець...Всі панночки просто мліють від троянд.

Леся .Та ж вони якісь...прив'ялі, аж осипаються.

А ви отак у жменьку затисніть, а як прийде час, розкидаєте по дорозі...

ЛЕСЯ. Який час, про що ви?

Всі троє: (по черзі) Самі знаєте... Є час збирати квіти... і час розкидати...

Фонограмма...красиво удаляються. Леся держит розы(Вікторія читає монолог)

Твої листи завжди пахнуть зов'ялими трояндами, ти, мій бідний, зов'ялий квіте!

Мій друже... створений для мене, як можна, щоб я жила сама тепер, коли я знаю інше життя? О, я знала ще інше життя, наповнене жалем і тугою щастя, що палило і мучило мене... тільки з тобою я не сама... Тільки ти вмієш рятувати мене від самої себе.

Мій друже, мій друже, Візьми мене з собою... Я ж для тебе... вмерла і воскресла... Візьми...ми підемо тихо посеред цілого ліса мрій і згубимось обоє вдалині. А на тім місці, де ми були... нехай троянди в'януть, в'януть і пахнуть, як твої любі листи, мій друже...

(Леся йде, на сцені помічники)

Після лікування в Криму Лесі роблять складну операцію, і вона практично звільняється від хвороби.

Але Сергію стає дедалі гірше. Надії не лишається, і Леся їде до нього, наражаючи себе на нову небезпеку. Але вона твердо вирішила залишатися з ним до останнього подиху...

Ті зимові дні нового 1901 року, коли йшов з життя Сергій Мержинський, її таке омріяне і таке нездійсненне кохання, вартували Лесі Українці здоров'я і неймовірних душевних мук.

Але з тої великої драматичної любові Леся стала великою драматичною письменницею, аби не було цієї смерті у її житті, якби вона не пройшла через це глибочезне кохання чи написала б вона свою неймовірну «Одержиму»...

Фон. Вікторія читає «Міріам»

Драматичні твори виходять один за одним... У жовтні 1905 року Леся Українка завершує поему «В катакомбах» - один з найвизначніших антирелігійних творів світової літератури, де ми спостерігаємо дію, яка відбувається в катакомбах біля Риму в середині 2 віку християнської ери,

Герой, який мріяв знайти правду в новій вірі, поступово переконується, що і в християнській общині немає рівності і справедливості, тому раб Неофіт повстає проти християнської заповіді покірності і терпіння.

Святослав «Неофіт-раб»

Творчість Лесі Українки настільки багатогранна й плідна, що іноді навіть не віриться, що здійснитися вона могла пером жінки, яка прожила лише сорок два роки. У спадок майбутнім поколінням крім неперевершених драматичних творів, чудової поезії поетеса записала і передала нам у спадщину збірки українських пісень, казок, ігор та чудову легенду про щастя.

фон

Вадим «Щастя»

Чи була щасливою Леся Українка? Риторичне питання. Перегорнемо ще одну сторінку, ще одну важливу подію з її життя .

У листопаді 1898-го Леся знайомиться з Климентієм Квіткою, студентом, який займається музикою та етнографією, захоплюється збиранням народних пісень. Леся тоді запропонувала йому записати від неї пісні, які знала, і так співала йому їх ціле життя...

Вони були дуже різними. Леся його називала ласкаво Квіточка .А коли їхній роман викликав переполох у родині Косачів, Леся писала до сестри Ольги: "Наші устроїли мені "бенефіс" - на три тижні всі замовкли, ніхто ні слова.

Про шлюб Лесі Українки із Климентієм Квіткою багато хто думав так: вона все життя хворіла, тому й не мала особливого вибору. Але Леся завжди сама вибирала чоловіків.

Взірцем поета й мужчини для Лесі був Генріх Гейне. Саме "гейневський" фізіономічний тип мали чоловіки, які щось для Лесі значили - Максим Славинський, Нестор Гамбарашвілі, Сергій Мержинський, і Климентій Квітка, який був на 9 років молодший за Лесю, і до нестями в неї закоханий...

мов паж за королевою, він ходив слідом за нею, й був заради неї готовий на все. Навіть на те, щоб допомагати їй доглядати за безнадійно хворим Мержинським.

Тож...Двадцять п'ятого липня тисяча дев'ятсот сьомого року в маленькій Вознесенській церкві, що на Деміївці в Києві, відбувся обряд вінчання Климента Квітки і Лариси Косач.

Завдячуючи Климентію Квітці, який опублікував 225 пісень, у збірці "Народні мелодії з голосу Лесі Українки" через п'ять років після смерті дружини, ми можемо почути і сьогодні живий голос великої поетеси

(запис голосу)

ДРАМАТУРГ. П'єсу майже дописано. У ній не буде ефектного фіналу. Він був би недоречний.

Адже писалася вона за законами життя. Останні роки Лесі — час родинного щастя і великих злиднів, час найбільших страждань і найсильніших творів...

Ці роки Леся провела далеко від рідного краю, здебільшого в Єгипті та Грузії, де вона легше переносила свою недугу, але душею й серцем вона завжди линула до рідного краю, до свого саду й батьківського дому...

Анастасія

Пишно займались багрянні зорі
Або цей фінал або....ЕПІЛОГ

Безмежною була любов Лесі до України, вона вивчала її минуле, мріяла бачити свій народ вільним і щасливим.

Леся, яка стільки зробила для розвитку рідної культури, була і залишається нашою національною гордістю.

Світова література не може назвати іншого письменника з таким талантом, щирим і самобутнім голосом, полум'яним серцем і мудрим розумом.

Вона живе серед нас, вона не вмерла, а тільки зробила крок у безсмертя.

Слайд.(пам'ятники , мурали)

Слайд:Ні! Я жива! Я вічно буду жити! Я в серці маю те, що не вмирає!

ЕПІЛОГ

ДРАМАТУРГ. П'єсу майже дописано. У ній не буде ефектного фіналу. Він був би недоречний. Адже писалася вона за законами життя. (????????)

(в нас фінал може бути патріотичним), тоді по іншому сформулювати слова драматурга)

Міняється фонограма...*Леся виходить на авансцену...На сцені з'являються як привиди, (всі хто в пролозі був)у чорних офіційних костюмах або чомусь подібному.*

Можна зробити той самий пластичний малюнок (а можна не робити)

Людино! Слухай!

Один!

Два! Про що віщує північ глухо?

Три! Ти спала, сну пропав і слід.

Чотири! І щезли мареві миттєві,

П'ять! Глибокий світ,

Шість! Він глибший, ніж задається днів.

Сім! В скорботі світовій глибінь,

Вісім! Та радість ту глибінь долає.

Дев'ять! Скорбота намовляє: "Згинь!"

Десять! А радість вічності жадає,

Одинадцять! Безмежжя вічності жадає!

Дванадцять!!! (закручують Лесю) Безмежжя вічності жадає....

Діалог

Ви Лариса Петрівна Квітка, дівоче прізвище Косач, придбане ім'я Леся Українка?

Леся. Так. Чого вам треба?

(можна написати діалоги на приблизно такі питання: (вибрати декілька)

Як би в тебе був вибір, яке б рішення ти прийняла

Як би ти могла передбачити, що тебе чекає на життєвому шляху, яке б рішення ти прийняла

Ти готова була б пройти цей шлях знову

Тине шкодуєш що прийняла рішення летіти на землю

Чого ти не встигла зробити

Чого ти не встигла зробити

Якою ти хотіла б бачити свою Україну свій край....

(може Леся щось прочитає з патріотичного (один стовпчик), (я пошукаю)

або

(підвести до цього)

Ні! Я жива! Я вічно буду жити! Я в серці маю те, що не вмирає!

І стоп-кадр.

Дж. Боккаччо

ДЕКАМЕРОН

сатирична комедія з 10 новел

Б. Голубовського,

Ю. Добронравова.

Переклад з російської та адаптація

Володимира БЕРЕЛЕТА

Новела шоста («Рідня»)

(уривок)

Ролі та виконавці:

Лауретта – Вікторія Чмук

Стара – Надія Бондарчук

Флоріо – Вадим Маєвський

Епізод 1

Звучить фонограма: завивання вітру і шум бурі в пустелі, з фону якого поступово виникає мелодія «Болеро» Моріса Равеля. Музика посилюється, на сцені виникають постаті у сірих балахонах. Обличчя не видно.

1-а постать (Флоріо): 3 часів спасенного пришествя, у подоби людській сина Божого минуло вже більше двох тисяч років...

2-а постать (Лауретта): ...але його вчення, його приклад ми не наслідували. Ми жили своїми законами.

3-я постать (Стара): Ми піклувалися лише про тіло, ми забули про душу...

Постаті разом: Ми вже приїхали... Хибна дорога була довгою...

2-а постать (Лауретта): 1348 рік.

1-а постать (Флоріо): На славетну Флоренцію-краще місто в усій Італії...

3-я постать (Стара): напала страшенна, згубна чума...

Разом: Чума! Чума! Чума!

2-а постать (Лауретта): Виникла ж вона, може бути, під впливом небесних тіл...

1-а постать (Флоріо):... а, можливо, її наслав на нас за гріхи наші правий гнів Божий...

3-я постать (Стара): щоби ми їх спокутували?!...

Голос на майдані (гучномовець): Сеньйори і сеньйоріні! Не вірте твердженню безумців і нерозумних. Чума вигадана брехунами! Ми ростемо й багатіємо, лавки гнутья від страв, достатки в засіках і підвалах. Все благополучно, все хОроше!

Постаті разом: Неправда! Ганьба! Ганьба!

Хіба ви не знаєте, що у нас зараз страшний час,...

3-я постать (Стара): ...коли судді обдурюють у судах...

2-а постать (Лауретта):... коли закони Божі, а так само і людські, не діють...

1-а постать (Флоріо): ... і коли кожному надано право будь-якими засобами боротися за своє благополуччя...

Постаті разом: ...за свою шкіру!

Постаті знімають балахони, далі існують як дійові особи.

Епізод 2

Флоріо: - Я – Флоріо де Монтефорте, коняр з Падуї. Слухайте, мені сказали, що у вас тут в Неаполі дешеві коні. У мене з собою 500 золотих флоринів, і ось я вперше в житті в Неаполі.

Лауретта: - Якесь юна неаполітанка, найперша красуня, готова, одначе, кожному догодити за найскромнішу винагороду, помітила його, а помітивши...

Стара: - Ей, Лауретто, схоже цей малюк здалеку, хоча і недалекий. Бач, як вилупився, рота роззявив!

Лауретта: - Який у нього гаман, наче спілий кавун на сонці. Як би гарно жилося, коли б його гроші стали моїми.

Стара: - І вдягнений славно. Одяг можна загнати за добру ціну.

Лауретта: - Чоботи в пилу. Приїхав і відразу за діло, погуляти певне не думає.

Стара: - У мене він погуляє. Йди додому. В готелі, де він зупинився, я дізнаюсь хто він, звідки, як його ім'я, хто його батьки...

Молодий чоловіче, ви не знаєте як мені знайти Флоріо де Монтефорте, котрий щойно приїхав з Падуї?

Флоріо: - Я і є той самий Флоріо де Монтефорте із Падуї.

Стара: - Мессере! Якщо ви не маєте нічого проти, одна тутешня знатна пані хотіла б з вами побесідувати.

Флоріо: - Я радий був би з нею зустрітися, але де і коли?

Стара: - Чи не завгодно вам, мессере, слідувати за мною? Вона чекає вас у себе в апартаментах.

Флоріо: - Іди, я за тобою, Але я хотів би спершу поглянути на неї.

Стара: - Ще надивишся на неї, вона ще тобі набридне. Ох, ця мені юність! Чого тільки не захочеш, коли є здоров'я і сила, і тільки з роками розумієш на що пішли твої роки.

Флоріо: - Хто вона, розкажи мені?

Стара: - Вам приємніше буде почути це з її вуст. Не примушуйте її чекати, так не заведено у наших місцях.

Епізод 3

Ось він!

Лауретта: - Святий Чеппарелло! Це він мій... мій...

Стара: - Саме він, сеньйор Флоріо!

Лауретта: - Флоріо! (*непритомніє*). О. мій любий Флоріо, це ти?..

Флоріо: - мадонна моя, я радий, але...

Лауретта: - Іди до мене... (*бурхливо обіймає, пестить, цілує*). Як ти схвилюваний побаченням зі мною, який ти зворушений, мій ніжний Флоріо!

Флоріо: - Сеньйоро, я... сеньйоро, не треба... Сеньйоро, що це... Мадонна, навіщо? Ой! Так відразу? Я не готовий! Я здивований, сеньйоро... Я вражений! А...

Лауретта: - Ти дивуєшся моїм пестошам? (*плаче, заливається сльозами*)

Флоріо: - Що з вами, сеньйоро? Я вас образив? Сеньйоро, не плачте, прошу вас. Благаю вас, облиште, сеньйоро! Що сталося?

Стара: - Навіщо ти її розстроюєш?

Флоріо: - О, дорогоцінна Сеньйоро, будь-ласка, торкайтеся до мене! Торкайтеся! Гладьте мене! Гладьте!

Лауретта: - Ти дивуєшся моїм сльозам? Ти мене не знаєш і, напевне, ніколи про мене не чув.

Флоріо: - (*винувато*) Не довелося...

Лауретта: - Але зараз ти почуєш таке, що викличе в тобі ще більший подив.

Стара: - Слухай, слухай.

Лауретта: - Флоріо!

Флоріо: - Так.

Лауретта: - Я – сестра твоя!

(*тепер Флоріо непритомніє, Стара дала йому носака... приводить до тями*)

Лауретта: - Коли Господь послав мені таку милість, що до смерті моєї я побачила одного з моїх братів...

Стара: - Як би вона хотіла побачити їх усіх!

Лауретта: - ... то тепер я готова була б умерти – така я щаслива і утішна!

Стара: - Утіш, утіш її досхочу і ошчаслив сповна. Я піду принесу вина.

Лауретта: - Присядь зі мною, я розповім тобі все, Флоріо мій любий. Як я страждала! Але все вже минуло. Мій і твій батько довгий час жив...

Стара: - Угу, хлопчина по-всьому із Падуї. *(сіла розкладати пас'янс)*

Лауретта: - ...жив у Падуї. Ти міг про це і сам його розпитати.

Флоріо: - Він помер.

Стара: - Мадонна! Це видно навіть на картах!

Лауретта: - Коли б він був живий, я жбурнула б йому гнівне слово докору. Я плюнула б йому услід. Я промовила б йому слівце...

Флоріо: - Сеньйора!

Стара: - Убий її! Стерво, так казати про свого татка!

Лауретта: - А як мені розцінити невдячність виказану моїй матері! *(падає на коліна)* Мамо! Свята, свята моя королева, де ти? Ти віддала до його рук все своє надбання, не знаючи навіть хто він! *(піднімається з колін)* Але до чого говорити про те? Все давно минуло, виправити нічого не можна. Вип'ємо, Флоріо, ми удвох сироти.

Флоріо: - Ти говориш мені про те, чого я не знав.

Стара: - Якщо говорити про те, що всім відомо, було б дуже сумно. Я, пожалуй, теж вип'ю за вашу зустріч. Не кожного дня трапляються такі знахідки. Сестра придбала рідного брата! Про це буде говорити все місто.

Лауретта: - Моя мати, жінка багата, видала мене заміж за родовиту, милу людину. Через любов до моєї матері і до мене він переїхав жити сюди.

Флоріо: - Де ж він? Я хотів би його побачити! Ти повинна познайомити мене з моєю ріднею.

Лауретта: - Його викликав до себе король.

Стара: - *(закінчуючи пас'янс)* Так, сам король. До речі, нам теж треба збиратися.

Лауретта: - Я буду представлена до двору!

Флоріо: - *(сп'янілий)* Я теж хочу їхати з тобою. Коли я твій брат, я маю на це право. Це щасливий випадок!

Лауретта: - Адже ти тільки-но з дороги. Тобі треба переодягтися, і надати собі належного, пристойного вигляду.

Стара: - *(Знімає чоботи з Флоріо)* Ми дамо тобі інші. Дай-но я роздягну тебе поки-що. Скидай, скидайце все не потрібне.

Флоріо: - Сестро моя, тобі не повинно здаватися незвичайним, що я здивований – це тому, що мій батько ніколи не казав про твою матір.

Стара: - По-твоєму, він повинен був ляпнути своїй новій сім'ї, що у нього десь на боці є хвости? Ну й розумний же ти у нас.

Флоріо: - Але тим миліше мені здобути сестру тут у місті, де я самотній і менш за все гадав зустріти рідню.

Стара: - Ступай тепер прямо – і йди, іди, іди...

(Дивний шум і тріск. Флоріо ступає під низеньку завісу, чути гуркіт падаючого тіла)

Стара: - Мамо моя, ще один нерозумний зламав собі шию. Коли ж вони наберуться розуму? Невже все життя ми повинні годувати себе за рахунок їхніх глупостей? Ох, це мені смішне життя!

Епізод 4

Голос на майдані (гучномовець): - Сеньйори і сеньйорини, не вірте твердженню безумців і нерозумних, Чуму видумали базіки. Ми ростемо і багатіємо, лавки гнутьсЯ від страв, достатки в засіках і підвалах. Все благополучно, все хОроше!

Флоріо: - *(вилізаючи з ями)* Куди це я провалився? О. Диявол... Як боляче, у-у... Яка вонюча яма... Ей, хто-небудь! Допоможіть! Ей!

Голос Старої: - Хто там горлапанить?!

Флоріо: - Це я, Флоріо! Хіба ти не впізнаєш мене? Я Флоріо де Монтефорте, брат сеньйори... е... сеньйори...

Голос Старої: - Якщо ти занадто випив, друже, то піди і проспись. Завтра повернешся, коли знайдеш.

Голос Лауретти: - Ми не знаємо ніякого Флоріо, що ти мелеш! Геть звідси і не заважай нам спати!

Флоріо: - Як це! Ніби ти не знаєш про що я кажу? Коли вже така рідня, що так швидко забуває, то віддай хоч одяг! Куди ж я піду у такому вигляді? Ти що! Віддай хоча б одяг!

Голос старої: - Віслюк! Хіба можна стільки пити? Якщо у тебе є справа припрешся завтра, холера тебе забирай!

Дійові особи одягають балахони, перетворюючись у сірі постаті.

Постаті разом: Хіба ви не знаєте, що у нас зараз страшний час,...

3-я постать (Стара): ...коли судді обдурюють у судах...

2-а постать (Лауретта):... коли закони Божі, а так само і людські, не діють...

1-а постать (Флоріо): ... і коли кожному надано право будь-якими засобами боротися за своє благополуччя...

Постаті разом: ...за свою шкіру!

Звучить фонограма: «Болеро» Моріса Равеля завивання вітру і шум бурі в пустелі, над сірими постатями лунає: Сеньйори і сеньйорини, не вірте твердженню безумців і нерозумних, Чуму видумали базіки. Ми ростемо і багатіємо, лавки гнутья від страв, достатки в засіках і підвалах. Все благополучно, все хОроше!

**Сценарій корпоративного свята
Івана Купала для «Міжнародної бізнес компанії»**

Робота з комерційним замовником має свої особливості. Перед написанням сценарію організатори мають проаналізувати певну інформацію, що стосується фірми-замовника (компанії), щоб зрозуміти, очікування замовника і, врахувавши його побажання, запропонувати той формат і тематичне та художнє наповнення заходу, яке може задовольнити соціально-культурні потреби та корпоративні цілі саме цієї компанії.

Суть заходу

Щорічна Конференція міжнародної компанії.

Про компанію

Надається коротка інформація про компанію, вказується напрямок діяльності (саме напрямок діяльності компанії може впливати на наповнення сценарію)

Аудиторія

Кількість: 35 осіб

Вік: 30-40 років

Стать: 80% - чоловіки, 20% - жінки

СЦЕНАРНИЙ ПЛАН ЗАХОДІВ

Дата: липень 20__ року.

Місце проведення: (захід рекомендується проводити у заміському ресторанному комплексі, де можна організувати кілька локацій, важливо, щоб був вихід до води). Працюють різні локації, додається окрема схема локацій, або створюється карта з вказівниками. Вказівники встановлюються на території проведення заходу.

Таймінг: з 19:00 до 23:20

Початок о 19:00. Зустріч гостей у комплексі.

* Перед воротами, привносячи, гостей колоритними жартами-примовками зустрічають Солоха та кум-баяніст у національних костюмах. Вона запрошує всіх пригоститися українським традиційним чакуванням.

* Поруч з Солохою стоїть дівчина в українській сукні з корсетом у вигляді стола. На сукні-столі виставлені чакування.

* Почастувавшись, гості заходять у ворота і проходять до майданчика під великим навісом. Тут усіх вітає ведучий і оголошує український танець - гопак.

Ведучий: Вітаю, дорогі друзі! Ми дуже раді зустрічати співробітників компанії ____! Компанії зі своїм ім'ям, яка цінує кожного співробітника, як друга і кожного клієнта, як партнера! Ну а крім того, компанія ____ цінує і поважає традиції! І саме тому ми раді запросити Вас на одне з найпоетичніших свят українського обрядового календаря - Івана Купала - свято сонця, світла, радості і літнього дня! Вас чекає справжнє народне гуляння з усіма звичаями і традиціями, які, переходячи від прадідів до онуків, дійшли до нас із Стародавніх часів Київської доби!

І для початку - найенергійніший український танець - гопак! Подивіться, як танцюють наші «парубки і дівчата»!

19: 10-19: 15 Гопак від _____.

(На майданчику під навісом).

19: 15-19: 25 Ведучий оголошує козацькі бої.

Ведучий: Україна завжди славилася своїми воїнами-козаками, що досконало володіють мечами, шаблями і булавою. І сьогодні вони заглянули на наше купальське свято!

Козацькі бої у виконанні театру бойових мистецтв _____

На майданчику з'являється отаман, а з ним - козаки. Артисти театру покажуть антуражне бойове шоу.

19:25 - 19:40 * Майстер-клас народного танцю для жінок.

*** Майстер-клас стрільби з лука для чоловіків**

Ведучий (Звертається до отамана): Батько-отамане! Серед наших гостей теж є справжні козаки і козачки! Сьогодні вони зможуть проявити себе і показати свої таланти!

Ведучий (Звертається до гостей): Дорогі гості! Спеціально для Вас на нашому святі приготовлені улюблені народні забави! Для відважних козаків у нас є луки і стріли! А красуні-козачки навчатися танцювати! Отже, чоловіки, наш бойовий отаман запрошує вас на стрільбище! Любі жінки, наші дівчата-танцівниці вже чекають Вас на танцювальному майданчику!

* Під проводом отамана і бравих козаків чоловіки йдуть на стрільбу з лука (майстер-клас на спеціально обладнаному майданчику на галявині праворуч від навісу).

* Танцюристи шоу-балету запрошують жінок на майстер-клас з народного танцю (на майданчику під навісом)

* Ведучий коментує те, що відбувається на стрільбищі і на танц-полі.

19:40 - 20:40 Вечеря.

Ведучий запрошує гостей зайняти місця за столиками (на майданчику розташовані 7 столиків по 5 чоловік за кожним)

Ведучий: Народні свята завжди славилися розмахом, а українська кухня - найкращими стравами! То яке ж свято без традиційного застілля? І яке застілля без музик і пісень?

Я запрошую всіх до столів! Їжте, пийте, покуштуйте фірмові купальські частування! А дивовижні переливчасті мелодії і завзяті запальні пісні вам подарують музики ансамблю _____!

20:20 - 20:40 Грає колектив.

Доки гості пригощаються музики ансамблю виконують улюблені народні мелодії та пісні.

20:40 - 20:45 «Марена». Вихід співачки _____ з артистами балету _____ і представниками ансамблю народного обряду.

На майданчику перед столами з'являються молоді люди в яскравому вбранні (співачка і артисти) і виносять "Марену" - купальське деревце, прикрашене стрічками і листівками з побажаннями. Виконуючи обрядову пісню, вони проходять між столами, пропонуючи гостям зняти з дерева листівку з побажанням.

Ведучий: На Івана Купала збирається все село: і старий, і молодий! Люди гуляють і веселяться всю ніч, залучаючись до традиційного дійства, виконуючи звичаї і обряди. За довгі століття обряди ці обростали новими повір'ями і легендами і сьогодні здаються містичними, а тому такими привабливими!

Ритуальне Деревце Марена - теж особлива традиція! Дівчата прикрашають його стрічками і вінками! Вони вірять, що воно приносить в дім щастя! А що принесе Марена Вам? Зніміть з його гілочки записку з побажанням і перевірте свою удачу!

20:45 - 20:50 Перехід на майданчик під навісом.

Співачка з артистами ведуть гостей за собою (під обрядові пісні беруться за руки, збираючи гостей у ланцюжок, і проводять їх на майданчик під навісом).

У центрі майданчика один хлопець тримає "Марену", всі водять хоровод навколо неї.

20:50 - 21:10 Хоровод навколо Марени та купальські ігри.

Артисти і ведучий разом з гостями водять хоровод навколо Марени, а потім проводять традиційні купальські ігри.

Ведучий: Івана Купала - свято молодості і любові! Це свято, яке супроводжується не тільки хороводами і співом ритуальних купальських пісень, а ще і веселими завзятими іграми, стрибками через вогонь, пусканням вінків і різними веселощами.

А тому прийнято, але ще і грати в забавні ігри!

Гра "Баба Куця"

"Бабі куці" зав'язують очі і розкручують її. Гравці розходяться в сторони, плескають у долоні, щоб "баба Куця" могла знайти їх по звуку і зловити. Той, кого вона зловить стає наступною "бабою Куцеї".

Гра "Явір"

Двоє учасників гри, взявшись за руки і піднявши їх вгору, роблять "ворота". Решта учасників стають ланцюжком, взявшись за руки. Ведучий читає віршик, а ланцюжок учасників проходить під "воротами". На останніх словах віршика "ворота" опускаються. Той, хто не встиг пройти стає одним з "воріт".

В іграх беруть участь і гості і артисти. Ігри внесуть "живий колорит" і створять невимущену веселу святкову атмосферу.

21:10 - 21:30 Майстер-класи.

* Зона плетіння вінків для жінок.

* Майстер-клас по грі на музичних інструментах для чоловіків.

Ведучий: На Івана Купала є ще один дуже гарний обряд. У ніч напередодні свята дівиці плетуть вінки з різних трав і барвистих квітів, а потім пускають їх на воду із запаленими свічками-лучинами. У цей час хлопці грають на музичних інструментах, красивими мелодіями заманюючи дівчат.

Для того щоб ми з Вами провели такий обряд, я запрошую всіх дівчат до нашої Марії-майстрині! Вона навчить Вас мистецтву плетіння вінків!

А доки наші дами чаклують над квітами, музики навчать чоловіків грі на традиційних музичних інструментах!

- Співачка разом з жінками йде на зону плетіння вінків (подіум над озером).

- Ведучий йде з чоловіками на майстер-клас з гри на музичних інструментах разом із музиками ансамблю "Світовид" (під навісом з тильного боку)

21:30 - 21:35 Загальне фото.

Ведучий: Я бачу, ви вже готові виконати один з найкрасивіших купальських обрядів! Наші дівчата сплели чудові вінки! Таким вінкам позаздрить будь-яка красуня! А чоловіки, схоже, стали справжніми музикантами!?

Давайте зафіксуємо цю мить на фото!

Дівчата одягають вінки, хлопці беруть інструменти і всі шикуються на подіумі для загального фото.

21:35 - 21:45 Обряд пускання вінків на воду.

Після загального фото гості запрошуються до озера. Чоловіки разом з ансамблем грають на інструментах (на подіумі над озером), а жінки запалюють свічки і запускають вінки на воду.

Ведучий: Що ж, дорогі дівчата, зараз Ви можете спуститися до озера, запалити свічки і запустити свої вінки! А наші новоспечені музиканти разом з ансамблем зіграють красиву мелодію, як це робили наші діди і прадіди!

Люди і сьогодні вірять, що в який бік попливе вінок - з того боку і щастя чекати! Давайте подивимося, звідки прийде щастя до нас і до компанії _____!

Доки гості запускають вінки, співачка переходить на сцену.

21:45 - 22:00 * Концертний блок від Співачки.

Гості повертаються під великий навіс. На сцені виступає співачка і шоу-балет. Вони виконують обрядові пісні в сучасній обробці.

Ведучий: Шановні гості! Давайте повернемося до сцени! Нас чекає сюрприз - найкрасивіші і найзворушливіші пісні у виконанні _____, шоу-балету _____ і ансамблю народного обряду _____!

22:00 - 22:10 * Вручення сувеніру "Квітка Папороті" керівнику компанії.

На останній пісні під звуки фанфар танцюристи відкривають і піднімають вгору "Квітку Папороті" (сувенір). Ведучий запрошує на сцену керівника компанії, якому дівчата вручають папороть.

Ведучий: За давнім повір'ям, ніч на Купала - єдина ніч в році, коли цвіте найзагадковіша чаклунська рослина – папороть! Знайти Квітку Папороті велика удача! Папороть відкриває людині, що його знайшла, дорогу до всіх земних багатств!

Сьогодні папороть сам вибере свого господаря!

Я хочу запросити на сцену керівника компанії _____ - пана _____.
Дозвольте вручити Вам дивовижну Квітку Папороті!

Чудодійна сила цього подарунка буде оберігати компанію цілий рік!

22:10 - 22:20 Спалення (ляльки-опудала) Купали.

Після виступу всі гості запрошуються на традиційний ритуал спалення солом'яної ляльки Купали.

Ведучий: А зараз давайте виконаємо найголовніший купальський обряд! Я запрошую всіх за мною!

Ведучий разом зі співачкою та артистами проводять гостей за ворота, на галявину, де горять смолоскипи.

Ведучий: На Івана Купала прийнято спалювати ляльку-опудало Купали! Це дійство символізує прощання з літом і «поворот природи на зиму»!

Під керівництвом співачки проходить обряд спалювання Купали, та стрибки через багаття, після чого гості повертаються до столів.

22:20 - 23:20 Дискотека (танцювальний майданчик перед сценою).

Ведучий: Дорогі гості, тепер ви знаєте, як проходить найколеритніше з усіх народних свят - «хоровод» води, вогню і справжнього чаклунства! Ми з Вами виконали обряди і традиції Івана Купала і тепер можемо веселитися за всіма традиціями компанії! Я запрошую Вас на запальну дискотеку!

Хочу нагадати, що о 23:20 біля воріт Вас чекатиме автобус!

23:20 Трансфер в готель.

Ірина ШИНКАРУК

Сценарій святкового концерту до Дня народження університету

(дата близька до Свята Покрова Пресвятої Богородиці,
тому текст сценарію пов'язано з цим святом,
з історією вишу та постаттю Івана Франка)

Лунають фанфари, на їхньому фоні слова ведучого:

До __-річчя _____ університету імені Івана Франка!

Відкриваються куліси – на сцені – Оркестр народних інструментів.

У виконанні оркестру звучать композиції (рекомендуємо розпочати концерт з «Козацький марш» та включити ще одну композицію за вибором.

В: Доброго дня, шановні пані та панове! Доброго дня, дорогі друзі, викладачі, студенти, гості!

Доброго дня, _____ університете!

Сьогодні у нас велике родинне свято!

Ми вітаємо наш рідний _____ ім. Івана Франка з Днем народження!

Сьогодні тобі виповнюється ____! Кожного дня ти відкриваєш свої двері для нас, щоб ділитися своїми знаннями, своєю мудрістю, своїм досвідом. Щоб заразити нас жагою до знань, жагою до життя. Скільки знакових зустрічей відбулося у твоїх стінах, зустрічей, які визначали плін речей, визначали долі.

Сьогодні в різних куточках світу тебе з вдячністю і любов'ю згадують твої випускники! З Днем народження!

Офіційна частина:

До вітального слова запрошується ректор університету:

(ведучий/ча дає мікрофон ректору, або пропонує підійти до стійки з мікрофоном)

В: Дякуємо, _____!

Зчитується наказ.

Нагородження:

Дякуємо, _____ (ректору, чи особі, що вручала нагороди)

Вітаємо з нагородами!

Не випадково ми розпочали наш святковий концерт «Козацьким маршем», у виконанні Оркестру народних інструментів. Худ. кер. – _____.
Адже 14 жовтня, День Покрова Пресвятої Богородиці, ще з козацьких часів був святковим днем, вважався Днем Українського Козацтва. А 14-го жовтня українці святкують день захисників Вітчизни!

Тож вшануємо пам'ять, тих хто у різні роки захищав нашу рідну землю!

Хвилина мовчання: звучить вірш Володимира Шинкарука «На пешій лінії вогню».

Життя продовжується, і доки йтиме концерт, відбудеться покладання квітів до пам'ятника (студентам, викладачам і співробітникам університету, які загинули у роки війн, до пам'ятника Івана Франка, до символічного знака Першій вчительці).

Життя продовжується, продовжується у наших дітях. Тож на сцені вихованці випускниці нашого університету _____

Композиція _____ (рекомендуємо танцювальний номер)

Стільки років!!! Тільки уявіть собі _____

(використовуємо доступні матеріали про історію створення вишу, перші роки роботи) До прикладу: 16 жовтня 1919 року почалися заняття на факультетах тоді ще інституту: словесно-історичному, фізико-математичному та природничо-географічному. Першими студентами вузу стали 53 слухачі дворічних педагогічних курсів, а також багато вчителів навколишніх сіл, 5 випускників гімназій і ті, хто перевівся з інших вузів, зокрема Київського університету. Тоді для вступу до інституту не обов'язково було мати атестат про середню освіту. Для з'ясування рівня підготовки абітурієнтів проводилися співбесіди. Зарахування тривало кілька місяців, і на початку 1920 року студентами стали 350 осіб, але фактично навчалось 180.

І це був величезний прорив! А попереду довга і складна дорога.

_____ саксофон, Раймонд Паулс. Музика з к/ф "Довга дорога в дюнах".

Наш Університет завжди славився своїм науково-викладацьким складом, тут викладали і викладають справжні «зірки своєї справи», тож і випускники Університету стають справжніми зірками. Свій перший випуск інститут зробив у _____ році, серед них був _____. (зазначте когось із визначних людей, що колись тут навчалися). Для виступу наступного виконавця можна використати твір написаний цією визначною особистістю. До прикладу:

М. В. Хомичевський (Борис Тен), яким завжди буде пишатися Житомирський університет.

Шуберт Ф. «Горіло море віддаля...»: Із циклу «Лебединий снів». № 12: Для висок, голосу з фортепіано. Слова Генріха Гейне; Переклад Бориса Тена.

Виконує _____

Наш університет з _____ року носить ім'я Івана Франка.

Далі можна подати історичну інформацію. До прикладу:

У 1926 році український народ разом з прогресивною громадськістю світу відзначав 70-річчя з дня народження І. Я. Франка, а в інституті, була встановлена персональна стипендія імені І. Я. Франка, яка присуджувалася кращим студентам. Виступ студентів, що є стипендіатами сьогодні.

_____ українська народна пісня «Грушечка».

Коли люди різних поколінь знаходять спільну мову, спільні інтереси, коли викладач ділиться своїми вміннями, знаннями, досвідом, а молоде покоління, отримуючи ці знання, додає щось своє нове, ділиться своїм відчуттям світу, народжуються дуже цікаві проекти. Їхнє творче спілкування тільки почалося, адже _____ **першокурсники, а от викладач** _____ вміє працювати з обдарованою молоддю. Тож слухаємо і насолоджуємось.

До прикладу: «Аргентинське танго свободи» Астор Пьяцолла.

Ви уявляєте скільки спеціалістів університет випустив за _____ років?

Використовуємо матеріали з історії вишу. До прикладу:

За перші 20 років п'ять з половиною тисяч! Тепер щороку до університету вступає майже 1500! А колись у цих стінах навчалися лише чоловіки. Хіба ми можемо уявити рідний університет без наших неймовірних жінок?

Так само ми не можемо уявити його без прекрасного жіночого вокального ансамблю _____. Художній керівник – _____, Концертмейстер – _____. Українська народна пісня в обробці _____ «Чом ти не прийшов».

Наші викладачі мудрі, талановиті, сповнені енергії та почуття гумору.

Вони можуть дати фору молодим!

Виступ викладачів, до прикладу:

Для вас співає ансамбль викладачів «_____». Українська народна жартівлива пісня «Як кума до куми у решеті припливла» в обробці Михайла Чембержі.

Ми співпрацюємо з нашими колегами, обмінюємося досвідом, допомагаємо один одному, вітаємо один одного.

Виступ когось із гостей-колег. До прикладу: А чи знаєте Ви, що _____ є нашим випускником? Композиція «_____».

Наш концерт підійшов до завершення! Студентські роки – найкращі роки! Творить своє майбутнє уже сьогодні!

_____ Університете любить вас і бажає успіху!

Звучить гімн університету у виконанні викладачів та всіх учасників концерту!

**Інценівка за мотивами повісті М.В. Гоголя
«НІЧ НАВПРОТИ ІВАНА КУПАЛА»**

Петро АВРАМЕНКО

Дійові особи:

Парубок – 1, він же Петрусь (бідняк)

Парубок – 2, він же Басаврюк (нечиста сила)

Парубок – 3, він же Корж (батько Пидорки)

Парубок – 4, він же Отець Опансій (піп)

Парубок – 5, він же Лях (жених Пидорки)

Парубок – 6, він же Івась (брат Пидорки). (цю роль може виконувати дитина)

Дівчина – 1, вона ж Пидорка (панянка)

Дівчина – 2, вона ж Відьма

Дівчина – (3,4,5,6,) народ

Персонажі: (Петрусь, Басаврюк, Корж, Отець Опанасій, Лях, Івась, Пидорка, Відьма) це ляльки.

РЕМАРКА ЩОДО ПОСТАНОВКИ:

Вистава має бути зіграна акторами як розповідь, про яку вони дізналися і зараз вирішили нам, глядачеві, її розповісти

Кількість акторів може бути необмежена; все залежить від акторського складу.

В цій постановці актори мають зіграти по декілька ролей, а саме: українських парубків, дівчат, та персонажів, що позначені як «ляльки».

Актор, який веде ляльку, в деяких місцях може говорити не в образі персонажа, а використовувати прийом «від третьої особи».

Також усі задіяні актори окрім людських та містичних персонажів, виписаних у п'єсі, створюють образи дерева, трави, квітів, папороті, тощо.

Все музично-шумове оформлення дійства виконується самими акторами, завдяки їх голосовим можливостям і здібностям: (пісні, завивання вітру, скрип снігу, дощ, голос птахи будь-що). Для підсилення шумових ефектів використовується підручний реквізит, пов'язаний з тематикою дійства (кришка з каструлі, дерев'яна праска, пляшки наповнені водою, глек, будь-що)

Оформлення вистави потребує мінімалізму та максимальної трансформації. Як приклад: три дерев'яні лави, в яких наскрізь вирізані зорі та місяць. Впродовж вистави вони трансформуються в ослінчики, стіл, стіни кімнати, двері, місток, вікно, ліс, зоряне небо будь-що. Трансформація відбувається залежно від місця дії та часу. Також у цьому просторі можуть знаходитися мініатюрні макети: українська хата, млин, церква, колодязь будь-що, що може символізувати українське село.

Завдяки такому прийому по суті твориться синтетичне за своєю природою дійство, яке дозволяє розкрити драматичні, пластичні та голосові можливості актора.

Прийом перетворюється на принцип сценічного вирішення вистави, в якій органічно поєднуються традиції як театру Станіславського, так і театру Брехта.

Ця вистава розрахована як на студентів театральних навчальних закладів, так і на професійних акторів.

На дерев'яних лавках сидять парубки та дівчата.

Парубок 1 (голосом старого діда): Років, так мабуть, по-над сотню тому... Отак розповідав один дід..

Парубок 2: Та не тягни ж ти kota за хвіст.

Дівчина 4: Починай вже цю страшну бувальщину!

Парубок 1: Але ж які ви нетерплячі. Так от слухайте... Років так мабуть, понад сотню тому мовляв отой дід...

Парубок 3: Та чули вже всі про того діда, давай далі.

Парубок 1: Так от... От і збили мене... Все забув.

Парубок 5: То я пам'ятаю. Отой дід жив собі на селі, де раніше стояв хутір. Звучить українська пісня «Ой там на горі! Парубки виносять мініатюрні макети українських хаток, церкви, шинку та розміщують їх у заданому просторі. Чути звуки, які відтворюють атмосферу хутору, що прокидається вранці.

Парубок 4: Ну такий собі хутір! Хатин із десять,

Парубок 6: Був там млин.

Парубок 2: Церква була.

Парубок 5: Шинок там був.

Усі разом: Ну, такий собі хутір.

Дівчина 5: А от на тому хуторі бував частенько один цікавенький чоловік.

Парубок 2 виходить з лялькою Басаврюка. Басаврюк прогулюється. Парубки народ перешіптуються.

Дівчина 3 (пошепки): Ага, чи, радше, диявол у людській подобі.

Дівчина 4 (пошепки): Слухайте, а звідки він? Чого він сюди приходить?

Парубок 1: (пошепки) Та ніхто не знає. Гуляє, постійно пиячить! Аж раптом

...

Усі разом (голосно): Гульк!

Лялька Басаврюк зникає. народ переглядаються.

Парубок 1: Немов у воду кане!

Парубки та дівчата:

- А, де ж це він подівся?

- Ви не знаєте?

- Пропає

Усі разом дивуються: Гульк!

Неочікувано знову з'являється лялька Барсаврюка. Басаврюк – прогулюється.

Дівчина 6: Гляньте-но знову... Наче з неба впав.

Дівчина 5: Чого він шастає вулицями ?

Басаврюк: Дівчата, хлопці, чого так зиркаєте на мене, немов на сатану, а дивіться, що в мене є. *(Сипле гроші, всі збігаються)* .

Парубок 4: Тоді наливай, Басаврюче! Наливай.

Басаврюк: А, він і наливає, та й пригощає.

Усі разом: Сміх, пісні, танці, горілка – водою тече...

Грають, танцюють та співають запальну українську народну пісню.

Басаврюк: Дівчата, красуні, а підійдіть-но до мене.

Дівчата разом - Не підійдемо: у нас свої парубки є.

Басаврюк: Дівчата, а дивіться-но що в мене є... *(Дістає прикраси: намиста, сережки будь що)*

Дівчата разом: Та й починає обдаровувати дівчат стрічками, сережками, намистом.

Отець Опансій: Дівчата, киньте, не беріть нічого від нечистого. Все це перейшло через нечисті руки. *(Хреститься)*. А як візьмете, то наступної ж ночі й прилізе в гості який-небудь рогатий, тай стане душити за шию, якщо на ній

намісто, кусати за палець, якщо на ньому перстень, чи тягти за косу, якщо вплетено в неї стрічку.

Дівчата разом (лякаючись): Та хай їм грець тоді з такими дарунками!

Отець Опансій: Оце по-християнські. Молодці.

Басаврюк: Послухай, панотче! Знай краще своє, ніж устрявати в чуже. *(знову пропонує дівчатам прикраси).*

Отець Опансій: Як тільки, хто з вас спізнається з Басаврюком, то вважатиметься за єретика, ворога Христової церкви і всього людського роду. *(Дівчата відмовляються від прикрас)*

Басаврюк: А ти, я таки бачу, хочеш, щоб цапине горло твоє заліпили гарячою кутею.

Отець Опанасій: Тьху на тебе три рази. *(Басаврюк, обтершись, йде на Отця Опанасія)*

Отець Опанасій: Господи, рятуй від нечистого. *(тікає)*

Басаврюк: Ха-ха-ха. Не слухайте його, дівчата, ану дивіться, що в мене є! *(Трясе склянку з монетами)*

Парубок 5: Ну, тоді наливай, Басаврюче. Наливай!

Парубок 4: А він і наливає, наливає та пригощає.

Усі разом: Сміх, пісні, танці, горілка рікою тече.

Корж: А ще жив у тому селі старий козак Корж і був у нього наймит.

Петрусь: Звали люди його Петром Безрідним; може, тому, що ніхто не знав ні батька його, ні матері.

Дівчина 1: (заграючи) А чорнобривим дівчатам та молодицям мало було діла до рідні його.

Дівчина 2: Якби його одягти в новий жупан...

Дівчина 3: підперезати червоним поясом...

Дівчина 5: надіти на голову чорну смушкову шапку...

Дівчина 6: причепити до боку турецьку шаблю...

Дівчина 2: та ще й дати у руку люльку цяцьковану...

Дівчата разом То ти б, Петре, заткнув за пояс усіх парубків.

Дівчата крутяться навколо Петра. Петрусь помічає Пидорку дівчата та хлопці кружляють навколо них так, що зрештою ті двоє сходяться.

Пидорка, дивлячись на Петруся, сором'язливо опускає голову. Той закам'янів від її краси так, що аж відкрив рота. Повисає незручна пауза

Парубок 3: (пошепки) Петре.

Парубок 2: (пошепки) Петре.

Парубок 5: Петрусь!

Петрусь: Та що таке?

Парубок 5: Ну, чого ти став та немов закам'янів. Ну, скажи їй щось.

Петрусь: А що їй сказати?

Парубок 4: Скажи, що у неї брови, мов чорні шнурочки, які ніби зазирають в ясні очі.

Парубок 6: А вустонька такі, що аж слинка котиться.

Дівчата разом: А коси чорні, як крила воронові, і м'які, наче молодий льон.

Петрусь: Та годі вам вже.

Дівчина 3: Ну, якщо вже парубок і дівка стоять так близько одне від одного... самі знаєте, що виходить.

Хлопець 4: Хлопці, дівчата, ходімо краще звідси.

Народ сміючись розходитьсся, але нишком спостерігає за парою молодят та посміхається.

Пидорка: Так гарна я, чи ні?

Петрусь: Гарна, звичайно гарна... Ну, ходи ж бо до мене, ходи...

Пидорка: Тихо! А то батько почують.

Петрусь: Та хто нас тут почує?

Корж: А це що таке? Ти бачиш, що надумав, лобуряка. Ні стида, ні сорому. Ось я тобі зараз покажу, де раки зимують.

Івась: Тату, тату! Не бийте Петруся!

Корж: Що його робити? У Коржа ж серце не з каменю. Дитино, іди собі спати. Не буду я його чіпати. Іди. (*Івась йде. Корж до Петруся*) Якщо ти ще раз покажешся в хаті або хоч тільки попід вікнами, то слухай, Петре, от, їй-богу, пропадуть чорні вуса та оселедець твій. Дарма, що він уже двічі обмотується за вухо. Не будь я Терентій Корж, коли не розпрощається він із твоїм тім'ям.

Петрусь (від третьої особи): По цій мові, хлопці, дав він Петруся легенькою рукою стусана. Ну так, легенько... в потилицю, так що той, не бачачи землі під собою, полетів стрімголов.

Усі разом: От тобі – й доцілувався.

Дівчина 5: (до народу): А ви чули?

Дівчина 6: Що?

Дівчина 5: Кажуть, що до нашого Коржа зачастив якийсь лях?

Усі разом: Лях?

Дівчина 2: Весь у золоті, з вусами, з шаблею, зі шпорами.

Дівчина 4: З кишеньями, що бряжчать, наче дзвоники від скарбнички.

Дівчина 2: А чого ж він і зачастив до нашого Коржа ?

Дівчина 5: Чого? Чого? Ну, чого ходять до батька, коли в нього така гарна донька.

Всі дивляться на сумуючу Пидорку.

Усі разом: Господи...

Пидорка: (заливаючись слізьми, до Івася): Івасю... Івасю... Івасю, мій милий, Івасю мій любий! Біжи до Петруся, моя золота дитино, як стріла з луку; розкажи йому все: любила б його карі очі, цілувала б його біле личко, та не судилось мені. Не один рушник змочила гарячими слізьми. Журно мені. Важко на серці. І рідний батько - ворог мені: силує іти за нелюбого ляха. Скажи ж йому, що й весілля вже готують, тільки не буде музик на нашому весіллі; будуть дяки співати, замість кобзи та сопілки. Не підю я танцювати з нареченим своїм, понесуть мене.

Івась: Петре...Петре... Не піде вона танцювати з нареченим своїм, понесуть її. Темна-темна буде хата її з калинового дерева. А замість димаря на хаті буде хрест стояти кам'яний.

В далечині чути мелодію сумної пісні.

Петрусь: А я думав, безталанний, іти в Крим та Туреччину, навоювати золота і з добром до Вас повернутися. Та не бути тому. Лихе око глянуло на нас. Буде ж, моя люба рибко, буде й у нас з тобою весілля. Тільки й дяків не буде на тому весіллі. Ворон чорний закриче, замість попа наді мною; чисте поле буде мені за хату; сиза хмара - за покрівлю; орел видзьобає мої карі очі; виміють дощі козацькі кісточки, і вітер висушить їх. Та що я? На кого й кому скажусь? Така вже, видно, Божа воля. Пропадати, то й пропадати!

Петрусь б'є в барабана та починає співати. Народ йому підігрує, підспівує та пританцьовує і згодом всі опиняються в шинку.

Петрусь:

Ой нап'юся горілочки,

Нап'юся, нап'юся.

Таж до своєї миленької,

Я вже не вернуся.

А у моєї, миленької

Кучері, кучері,

Вона ж мене поцілує,

Не хочу й вечері.

Басаврюк: (зупиняє всіх) Годі тужити тобі, козаче!

Петрусь: Басаврюк!? Дияволе...

Басаврюк: Знаю! Знаю, чого бракує тобі: ось чого! (*Висипає гроші.*

Сміється)! Та як горять! (*Сміється*) Та як дзвенять! Адже ж і річ лише одну загадаю за цілу купу таких цяцьок.

Петрусь: Гаразд, Басаврюче, давай.

Басаврюк: Дам. Якщо дещо зробиш для мене.

Петрусь: Зроблю, що скажеш.

Басаврюк: Слухай мене уважно, Петре. Завтра ніч навпроти Івана Купала. Тільки цієї ночі раз на рік цвіте папороть. Не прогав! Я тебе чекатиму опівночі у Ведмежій балці.

Петрусь: Ну, що ж прийду.

Басаврюк: От і дійшли згоди. (*Лялька Басаврюка щезає. Хтось нагнітає в барабан*)

Парубок 4: Мабуть, кури так не дожидаються того часу, коли баба винесе їм пшениці поїсти...

Дівчина 3: Як чекав наш Петрусь того вечора.

Усі разом: (містично) Сутеніє, сутеніє, сутеніє, смеркло!

Починає грати музика, звучить купальська пісня. Хлопці та дівчата на святі Івана Купала з усіма його обрядами.

Петрусь: Нарешті! (*Від третьої особи*) Обережно він спустився густим лісом у глибокий яр, що звався Ведмежою балкою.

Басаврюк (від третьої особи): А там на нього вже й чекав Басаврюк.

Дівчина 1: Темно було, хоч в око стрель.

Дівчина 6: Пліч-о-пліч подерлись вони грузькими багнищами, чіпляючись за густий терен

Парубок 6: Спотикалися мало не на кожному кроці.

Дівчина 2: Кажуть, довго добиралися рівного місця.

Усі разом: Але добралися!

І усі присутні перетворилися на ліс з його деревами та квітами.

Басаврюк: (до Петруся) Бачиш, онде перед тобою три пагорби. Багато буде на них квітів усяких; але хай береже тебе тогосвітня сила зірвати хоч одну. Тільки-но розквітне папороть - хапай її й не озирайся, хоч би що тобі позаду ввижалося.

Петрусь (від третьої особи) Сказав...

Басаврюк: (від третьої особи) Бульк... І мов у воду канув. (лялька Басаврюка щезає. Чути нічні лісові звуки).

Петрусь: Де ж ті квіти? Нічого не видно.

Дівчина 1: Лише бур'яни чорніли довкола...

Усі разом: І глушили усе своєю гущавиною.

Дівчина 3: Та ось блиснула в небі зірниця – і перед ним з'явилася ціла грядка квітів.

Парубок 6: Усе дивовижних, усе небачених.

Парубок 2: Тут-таки й простеньке листя папорті.

Петрусь 3: Що ж тут за дивовижа? Десять разів на день, бува, бачиш це зілля; яке ж тут диво? Чи не заманулося бісовій личині поглузувати наді мною?

Дівчина 4: Коли зирк – червоніє маленький пуп'янок і, мов живий, ворушиться.

(Перед Петрусем виростає жива квітка)

Петрусь: Справді дивно! Ворушиться та дедалі більшає, більшає і червоніє, як жарина.

Дівчина 1: Спалахнула зірочка, щось тихо луснуло

Парубок 5: І квітка розпустилася перед його очима.

Парубок 4: Наче полум'ям осяявши все кругом себе.

Петрусь: (від третьої особи) Ну, подумав Петрусь – *(від персонажу)* тепер вже час!

Усі разом: (містично, протяжні звуки) Дивиться - тягнуться з-за нього до тої квітки сотні волохатих рук. А позад його щось перескакує з місця на місце... Ех!!

Петрусь: (від третьої особи) Петрусь різко зірвав квітку – і раптом все завмерло.

Петрусь зриває квітку папороті, все навколо намить завмирає. Згодом чути вітерець, що переростає у вітер, скрипи дерев, нічні страшні звуки.

Дівчина 3: Але не на довго тривала тиша.

Парубок 5: Почала шуміти трава.

Дівчина 5: Квіти почали між собою гомоніти голоском тоненьким, наче срібні дзвіночки;

Басаврюк: Дивись, Петре, зараз перед тобою з'явиться красуня. Роби все, що звелить. А – ні, то пропав навек.

Усі разом: (протяжно) Дерев зауготіли прокльонами... Дерев зауготіли прокльонами.

Вилітає відьма. Проноситься по між дерев, над головою Петруся.

Зупиняється, починає чаклувати, а з нею і ліс з його деревами та нечистю.

Відьма: (чаклує) Тихою ніччю, темною ніччю на булановому коні сидить дівчина.

Усі разом: (голосами нечисті) Тихою ніччю, темною ніччю на булановому коні сидить дівчина... Кидай! Кидай! Кидай! Кидай!

Петрусь (від третьої особи): Петрусь підкинув квітку. *(Підкидає квітку, але насправді він несе її в руках, демонструючи її політ).* Але вона не впала одразу, а довго сяяла вогненною кулькою серед темряви. І, мов човник, плавала над землею.

Дівчина 1: Нарешті стала поволі спускатися нижче і впала так далеко, що ледь помітно було зірочку, не більшу за макове зерня.

Басаврюк: (до Петруся) Копай! Тут копай!

Петрусь: (від третьої особи) Петрусь вхопив заступа, натиснув...

Усі разом: Вдруге! Втретє! Ще раз!

Петрусь: Заступ дзвенить і не йде далі. *(Від третьої особи)* Кажуть, що очі його чітко побачили невелику, обкуту залізом скриню.

Дівчина 6: А ще кажуть, уже хотів він було дістати її рукою, але скриня почала входити в землю, і щодалі глибше, глибше. *(чути металеві звуки)*

Відьма: Ні, не бачити тобі золота, доки не дістанеш крові людської! *(Від третьої особи)* Сказала відьма й підвела до нього дитя, років шести.

Нечисть підводить до Петруся дитину (Парубок 6) в якій хустиною покрита голова.

Петрусь (від третьої особи): Петрусь зірвав простирадло... *(Зриває з голови хустину.)*

Івась: (від третьої особи) І перед ним стояв Івась. І рученята склав і голову похилив...

Петрусь: Та що ж це люди добрі? Ні про що, ні за що ось так взяти і вбити невинну дитину за якусь там скриню із золотом?! *(Хоче піти.)*

Басаврюк: Стій, Петре, не забувай, що ти обіцяв за дівчину?..

Усі разом: Відьма тупнула ногою! *(простір змінюється)*

Парубок 2: Синє полум'я вихопилося з землі.

Дівчина 4: Середина її вся засвітилася і стала наче з кришталю вилита.

Дівчина 5: І все, що тільки було під землею, стало видно, як на долоні.

Парубок 3: Червінці, коштовне каміння в скринях, у горщиках, купами були накидані під тим самим місцем, де вони стояли. *(починають нагнітати барабан)*

Петрусь (від третьої особи): Очі його запалали... розум затьмарився...

Усі разом: Ех!!

Петрусь різко змахує хустиною над головою у Івася.

Івась: (від третьої особи) і безневинна дитяча кров бризнула йому в вічі...

Петрусь (від третьої особи): Петрусь кинувся тікати.

Блискавки, буря, гнуться дерева, нечисть кричить, відьма літає, Петрусь намагається вибратися з гущавини лісу, але той його не випускає.

Дівчина 1: Все вкрилося перед ним червоним світлом!

Парубок 3: Дерев, всі в крові, здавалося, палали й стогнали!

Дівчина 5: Розпечене небо тремтіло!

Дівчина 6: Вогненні смуги блискавками миготіли в його очах!

Петрусь (кричить): Господи, спаси і прости грішного!

Усі разом: Господи, спаси і прости грішного... Господи!

Різно все замирає. Простір змінюється. Чути церковні дзвони. Петрусь (лялька) лежить на дорозі, що в селі. Біля нього проходять люди, перешіптуються, хрестяться.

Петрусь (від третьої особи): Три дні Петрусь спав мов убитий. Вставай!

(Будить ляльку Петруся) Вставай, Петрусь! (Від образу Петруся) Ой... Що це зі мною? А це що ще за мішки? Цікаво, за яку ціну я їх дістав? Я не пам'ятаю...

Корж: (побачивши мішки, що набиті золотом) Сякий-такий Петрусь, немазаний. (До людей) Та чи я ж не любив його? Та чи не був він у мене, мов син рідний?"

Петрусь (від третьої особи): І почав верзти дідуган таку небувальщину, що аж того до сліз пройняло.

Пидорка (від третьої особи): От тільки дивно було, коли Пидорка почала розповідати, що Івася вкрали зїїжі цигани. *(Від образу Пидорки) Івася вкрали цигани! Івася вкрали цигани!*

Петрусь: Івася? Якого Івася? Я не пам'ятаю ніякого Івася.

Корж: Людонькі добрі, та нащо нам здався той Івась. Давайте краще готуймося до весілля?

Усі разом: Весілля!!

Увесь люд починає готуватися до весілля, шум гомін, переставлять лави, столи, одягають у весільні наряди молодят, та садять їх поряд.

Дівчина 6: Зачекайте, зачекайте. А що ж з Ляхом?

Корж: А Ляхові я дав дулю велику та, ще й таку закручену!

Усі починають грати, співати та підтанцювувати обрядовий танець.

Ой коли весілля буде, тоді прийдуть добрі люди

До Пидорки й Петруся, танцювати гопака.

Ну, а може й швидко польку, щоб Петрусь кохав Пидорку.

Гарну польку запальну, пестив, щоб свою жону.

Ой гоп, гопака, на весіллі в Петруся

Дівку парубок обняв, пригорнув й поцілував,

Ой щоб не ходила, других не манила.

Дівчина 3: Напекли шишок...

Дівчина 2: Нашили рушників і хусток...

Парубок 5: Викотили барило горілки ...

Усі разом: Посадили за стіл молодят...

Дівчина 4: Поділили коровай...

Парубок 6: Ударили в бандури, цимбали, сопілки, кобзи...

Усі разом: І пішло весілля... *(починають грати , співати та підтанцьовувати обрядовий танець)*.

Щоб Петруся і Пидоці, та жилося не в коморці,

Щоб хотілось і моглося. В радості щасливо жити.

Діточок собі плодити. Щоб пекли свого коржа.

Горілочка щоб була. Смаковита і легка.

Ой гоп, гопака, на весіллі в Петруся

Дівку парубок обняв, пригорнув й поцілував,

Ой щоб не ходила, других не манила.

Парубок 5: От то колись було весілля, так весілля, що й не порівняти з нашим.

Дівчина 6: Дівчата, з пишно вбраними головами, в жовтих, синіх і рожевих стрічках...

Дівчина 4: Та ще й в тонких сорочках, вишитих червоним шовком...

Дівчина 3: На високих залізних підборах, легко, наче пави танцювали горлицю...

Парубки разом: А, парубки?

Парубок 2: А парубки у високих козацьких шапках...

Парубок 3: Підперезаних гаптованими сріблом поясами...

Парубок 4: Та ще й з люлькою в зубах...

Усі разом: Танцювали гопака. *(починають грати , співати та підтанцьовувати обрядовий танець)*.

Ой гоп, гопака, на весіллі в Петруся

Дівку парубок обняв, пригорнув й поцілував,

Ой щоб не ходила, других не манила.

Парубок 2: Чого тільки не вигадували напідпитку?

Усі разом: Господи..

(Парубки розігрують історію)

Парубок 5: От, бувало, один убереться євреєм,

Парубок 3: А другий чортом,

Умі разом: Почнуть спершу цілуватися

Парубок 5: А потім, як ухопляться за чуби... *(хлопці чубляться)*

Усі разом: Гамір, регіт, гармидер зчинився, мов на ярмарку.

Парубок 2: Одно слово, старі не пригадували ще такого гучного весілля. *(починають грати , співати та підтанцьовувати обрядовий танець)*.

Ой гоп, гопака, на весіллі в Петруся

Дівку парубок обняв, пригорнув й поцілував,

Ой щоб не ходила, других не манила.

(З ударом барабану, простір змінюється на кімнату Пидоки та Петруся. Люди заглядають їм у вікна)

Парубок 4: І Почали жити Пидорка та Петрусь, наче пан із панею.

Парубок 5: Всього вдосталь, усе блищить...

Парубок 6: Одначе... Від чорта добра не жди...

Дівчина 3: Ну, а звідки, як не від спокусника люду православного, прийшло до нього багатство? Га?

Дівчина 2: Ну, де йому було взяти таку купу золота?

Дівчина 3: Чого раптом того самого дня, коли збагатів він, Басаврюк щез?

Усі разом: Бульк.

Дівчина 1: Мов у воду канув? Скажете, люди вигадують?

Парубок 6: Однак і Петруся тепер ніхто впізнати не може.

Дівчина 2: Чого, що йому сталося – Бог його знає.

Дівчина 4: Сидить на одному місці і хоч би слово кому мовив

Петрусь (від третьої особи): Усе думає і наче щось пригадує: *(від персонажу)* ніби я сиджу у шинку; несуть мені горілку, вона опікає моє горло, як кропива.

Усі разом: А, потім?

Петрусь: А потім ніби хтось підходить, і щось дає мені ...

Усі разом: А далі?

Петрусь: А далі – все наче туман огортає .

Усі разом: А Пидорка що?

Пидорка: Що, що? Вже радилася із знахарями, і переляк виливали, і соняшницю запарювали - ніщо не допомагало.

Усі разом: Господи ...

Свист вітру, простір та час змінюється. Чти курликання відлітаючих птахів, потріскування снігу під ногами.

Петрусь (Від третьої особи, покашлюючи від застуди): А Петрусь здичавів. Рік пройшов, а він сидить на одному місці, щось сердиться, лютує намагається щось пригадати. *(Від персонажу)* Я пригадав!... Забув! Забув! Та що це за напасть така?

Пидорка: Страшно залишатися самій у хаті

Дівчина 4: А ти піди до ворожки, що живе у Ведмежій балці. Вона від усіх хвороб лікує.

Дівчина 6: І що зважилася вона ?

Пидорка: Таки зважилася!

Парубок 4: Це було якраз ніч навпроти Івана Купала?

Удари барабану, звуки лісу, музика. Купальська пісня. Пидорка йде по містку, чи то по болоту. Назустріч їй з'являється відьма. І ось вони вже разом під звуки барабану та пісні прямують до Пидорчиної оселі.

Петрусь (від третьої особи): Спочатку Петрусь не помічав нової гості.

Відьма (пошепки): Тихою ніччю , темною ніччю на булановому коні сидить дівчина...

Петрусь прислуховується помічає відьму, щось кидає в неї.

Петрусь: Я згадав, згадав! Згадав!

Відьма (від третьої особи, злякано): Сокира на два вершки встромилася в дубові двері. (лялька відьми щезає).

Дівчина 2: І, відьма – щезла..

Пидорка (від третьої особи): У хаті з'явилося дитя років семи і вкрите простирадлом..

Петрусь (від третьої особи): Простирадло злетіло... (З дитини знімають з голови хустину).

Пидока та Петрусь(кричать): Івась! (починає нагнітати барабан)

Усі разом: Та привид увесь із ніг до голови вкрився кров'ю, й осяяв хату червоним світлом...

Пидорка (від третьої особи): Пидорка кинулась до сіней!

Усі разом: Отямся!

Пидорка (від третьої особи): Хотіла допомогти йому!

Усі разом: Марно!

Петрусь: Двері зачинилися!

(Перед усіма з'являються закриті двері . Люди стукають до хати).

Усі разом: Відчиняй! Відчиняй! Висадили двері! (вибиваю двері, заходять до оселі)

Петрусь (від третьої особи): Ані живої душі.

Усі разом: Господи... Ой, дивіться мішки , мішки з золотом.

Хапають пішки.

Парубок 2: А, там лише биті черепки лежали замість червінців.

Усі разом: Господи...

Чути церковні дзвони. Простір змінюється. Всі хрестяться. Хлопці та дівчата перелякано обговорюють страшну історію, в якій вони були свідками.

Парубок 1: Тихо всі! Заспокойтесь. Зараз там на тому селі все нормально.

Хоча... Люди кажуть що іноді.. . десь за селом завиває вовк. (Чути завивання вовка. Всі лякаються, притулившись один до одного)

Парубок (лякаючи присутніх): А, може то не вовк?! А чоловік від голосу якого у хатах здригаються ворухкі тіні! (Сміється , а потім говорить голосом старого діда) От таке-то і розповідав отой дід!..

Усі разом: Та Господи!

Парубок 1: А, от той дід і жив на тому селі, де раніше стояв хутір. (всі розходяться).

От і все. Кінець! Кінець історії, яка сталася в ніч навпроти івана Купала.

(помічає що залишився сам). Ей куди ви всі? Зачекайте мене. (біжить за всіма).

Леонід ДАНЧУК

До дня закоханих

«ЛЮБОВ У СЕРЦІ КОЖНОГО ЖИВЕ»

(розважальне шоу)

*«Любов у серці кожного живе, І розуму це
почуття не піддається - Воно безсмертне, як
буття, Любові дивної велике почуття!»*

Мабуть, кожна людина, яка кохала, кохає і кохатиме, погодиться з вище сказаними словами. Адже, найголовніше, чого досягне у своєму житті людина, - це кохання, з якого народжується усе прекрасне на землі.

Кохання - найхвилюючіше почуття для людства усіх поколінь, різних народів, у всі часи. Воно невичерпнота чудотворне. Йому дано змінювати не тільки людей та обставини їхнього життя, а й вершити історію.

Без великого почуття любові життя людини є неповноцінним, порожнім, тому що кохання звеличує, підносить та покращує людину.

Отож, кохайте і будьте коханими!

Ідейно-тематичний аналіз

Тема: «Любов у серці кожного живе».

Ідея: Кохайте і будьте коханими!

Жанр: Тематичний театралізований вечір.

Режисерський задум

Надзавдання: Плекайте, бережіть та шануйте «велике почуття любові» у закоханих серцях.

Конфлікт: Боротьба за утвердження «великого почуття любові» в житті людини.

Наскрізна дія: Утвердження сили «великого почу

Композиція

Пролог: «Вперед на костюмований бал!»

Основна частина: «Закохані серця.»

1. «Ромео і Джульєтта».

2. «Лукаш і Мавка».
3. «Попелюшка».
4. «Роксана і Сірано»

Кульмінація: І не сподівайтесь - ми нікуди не зникнемо і ні на кого не перетворимося!

Фінал: «Кохайте і будьте коханими»

Образне вирішення просторового оачення

Символом свята Дня закоханих є серце, тому образне вир просторового бачення подано саме через цей символ.

З цих міркувань на ар'єрі сцени під яскравою тканиною сховане святкове серце», яке, за режисерським задумом, постає перед зором глядачів від початку дійства і до його завершення.

Завіса закрита. Світло повільно згасає. Звучить життєстверджуюча мелодія. Відкривається завіса. Перед зором глядача постає яскраво освітлена сцена. На ар'єрі сцени під прозорою ткани «сховане серце». Великими літерами написано: «Любов у серці кожного живе». На сцені з'являються три дівчини та три хлопці з мобільними телефонами-учні 10 класу. Лунають шість телефонних дзвінків.

1-а дівчина: Алло? Слухаю? Що? Говоріть голосніше!

3-а дівчина: Так, так. Це я. Ти де? Так. Ні!

2-а дівчина: Я де? А ти не бачиш?

2-й хлопець: Говоріть! Говоріть голосніше! Поклали слухавку.

(звертається до присутніх) Вам не здається, що ви заважаєте.

Тихіше! *(набирає номер)* Алло? Ти мене чуєш? Я тебе запрошую на свято закоханих. Чекаю тебе через 5 хвилин.

1-й хлопець: Погано знаєш дівчат. Для них 5 хвилин - це 2 години.

3-й хлопець: А давайте усі разом підемо на свято Валентина!

Разом: А що ж вдягнути? Оце халепа!

2-а дівчина: Адже там костюмований бал!

2-й хлопець: Ніякої халепи! Не були б ми десятим дружним, якщо б не знайшли собі костюми, *(набирає номер телефону)*.

З'являється дівчина у костюмі Джульетта. Вона принесла велику корзину з костюмами.

Джульетта: Шановні одягайтесь, тому що я вже готова. Я буду прекрасною Джульеттою! Ромео! Мій Ромео! Даю тобі 5 секунд, щоб переодягтися.

(Звучить весела мелодія, усі починають швидко приміряти одяг)

2-а дівчина: Я буду лісовою красунею Мавкою!

1-й хлопець: Тоді я зацілюю тебе насмерть! Вперед- на бал!

3-й хлопець: ЛюбаРоксано, дозвольте запросити вас на свято закоханих.

3-тя дівчина: Дякую, Сірано!

4-а дівчина: А я буду Попелюшкою і свого принца знайду на балу.
(Залишає сцену, забираючи коробку, де раніше лежали костюми).

Звучить мелодія вальсу. Танцювальні пари відкривають серце.

З'являються переодягнені хлопці: Ромео, Сірано, Лукаш.

Ромео: Дорогами середньовічної Європи протягом багатьох літ мандрував чоловік вже не першої молодості. На вигляд він був схожий на жебрака.

Сірано: Мабуть, не раз слуги вельможних осіб зганяли його з дороги, але ні один іменитий вельможа того часу не удостоївся такої посмертної слави, яка випала на долю цього мандрівника.

Лукаш: Звали його святий Валентин. Він був палким поборником християнської віри, за що й перебував у в'язниці. А там закохався у доньку тюремного наглядача. Святий знав, що наближається день його страти, але не міг відійти на той світ, не освідчившись у коханні своїй обраниці.

Ромео: Тож перед смертю написав їй листа-освідчення. І от уже минає двадцять століть традиції-листівкою зізнаватися у коханні саме 14 лютого.

Сірано: І цей день в усьому світі відзначається як день святого Валентина.

Лукаш: День закоханих.

Разом: Як свято великого почуття любові.

(Звучить пісня «Есмеральда»)

(Ромео і Джульєтта вибігають назустріч один одному)

Джульєтта: Ромео, мій Ромео!

Ромео: Джульєтта!

Джульєтта:

Не хочу я, щоб бачили тебе.

Ромео:

Для мене ніч буде плащем таємним.

І краще смерть від лютих ворогів, Аніж життя, коли ти не кохаєш.

Джульєтта:

Скажи, а хто привів тебе сюди?

Ромео:

Моїм провідником було кохання,
Воно тебе в нічній пітьмі знайшло,
Не мореплавець я, але поплив би радо
До берегів далеких по морях,

Щоб там тебе - коштовний скарб - знайти.

Джульєтта:

Моє лице ховає маска ночі
Але на ній пала дівочий стид
Тому, що ти слова мої підслухав.

Ромео:

Моя любов - пропасниця.
Вона в жадобі прагне лиш того напою,
Якого випивши до дна,
На все життя залишилася б з тобою.

Джульєтта: Ромео! Мій Ромео!

Ромео: Джульєтта!

Джульєтта: Господи, як гарно кохали у часи великого Шекспіра!

Ромео: Люба, чому ж тільки у часи великого Шекспіра? Подивись, як кохають тепер.

(Виконується хореографічна замальовка, по закінченні якої виходить Лукаш, шукаючи Мавку)

Лукаш: Мавко! Мавко! Ти де? А ви не бачили Мавки? *(звертається до глядачів)*. Мавко! Я знаю, як тебе знайти!

(вокальний гурт/ансамбль виконує народну пісню. По закінченні номера виходить Мавка. На сцені залишається Лукаш)

Лукаш: Мавко! Мавко! Ти де? А ви не бачили Мавки? *(звертається до глядачів)*. Мавко! Я знаю, як тебе знайти!

(Гурт/ансамбль виконує народну пісню. По закінченні номера виходить Мавка. На сцені залишається Лукаш).

Мавка: Як солодко грає.

Як глибоко крає,
Розтинає білі груди,
Серденько виймає...

Лукаш: Ти, Мавко?

Мавка: Я.

Лукаш: Як ти тремтиш?

Мавка: Боюся притулятися, а так не встою.

Лукаш: Притулись до мене

Я дужий – задержу, ще й обороню

Мавка: ... ти не чуєш,

Як солов'ї весільним співом дзвонять?

Лукаш: Я чую... се вони – вже не щебечуть,

Не тьохкають, як завжди, а співають:

«Цілуй, цілуй, цілуй!»

Я зацілую тебе на смерть...

Розгнівалась?

Мавка: Я слухаю тебе,

Твого кохання.

Лукаш: ...Мавко!

Ти з мене душу виймеш!

Мавка: Вийму, вийму!

Візьму собі твою співочу душу,

А серденько словами зачарую.

(Залишають сцену. З'являється зажурена Попелюшка)

Попелюшка: Яке прекрасне почуття -кохання! Скільки слів щирих та правдивих знаходить воно. Почути б їх від свого принца.

(Звучить весела мелодія. Вибігають Джульєтта та Мавка)

Джульєтта: Попелюшко, не варто сумувати, ти обов'язково знайдеш свого принца.

Мавка: Пам'ятай! Усьому свій час! Ходімо краще танцювати.

(Виконують естрадний танець. По закінченні танцю по черзі залишають сцену, залишається зачарована танцем Попелюшка. З'являється Принц)

Принц:

Боже мій, яка краса!

Хто ти, мила незнайомко?

Я раніш тебе не знав

І ніде не зустрічав.

Попелюшка: Я вітаю Вас, мій пане!

(Заводять танок)

О, мій принце дивовижний, Зачарована я всім.

Ви такий прекрасний, ніжний, Ви сподобались мені.

(Чути бій годинника)

Ой, забула про наказ

Запізнилась вже? Ще ні!

Прощайте, милий принце, Час уже іти мені

(Залишає сцену)

Принц: Зникла, як туман ранковий. Ніби сон, як вітер в полі. Хто ти феє-чарівнице?

Де ти зоре-зоряниця?

(Виконується пісня О. Пономарьова «Єдина»)

(На сцену виходять Роксана та Сірано)

Роксана: Бачите, любий Сірано, ось нарешті Попелюшка дочекалася бажаних слів. Я рада її щастю.

Сірано: А ви, мила Роксано, хочете почути слова кохання?

Роксана: Ах, ближче, ближче, під вікно! Сюди на лаву цю ставайте!

Сірано:

Собою в темряві я хочу бути сам
І все сказати Вам, чим я живу...
Від запалу шалений,
Уперше щирості я повну волю дав!
Перед одвертістю я завжди острах мав...

Роксана: Чому ж?

Сірано:

Боявся я... ну... насміху, знущання!
Холодним розумом мертвив я поривання!
Не раз би мрією я зорі знять хотів, - А рву дрібні квітки серед
земних садів! Що ж, гарні і квітки...

Роксана:

Сьогодні на просторі
Квіток не хочу я, а рвусь туди, де зорі!

Сірано: І ще ніколи так не говорили ви!

Роксана:

А! Стріли, факели - все геть із голови!
... коли цвіте любов, -
Це злочин, далебі, звертатись до промов, До слова гострого,
до вигадки пустої!
Як почуттям одним сердець займеться двоє, -
Хвилина надійде, коли любов жива
По вітру рознесе фальшиві всі слова!

Роксана:

Коли ж хвилина ця зустрілася вже з нами,
З якими звернетесь до мене ви словами?

Сірано:

Усі, усі слова тобі, тобі одній,
Не намагаючись букета з них зробити!

(Звучить велична мелодія. Усі починають танцювати. Спочатку Роксана і Сірано, до них приєднуються Лукаш і Мавка, Ромео і Джульєтта, принц і Попелюшка)

(Чути бій годинника. На сцені здійснюється сміх)

(Перед глядачами постають ті дівчата та хлопці, які збиралися на

бал, тобто стають самими собою)

1-й хлопець: І не сподівайтесь, ми нікуди не зникнемо, і ні на кого не перетворимося!

2-а дівчина: Ми-справжні!

1-а дівчина: А те, що ви щойно побачили, - вічне, як життя,..

Разом: «Любові дивної велике почуття.»

2-й хлопець: Тому бережіть його у своїх серцях.

3-тя дівчина: Кохайте і будьте коханими!

(Лунає пісня Тіни Кароль «Намалюю тобі...»)

Надія БОНДАРЧУК

КОНЦЕРТ ДО НОВОГО РОКУ²⁰

«ЗИМОВА КАЗКА»

Грає музична композиція із мультфільму «Анастасія» («December») і під неї з різних сторін сцени випливають танцюючі пари, які після закінчення музики запливають за куліси. Після чого на сцену виходять ведучі.

1 ведучий: Новий рік – це завжди веселе свято на яке збирається вся родина.

2 ведуча: Для того, щоб святкувати Новий рік потрібен новорічний настрій, а у мене його зовсім немає.

1: Чому? Вчора ж все гаразд було.

2: Так то було вчора, а сьогодні мені його зовсім зіпсували.

1: Хто його тобі вже зіпсував?

2: Та Хеловінська відьма. Хто ж іще. Збираюся я значить на святкування Нового року, а тут вона вирулює із-за закутка і починає погрожувати. А я що? А я нічого. Сказала, що Діду Морозу пожаліюся. Так вона мені на

²⁰ Сценарний план пропонується для позакласних та позашкільних заходів, розрахований для використання керівниками гуртків, педагогами-організаторами, завідувачами з виховної роботи.

це:(перекривляє): Ось украду я вашу Снігуроньку і ніхто не допоможе, бо всі зайняті будуть пошуками.

1: От же стара карга!

2. І не кажи! Ой, хтось телефонує. (Дістає дзеркальце і прикладає до вуха, що означає конфіденційну розмову, після чого по ходу розмови її обличчя то бліднішає, то стає червоним). Так, Діду Морозе! До зв'язку. (Схвильовано).

1. Що сталося? (також починає хвилюватися)

2. Снігуроньку украли! (її обличчя знову стає блідим)

Під приспів пісні «Zhang Yixing – Joker» на сцену виходить відьма. За собою веде зв'язану Снігуроньку, яка зі всіх сил пручається і хоче вирватися, але в неї не виходить.

1,2. Ану віддай нашу Снігуроньку, відьмо! (хором)

Відьма: А все уже, все, а треба було раніше, а раніше треба було. Чого Хеловін не святкували? Га? А тепер без Нового року залишитесь! (сміється)(Після чого під цю ж пісню залишає сцену разом зі Снігуронькою).

2. ось, я ж казала. (ледве не плаче)

1. Не хвилюйся! Ми її зупинимо і Снігуроньку нашу повернемо! (Для всіх). Напевне, бо так страшно. (Для себе).

2. Так, повернемо, але ми самі не впораємося! А тому нам потрібна підмога!

1. І кого ти збираєшся кликати?

Не встигає 1 ведучий закінчити фразу, як на сцену виходить Агент Казкової поліції:

АКП: Доброго вечерочка, гаспада ведучіє. Ви тут нікого падазрітєльного не замечалі?

2. Та «замечалі», «замечалі». Недавно перед самим носом, як «каравела па зельоним валнам» Відьма з нашою Снігуронькою пройшла. Зв'язала її, й тащить, як мішок з картоплею.

АКП. Нарушеніє! Причому серйозне. Треба записати показання свідків і послати потрібних людей, щоб розслідувати цю справу.

1. Та знаємо ми! Давайте вже швидше!

АКП. Командувати вдома будеш, а я делаю все як треба.

АКП дістає блокнот і дуже повільно починає записувати все, що йому сказали.

АКП. Всьо, ждітє. Скоро почну.

Поки АКП записував, ведучі спілкувалися між собою.

1. Краще б самі почали. Було б швидше.
2. З такою допомогою вже давно б самі знайшли й врятували, і вже й забули б про цей прикрий випадок.

АКП не сказавши ні слова заходить за куліси.

1. І куди пішов?
2. Без пояснень, ні здоровствуйте, ні до побачення. Хоча ні, він привітався.
1. Ну от. А то причепилася до людини.
2. А нічого, що у нього хвіст? Лисячий?

З-за куліс виходить Газетяр.

Газетяр: «Ранкові новини»! «Ранкові новини»! купуйте тільки нашу газету, бо тільки в нашій газеті всі правдиві новини!

1. Скільки коштує?

Газетяр: 2 гривні!

2. купуємо!

Газетяр: дякую!

Продавши газету побіг до іншого боку сцени, при цьому кричачи початковий текст з яким він з'явився, і зник за кулісами.

1. Так... що у нас там робиться? Про Снігуроньку і викрадення, напевне, вже вся околиця і ліс гуде.
2. Ого! Дивись! А це не його ми сьогодні бачили?!
1. Та його ж! І що він робив у формі Агента Казкової Поліції?
2. Так викрав же! Тут так і написано! «Увага! Розшукується небезпечний злочинець – Лисько Руденко, котрий пограбував багато новорічних магазинів та знаходиться в злочинному угрупованні разом з Хеловінською Відьмою та Кощієм Безсмертним! Важливе попередження: він особливо небезпечний, коли розмова заходить про його особистість. Якщо його побачите терміново телефонуйте по номеру: «Казкова поліція.нет». Особливі примети: лисячий хвіст».
1. Ну молодці! Нема чого й казати. Мало того, що Снігуроньку нашу вкрали так ще й небезпечного злочинця просто так відпустили!
2. Яка прикра помилка! Але нічого! Все добре! Не помиляється той, хто нічого не робить, а ми думали над вирішенням нашої проблеми. Тож не гаяли час дарма. Важливо вчасно зрозуміти в чому помилка, а потім виправити її.
1. Так! Ти права! Замість того, щоб щось робити ми просто стояли і дивилися. Замість того, щоб щось робити ми просто стояли і боялися!

Ти права! Якщо справжній Агент Казкової Поліції не йде до нас, тоді ми йдемо до нього самі!

Зненацька з-за куліс вибігає хлопець в майці, сімейних трусах і шкарпетках.

Вже справжній АКП: Добрий вечір! Ви тут лиса в моєму одязі не бачили? Пограбували посеред білого дня! І кого? Самого Агента Казкової Поліції!

1. А ми вже збиралися до вас йти?

АКП. Навіщо? (здивовано)

2. Так бачили ми його! У вашому одязі походжав тут, наче у себе вдома. Командував направо і наліво.

І ведучий дивиться на 2, але ту вже не зупинити.

Сказав, що знайде! А потім нам газетку вчасно принесли. Ми вже й до вас збиралися.

1. (Перебиває) Снігуроньку нашу вкрали!

АКП. Як украли? Одягу їм мало було вже й до викрадення людей підключилися! От же!

1,2. І не кажіть!

АКП: Добре. Форму мою вкрали, а тому принесіть мені щось вдягнути, а то я вже змерз оттак стояти.

2. Ой, вибачте, зараз винесу! (виносить одяг)

АКП. Дякую! (вдягається). Отож ви стверджуєте, що громадянин Лисько Руденко недавно був тут?

1,2. Так! Був!

АКП. Значить він був у моїй формі і стверджував, що займеться пошуками Снігуроньки?

1,2. Так! Казав!

АКП. Ну що ж. Тоді треба богатирів підключати до справи!

З-за куліс виходять троє дуже худих хлопців, які з жахом дивилися по сторонам і шукалися кожного шуму, навіть найменшого. Лякливо тримаючись одне за одного.

АКП. І до богатирів вже добралися! Отже ж!

Богатир 1. В-вибачте, ми зробили все, що могли. (затинаючись).

Богатир 2. Я майже їх зловив!

Богатир 3. А я як завжди. (зітхнув)

АКП. Так... справа стає все дедалі за плутанішою і складною. Я вже не знаю, що й робити!

З-за куліс чути чоловічий голос:

Голос. Пропустіть мене негайно, я повинен зустрітися з Агентом Казкової Поліції. Це дуже важливо!

Два голоси охорони: Ми не можемо вас пропустити, бо тут недавно стався злочин.

Чол.голос: який злочин?

ДГО. Так викрадення!

Чол.. пустіть мене!

Чути звуки боротьби і через кілька секунд на сцену вибігає юнак. Дуже схвилюваний.

2. Та що ж сьогодні таке робиться!

1. Тихо ти! (штовхає 2)

АКП. Що сталося? Чому такий поспіх? І, взагалі, представтесь для початку.

Чол..гол. Єлісей я. Наречений Снігуроньки. Прийшов, щоб допомогти слідству в її пошуках!

АКП. Такі нам потрібні! Значить допоможеш. Богатирі!

Три хлопці, які мовчки стояли і трусилися, стрепенулися і з жахом подивилися на АКП.

Йдете з нами! Ви теж йдете! (до ведучих). Бо ви свідки. Все. Пошукова команда зібрана, а тепер можна йти на пошуки.

Всі йдуть за сцену.

На сцені з'являються: Хеловінська Відьма зі Снігуронькою, Лисько Руденко в формі АКП та Коцій Безсмертний(доволі молодий хлопець з чорним волоссям)

Лисько. Так вот, що я хотів... вони уже всі свої св'язі підключають к поіскам. Нада сховати її, і понадбожней.

Відьма. От молодець. Все, що треба вияснив, все, що треба зробив. Золото, а не дитина!

Лисько. Та, алло, ба. Раді денег, які ти мені за це даси, я, навіть станцюю в цій формі на відео і у Ютуб вилочу.

Відьма. От же шибеник! Ану швидко біжи готуй підвал. Снігуроньку туди засунемо.

Кощій, який весь цей час зачаровано дивився на Снігуроньку, коли почув ці слова, наче прокинувся від сну.

Кощій. Ніякого підвалу! На дачу мою її завеземо!

Відьма. А що? Непогана ідея! Чи не так, Лиську?

Лисько. А що я магу сказати? Вона ж всього лише цифра, ба, не бери в голову.

Відьма. От же руде! Все в батька зі своїми «пространственими фразочками», як він любить виражатися.

Лисько. Ба, та хватить уже!

Кощій трохи здивовано подивився і поспостерігав за ними, після чого знову переключився на Снігуроньку, яка мовчки, не видаючи жодного звуку виривалася, як могла з полону.

Кощій. А чому вона мовчить?

Лисько. Та, ба, ж на неї молчальніве заклінання наклала. Вот і мовчить вона.

Відьма. А що я мала робити? Вона ж всіх перебудила б і на вуха поставила, а так тиш і благодать.

Кощій. А зняти зможеш?

Відьма. Та за кого ти мене тримаєш? Звісно ж зможу. Тільки вже коли на дачі твоєї будемо, а то зараз всіх ще переполохає!

Злочинне угруповання пішло за куліси. З іншого боку сцени вийшли ведучі, і команда пошуку.

1. Ой (чхає). Я, навіть думати не міг, що якщо стати на лід, то можна провалитися.
2. Воно й видно! Навіщо школу прогулював?! Там ще й не таку цікаву інформацію розповідали!
1. не починай! На мене й так ледь бурулька не впала!
2. то нащо ж ти ходив під дахами, прямо під ними!
1. і чому не попередила, що залізо при холоді лизати не можна? Я через це, навіть, йогурту нормально не поїв! Тепер язик болить!
2. то хто тобі лікар? Ще б взяв бурульку облизати!
1. (витягаючи бурульку з рота). А що, не можна?
2. ти що, захворіти вирішив?
1. Ні, а що від цього можна захворіти?
2. звісно!

АКП. Так. Тихо. Досить сваритися!

1,2. Та ми не сваримося!

АКП. Дивіться! Що це?

Вся команда: де?!

АКП. Дякую, що звернули на мене увагу! А тепер дивіться туди!

З-за куліс під мелодію Чайковського «Танець малих лебедів» випливають четверо дівчат, які танцювали балет. Але при цьому наступаючи одне одному на ноги та штовхаючись. По всьому було видно, що танцюють вони не дуже.

Лебідь 1. я так люблю танцювати!

Лебідь 2. але танцювати не любить тебе.

Лебідь 1. це було жорстоко

Лебідь 3. не штовхай мене!

Лебідь 4. а ти йди швидше!

Лебідь 1. дівчата тихіше! У нас гості.

АКП. Доброго вечора.

Лебідь 3,4. тихо! Ви заважаєте нам сваритися!

Лебідь 3 і 4 ще деякий час сваряться поки лебідь 1 та 2 не заводять їх за куліси.

Лебідь 1. і що з ними робити?

Лебідь 2. постійно сваряться. Через них, навіть, танець розучити нормально не можемо!

Ведучий **1.** ви такі цікаві!

2. Ой, все! Якщо так то тоді я залишаюся з ними! Навчу їх танцювати!

2. вивела Лебеда 3 і 4, і почала їх навчати. Через декілька хвилин вони зникли.

1. ну все. Мінус 1 учасник експедиції.

АКП. Вони значно хитріші, ніж ми думали спочатку. А тепер термінове оголошення! Далеко одне від одного не відходимо! Увагу ні на що не звертаємо, і цілком зосереджуємося на своїй цілі!

1. (ледь не плачучи). Я її любив. Вона мені подобалась. Навіть всілякі дурниці робив, щоб привернути її увагу.

Єлісей. Заспокойся. Я впевнений, що тоді, коли ми повернемо Снігуроньку, тоді й повернемо твою любов.

1. твоя правда.

Вони зникають за кулісами.

В цей час на дачі Коція.

Лисько. А ось і єщо одна красавіца.

Відьма. Лиську, тихо, бо зараз ременя схопиш!

Лисько. Ба, ми ще довго будем кантоваца у Коція на дачі? Я уже на тусовкі хочу.

Відьма. Які тусовкі? Ти за ними приглядувати повинен, а не, те, що ти робиш!

Лисько. (з цікавістю). А що я роблю?

Відьма. Не важливо! Все! Мовчати! Я пішла! (виходить)

Лисько. Ну от. Постоянно таку лафу портить. У мене плани вообщє-то були. (дивиться на мовчазних зв'язаних полонянок). З вами даже в тішіне неінтересно сидіть. Пойду я лучше в холодильник подивлюсь, може там щось є.

Лисько виходить. Дача Коція зникає. З-за куліс виходять наші лицарі-пошуковці.

АКП. Всі пам'ятаємо про що я казав?

Всі хором. Так.

Через декілька секунд з-за куліс вибігла танцювальна команда хлопців з ілюзорною 2 ведучою. І під пісню «Ой, девчѐнке хана, ой влюбилаь в пацана» вони почали танцювати, а 1 ведучий, коли побачив 2 ведучу, полетів їй назустріч, але відразу зник разом з танцюристами.

АКП. Ось. Про що я й попереджав! Вони різними ілюзіями виводять нашу пошукову команду з ладу. Потрібно бути обережнішими.

Вся пошукова команда, яка змінилася на дві людини попрямувала за куліси. З'являється будинок Коція в якому сидять Снігуронька, Лисько і 2 ведуча.

Лисько. Не, ну ви дійсно скучні. (подивився на них і його осяяло думкою). Блін, точно, ба ж вас зачарувала, щоб ви говорити не могли.

Снігуронька і 2 виразно подивилися на нього.

Лисько. Не, ба мені не разрешає вмешиваться в її дела. (знову подивився на них). Хотя мені тут так скучно, що зняти з вас ту лабуду труда не составит.

Відьма. Про яку це лабуду ти тут говориш?

Лисько. Та про сережки ж. бач, як світяться!

Відьма. А! так ти про сережки? Сережки можна.

Лисько підійшов до дівчат та почав знімати з них сережки. При цьому непомітно клацаючи пальцем, і коли Відьма відійшла сказав.

Лисько. А тепер молчать. Будете говорити тільки тоді, як вона буде йти на свої справи. Якщо зрозуміли то кивніть.

Дівчата кивнули.

Лисько. Ну вот і всьо. Ба, ще красавіц приведеш?

Відьма. Та де ж я тобі їх дістану?

Лисько. Та в залі ж повно сидить.

Відьма дивиться в зал. Махає рукою.

Відьма. Лисько, заспокойся! Тобі й двох вистачить.

Лисько. Та ба!

Відьма. Що? Серезок мало? То біжи в крамниці.

Лисько. Ба, а у мене вопрос!

Відьма. Який? І давай швидше, бо мені одного з їх рятівників ще в підвал засунути треба.

2 хотіла щось сказати, але Лисько штовхнув її.

Лисько. Та я вже передумав. Якщо поспішаєш то йди.

Відьма. І що за дитина?

Відьма йде за куліси.

Лисько. Ну ось. Скоро і остальных ваших спасателів загребуть і всьо. І нету праздніка.

Снігуронька. Ти так сильно не радій!

Лисько. А з чого мені не радіти? Ба мені пообіщала, що якщо все закончиться то вона дозволить мені женитися на цій милой леді.

2 поблідніла, а потім почала обурюватися.

2. та як ти смієш? Яке одружитися? Ти в мене спитав чи я хочу?

Лисько. А мене і спрашувать неба. Я сказав, що хочу і всьо. (почав бавитися мильними бульбашками)

У 2 засіпалося око.

Снігуронька. Все буде добре!

2. (глибоко дихає і видихає). Женитися він хоче! А мене спочатку спитати чи хочу чи не хочу?

Лисько. Я уже починаю шкодувати, що прийняв рішення зняти з вас мовчазне закляття, але тепер я повинен попросити вас помовчати.

Снігуронька і 2 замовкли, бо побачили різку перемену в поведінці Лиська, який з нешкідливого лисенятка в момент ока перетворився в небезпечного лиса.

Лисько взяв дзеркало.

Лисько. Дзеркало, з'єднай з Коцієм.

Дзеркало. З'єдную.

Лисько. Все. Пів завдання виконано. Вони в наші пастки потрапляють, як мухи в мед. І твоє особливе спецзавдання я також виконав. Ба повернеться не скоро. Їй ще одного «спасателя» в підвал засунути треба.

Коцій. Дякую Лиську. Скоро буду. Тільки виведу з ладу ще більше членів експедиції і тоді Снігуронька буде моєю.

Лисько. Добре. Я чекаю на тебе. (Лисько вимкнув дзеркало, і звернувся до дівчат). Сидіть тут тихо, і не рухайтесь, а я піду по своїх справах.

Дача Коція зникла, а із-за куліс вийшла пошукова експедиція.

АКП. Єлісей ти точно впевнений, що ми туди йдемо?

Єлісей. Так. Більш ніж впевнений. Мене веде кохання.

АКП із скепсисом подивився на нього, але нічого не сказав.

Несподівано заграла динамічна мелодія і з різних боків сцени вибігли дівчата, які почали танцювати під пісню «АОА – Elvis», і потягнули за собою трьох богатирів.

АКП. Я ж їм кричав, щоб зупинилися! А вони мене не слухали! Залишилися лише ми вдвох!

Єлісей. Ми повинні їх врятувати.

АКП. Згоден, але лише, напевне, тільки на мене чари Відьми не діють.

Єлісей. Це добре.

Вони зникають за кулісами.

Дача Коція.

Коцій. Залишилися тільки самі стійкі, але й їх ми виведемо з ладу і тоді ніхто не буде нам заважати.

Снігуронька. Якщо ви думаєте, що переможете мого нареченого, то глибоко помиляєтесь!

Кощій. Я ніколи не помиляюсь, моя мила.

Снігуронька. Я не твоя мила!

Кощій. Залишу тебе наодинці з твоїми думками, щоб ти звикла до думки, що наречений тебе не знайде і ти вийдеш за мене!

2 подивилася на Снігуроньку, яка почала плакати, а потім на Кощія, який, розвернувшись, пішов.

2. ти віриш в це?

Снігуронька. Я віру в те, що нас знайдуть і врятують.

2. значить так і є.

Снігуронька і 2 посміхнулися одне одному.

2. дивись туди! Лисько дзеркало забув чи навмисне залишив, але ми повинні ним скористатися! (вставши з лави, потягнулася до дзеркала та взявши, його в руки почала роздивлятися). А як воно працює? А! все! Зрозуміла! (дає дзеркало Снігуроньці, яка набирає номер).

Снігуронька. Ви де?!

Єлісей. Та вас шукаємо! Де ти? Де інші?

Снігуронька. Я не сама. Зі мною одна дівчинка. Ми на дачі у Кощія, а всі інші у підвалі будинку Відьми!

Єлісей. Чекай на мене! Скоро цей жах закінчиться!

Лисько. Що це в нас? Ага! Значить все-таки попередили! Дзеркало сюди! (відбирає його у Снігуроньки). Ні на хвилину одних залишити не можна! (набирає номер Кощія). Міняємо план! Вони знають де ми!

Кощій. Зрозумів.

Дача зникає. З-за куліс виходять двоє пошуковців.

АКП. Значить вони на дачі Кощія.

Єлісей. Так. Я хвилююся за них.

АКП. Ми їх обов'язково врятуємо.

Зненацька виходить якась дівчина. АКП зачаровано на неї дивиться. Дівчина виконує пісню «Yuna-Another you» та виводить АКП зі сцени. Єлісей, наче прокидається від сну.

Єлісей. Ось і Агент Казкової Поліції зник. Тепер я залишився один. Мені не можна здаватися! Я повинен врятувати їх всіх!

І Єлісей побіг за куліси.

З'являється дача Коцїя.

Коцїй. Ти вже звикла до тієї думки, що тебе вже ніхто не знайде і не врятує?

Снігуронька. Неправда!

Коцїй. Вся пошукова команда, крім цієї леді, бо вона сподобалась Лиську, зараз знаходиться у підвалі Відьми, а твій наречений злякався і втік.

Снігуронька. Він не міг просто так взяти й втекти! Він обов'язково повернеться та врятує нас всіх!

Коцїй. Не мели дурниць. Все вже скінчено. Тебе ніхто не врятує! І хочеш ти того чи ні, ти вийдеш за мене!

Снігуронька. Ні!

Коцїй. Я подарую тобі місяць і зорі.

Снігуронька. Ні!

Коцїй. Я зроблю тебе своєю королевою і буду носити тебе на руках.

Снігуронька. Ні!

Єлісей вибігає з-за куліс. 2 втрачає свідомість. З іншого боку куліс вибігає Лисько.

Лисько. Коцїй залиш її. Ти собі кращу знайдеш!

Коцїй. Не хочу іншу!

Єлісей. Віддай мою наречену!

Лисько. Коцїй втікай! Ба вже схопили!

Коцїй. Снігуронько, вийдеш за мене?

Снігуронька. Ні!

Єлісей. Вона не вийде за тебе!

Коцїй зі злості клацнув пальцями і всі крім нього і Снігуроньки застигли.

Коцїй. Востаннє питаю, Снігуронько, ти вийдеш за мене?

Снігуронька. Ні!

Коцїй. Чому? Чим він кращий за мене? Чому ти не хочеш зрозуміти того, що ти мені подобається?

Снігуронька. Тому, що він мій наречений!

Коцій. Ну що ж, якщо так... то тоді ти нікому не дістанешся! Якщо не моя, тоді нічия!

Снігуронька. Не треба! Прошу!

Коцій дістав бутиль з отрутою, і змусив випити його Снігуроньку.

Коцій. Дурна! Я пропонував їй те, чого в інших нема, а вона не цінувала моєї доброти. А вона мені подобалась.

Коцій зронив сльозу. Ще раз клацнув пальцями після чого всі відмерли. Снігуронька впала на підлогу. Коцій вхопив Лиська та побіг поки всі приходили до тями.

Єлісей підбіг до Снігуроньки, яка лежала не дихаючи і почав приводити її до тями. 2 підбігла до нього. Почала робити певні махінації: міряла пульс, слухала дихання, після чого зі сльозами на очах сказала

2. якби це була звичайна втрата свідомості, я би привела її до тями, але...

Єлісей. Що з нею? Скажи мені!

2. мені дуже шкода! Але я нічого не можу зробити. Вибач.

Єлісей. Ні! Ні! Ні! Снігуронько, ти не можеш лишити мене!

2. буде краще, якщо ти встанеш і почнеш жити далі. Її вже не повернути!

2 встає і відходить в сторону. Єлісей все ще сидючи на навколішках і тримаючи Снігуроньку на руках почав кричати і плакати. І несподівано сталося декілька подій. 1. вбігає АКП

АКП. Все. Всіх злочинців спіймано. І я особисто буду вести їх справу. І враховуючи всі їх злочини... їх посадять надовго.

2 подія. Снігуронька встала і почала розповідати АКП про все, що сталося.

Снігуронька. А після чого він мене просто отруїв.

Єлісей, який відійшов від шоку, підбіг до неї та обійняв.

Всі дійові особи, які в цей момент знаходилися на сцені обійнялися.

Всі хором. Як добре! Як добре те, що закінчується добре!

З Новим роком вас всіх! З Новим роком!

Ведучий 1. як я радий, що все закінчилося добре.

Ведуча 2. а як я рада! Не описати словами.

З-за куліс вийшов Дід Мороз.

Дід Мороз. Як добре те, що моя онучка знайшлася. Жива й здорова. Який я щасливий!

Вітаю вас всіх з Новим роком та бажаю всього найкращого.

Всі дійові особи, крім 1 і 2 покинули сцену.

1. ось і підійшла до кінця наша зимова казка. Ми дуже раді тому, що ви пережили ці захоплюючі події разом з нами.

2. всього вам найкращого, удачі, та з Новим роком вас.

Новорічна ігрова програма

Ірина Оксютович
(2016-2017)

Дійові особи:

Дід Мороз

Снігуронька

Півень

Квочка

Лунає музика. З'являється Снігуронька.

Снігуронька.

Добрий день! Добрий день,

Дорогі малюки, дівчатка й хлопчаки!

Прийшли на свято новорічне

І дорослі, й малюки.

Весело зустрінем з вами

Ми сьогодні рік Новий!

З Новим Роком! З Новим Роком,

Я вітаю усіх вас!

Новорічне свято красне

Нам уже почати час!

А для того, щоб свято почати
Потрібно усіх з Новим Роком привітати.

То ж давайте усі разом привітаємо один одного і голосно скажемо
“З Новим Роком!” Молодці. А тепер іще гучніше “З Новим Роком!”

Ох, які ж ви всі чудові!
Скрізь знайомих пізнаю.
Кожен дім і кожна школа
Знають пісеньку мою.

А ви, дітки, знаєте мою пісеньку, яку я завжди співаю для ялинки?
(Та-а-ак! “У лісі, лісі темному”)

Будемо співати разом? Допоможете мені звеселити святкову ялинку?
(Снігуронька разом з дітьми співають “У лісі, лісі темному”)
-І-

Снігуронька.

Які ж ви молодці, дітки. Гарно заспівали. Але чогось на нашому святі не вистачає. Ялинка в нас з вами чомусь сумна. Хто знає чому?

Вірно, діти, вона сумна, тому що на ялинці не сяють яскраві вогники. А засвітити їх може лише хто?... Дідусь Мороз!

То ж давайте усі разом позвемо нашого Дідуса. Три - чотири:

Дід Мороз! Дід Мороз!
(не йде)

Дід Мороз! Дід Мороз!
(Музика. Вихід Півня та Квочки)

Півень.

(вдає, ніби він — це Дід Мороз)
Добрий день, малята!
До вас звертається казковий дід,
Якого знає цілий світ,
Який з дарунками мандрує,
Щастя й долю вам дарує.
Я повсюди друзів маю,
В кожную хату завітаю,
То ж прийшов я і до вас
У святковий, світлий час.

Квочка.

(вдає, ніби вона — це Снігуронька)

Я онучка дідуся,
Снігуронькою звуся я.
Без мене свята не буває,
Бо чарівні слова я знаю.

З Новим роком вас вітаю!
Щиро зичу, діти, вам
Щастя, радості без краю,
Свят веселих малюкам!

-2-

Снігуронька.

Зачекайте, зачекайте! Хто ви такі?

Півень.

Я Дід Мороз, а це...

Квочка.

Снігуронькою звуся я!

Снігуронька.

Діти, допоможіть мені розібратися і зрозуміти хто вони такі?
(Діти відповідають, що це Півень та Курка)

Снігуронька.

Ми вас викрили!
Швидко зізнавайтесь де поділи Діда Мороза?

Півень.

Ку-ку-рі-ку! Ку-ку-рі-ку!
Дід Мороз червоний ніс
Подарунки з лісу ніс.
Ніс він вам їх, ох як ніс,
Та, здається не доніс!
Ку-ку-рі-ку!

Снігуронька.

А чому не доніс?
І взагалі, хто ви такі?

Півень.

Я — поважний Півень П'йотр.
А це моя дружина — П'єтровна.

(музика, танцювальне привітання)

Півень.

Ми заманили Діда Мороза до себе у курник. Тепер він розважає наших курчаточок.

-3-

Квочка.

А ми з Півнем прийшли до вас на свято. Дуже хочемо казку новорічну подивитися.

Снігуронька.

Але це дуже не чемно з вашого боку. Адже без Діда Мороза не буде сяяти наша ялинка, свято не відбудеться і казку ніхто не зможе подивитися.

Півень.

Ку-ку-рі-ку! Але чому?

Снігуронька.

Тому, що чарівні вогні на ялинці можуть засяяти тільки тоді, коли Дід Мороз промовить чарівні слова.

Півень.

Нам з дружиною потрібно порадитися.

(музика, танець Півня та Курки)

Півень.

Ми порадилися і вирішили, якщо ти, Снігуронько, разом з дітками виконаєте усі наші завдання, ми відпустимо Діда Мороза.

Снігуронька.

Діти, ми впораємось із завданнями?

А що потрібно робити?

Півень.

Для початку ми перевіримо які ви уважні.

Квочка.

Ми будемо ставити запитання, а ви маєте відповідати “Я” або “Ні”.

Півень.

Готові? Почали!

Хто з вас любить майструвати?
Хто з вас любить нудьгувати?
Хто свій одяг зберігає?
Хто під ліжко все кидає?
Хто санчата сам зробив?
Вчора хто вікно розбив?
Хто поїсти любить смачно?
Хто до всіх не дуже вдячний?
Хто тримає речі у порядку?
Хто не любить вранішню зарядку?

Півень.

А це ми зараз перевіримо любите ви зарядку чи ні.

Квочка.

Хто зранку прокидається і робить зарядку?
А разом з нами будете робити?
Тоді почали — Веселі курчатка!

Ми веселенькі курчатка.
Робим ранішню зарядку.
(потягнулися руками вгору та вбік)
Для початку стали рівно
І крокуємо помірно.
(крокують на місці)
Потім крильця ми відкрили
Раз, два, три — помахали та присіли.
Знов злетіли та присіли.
Тепер встали всі рівненько,
Хвостик розпушили
Та швиденько покрутили.
Потім дзьобик нагостили
Та зернятка по-поїли.
Дзьоб-дзьоб, дзьоб-дзьоб.
Дзьоб-дзьоб, дзьоб-дзьоб.
Тепер грудки всі розкрили
І поважно походили.
Знову дзьобики приготували
Ку-ку-рі-ку всі прокричали.

Півень.

Молодці. А тепер маєте відгадати наші чудернацькі загадки.

Взимку вітер дме холодний,

я блукаю злий й голодний. (Вовк)
Пара довгих вушок,
Сіренький кожушок.
Скорий побігайчик,
Як він зветься?... (Зайчик)
Буркотливий, вайлуватий,
Ходить лісом дід кошлатий.
Одягнувся в кожушину,
Мед шукає і ожину. (Ведмідь)
Віхтик полум'я неначе,
По деревах жваво скаче
І малятам на потіху
Просто з рук бере горіхи! (Білочка)
Біле, як сорочка,
Пухнасте, як квочка.
Крил не має,
А гарно літає.
Що це за птиця,
Що сонця боїться? (Сніг)

Снігуронька.

Молодці, дітки, всі загадки відгадали.
Із усіма завданнями впоралися.
Адже впоралися? (*запитує у Півня та Квочки*)

Новорічна ігрова програма

Ірина ОКСЮТОВИЧ
(2018-2019)

Дійові особи:

Песик Гавчик
Веселе Поросятко
Снігуронька
Дід Мороз

(*Лунає святкова музика; вибігає Песик Гавчик*)

Песик Гавчик

Увага! Увага! Вже час розпочати
В театрі нам свято!
Привіт! Привіт!

Добрий день усім, хто в залі,
Час нестримно йде, минає,
Ось і знову в нашім колі
Новорічне свято сяє!
Тут і діти, і дорослі,
Ви усі такі хороші.
І красиві, милі, щирі,
І веселі, й жартівливі!
Всіх зі святом вас вітаю,
Щастя й радості бажаю.

Усміхніться, тата й мами,
У такий святковий час —
Новий рік іде з піснями,
Щастя він несе для нас!

Давайте разом його покличемо:
“Новий Рік! Новий Рік!”

(звучить весела музика; вбігає Веселе Поросятко)

Веселе Поросятко

(весело)

Ви кликали мене, мої веселі друзі?!

1

Песик Гавчик

(здивовано)

Ні... Ми кликали Новий Рік.

А ти хто? І яким вітром тебе сюди занесло?

Веселе Поросятко

Я — Веселе Поросятко!

Символ наступного 2019-го Нового року!

А ти хто такий?

Песик Гавчик

Я — Песик Гавчик!

Символ цього року, що закінчується.

Веселе Поросятко

Приємно познайомитись.
(виконують привітальні рухи: рука-рука, стопа-стопа, долоні вгорі)

Песик Гавчик

(здивовано і радісно)
Прикольно!!! А давай дружити?

Веселе Поросятко

Давай!
(звертається до дітей) Я пропоную всім нам дружити!
Ви згодні? (Таааааак!)
Чудово! Тоді давайте пограємо?!
Повторюйте разом зі мною слова і рухи, домовились?
(починають гру під музичний супровід)

“Веселе Поросятко”
Я — Веселе Поросятко!
Гратись люблю весело.
Плескаю в долоні гучно.
Тупочу я ніжками.
Стрибаю на пальчиках.
Надуваю щічки.
Вушка настобурчую.
Язичок показую.

2

Дружно стрибнемо до стелі.
Всі ми тут такі веселі!
Ширше рот відкриємо.
Подих затамуємо...
Як скажу я цифру “три” —
Всі з гримасами замри!

(останні 6 рядків можна повторити декілька разів)

Песик Гавчик

Яка весела гра! А вам сподобалось?
(Тааааак!)
А давайте ще пограємо!
Усі ви любите мандрувати, їздити на відпочинок з батьками та друзями?
Тоді я пропоную зараз здійснити цікаву мандрівку.
Ми з Поросятком показуємо рухи, а ви маєте їх повторити. Готові? Почали!
(грає музика; здійснюється мандрівка;
діти відтворюють рухи: їзда на лижах,
кидання сніжками, плавання тощо)

Веселе Поросятко

Які ж ви молодці! Мені дуже подобається у вас, але чогось не вистачає!...
Ялинка не сяє...

Песик Гавчик

Ялинка не сяє тому, що її може засвітити лише Дід Мороз. А я не бачив його на нашому святі. А ви бачили?

(Ніііііі !)

Веселе Поросятко

Мені здається я знаю що потрібно робити. Але мені потрібна ваша допомога.

Песик Гавчик

А що потрібно робити? Я теж хочу допомогти. Адже друзі завжди допомагають один одному.

Веселе Поросятко

У мене є чарівний лист із запитаннями. Я буду читати, а ви усі маєте голосно-голосно відповідати “Дід Мороз!”

Песик Гавчик

Я готовий, а ви? *(Тааааак!)*

Веселе Поросятко

(дістає лист, читає запитання)

В Новий рік жаданий гість — хто це? (Дід Мороз!)

В Новий рік дарунків віз хто приніс?...

На вікні малює взимку?...

Мерзнуть руки, мерзне ніс — значить близько?...

Задаємо ми питання: Де ти? Де ти?...

Через річку, через ліс їде в санях?...

Хто потрібен нам на святі?...

Лунайте спів і музика, бо чудо вже збулось:

До нас ідуть Снігуронька і сивий...

(всі разом) Дід Мороз! Дід Мороз! Дід Мороз!

(грає святкова музика на вихід Діда Мороза та Снігуроньки)

Дід Мороз

Здрастуйте, мої малята!

Всіх вітаю я зі святом.

З Новим роком, щастям новим.

Всім бажаю бути здоровим!

На кожному обличчі, щоб усмішка квітла,
І радість приходила щира і світла.

Щоб злагода й мир були в кожного в хаті
І всі ми були і щасливі, й багаті.

Снігурка

Вас усіх я теж вітаю!

Щастя й миру всім бажаю.

Щоб все, що задумалось вами, збулося,
Щоб радісно, світло усім вам жилося!

А мрія чарівна, щоб дійсністю стала,
Щоб кожна дитина у сні піростала.
Щоб кожне серденько любов'ю розквітло,
А кожна душа була чиста і світла!

Веселе Поросятко

Дідусю, ми такі раді, що ви нас почули.

Ми хочемо попросити: Допоможи, будь ласка, засвітити ялинку.

Дід Мороз

З радістю допоможу. Снігуронько, допомагай.

Повторюйте разом з нами чарівні слова:

Ялинко, ялинко, вогнями засяй,

З Новим роком усіх привітай!

(ялинка засяяла)

Снігурка

Наділа ялиночка сукню святкову.

Ми навіть тебе не впізнали в обнові.

Ми хочемо з святом тебе привітати.

Скоріше, всі разом почнемо співати!

(Снігуронька співає "Бубонці, бубонці радісно дзвенять")

Дід Мороз.

Ми вступ до свята завершили,
Тепер для казки час настав.

Ми починаємо виставу,

Увага всім! Заходьте в зал!

Казковий світ театру
(ігрова програма)

Ірина ОКСЮТОВИЧ

Добрий день, дорослі і малята.

Мами, тата, хлопчики й дівчата.

Я —

Я —

А чи знаєте Ви з якої ми казки?

Ми почули Ваш дзвінкий сміх і прийшли на зустріч з вами.

А як зветься це дивовижне місце, де ми знаходимось?

(театр)

ТЕАТР... А ви знаєте, я дуже люблю театр.

Адже тут постійно відбуваються дива.

Усі розмовляють чарівними театральними словами.

Давайте разом спробуємо їх повторити.

Партер! (частина глядацької зали від сцени до проходу)

Амфітеатр! (частина глядацької зали від проходу і до кінця)

Режисер! (той, хто створює, вигадує виставу)

Балет! (артисти, що танцюють на сцені)

Актори! (ті, хто показує, грає виставу для вас — глядачів, ваші улюблені казкові герої)

Сцена! (те місце, де ми (казкові герої) зараз стоїмо)

Завіса! (тканина, яка розкриває сцену на початку вистави і закриває, коли вистава закінчилася)

Вистава! (чарівне, казкове дійство, що відбувається на сцені)

(Пояснити, що означає, коли дзвенить 1, 2, 3 дзвінка)

Тепер ви знає про театр багато цікавого!

Ви так впевнено повторюєте. Молодці!

Напевно ви постійно ходите на вистави?!

А давайте разом пригадаємо вистави, які ви вже бачили або можете побачити в нашому театрі!

Ми будемо казати назву вистави і ті хто її вже бачив, голосно

вигукують Я-Я-Я... !

А хто не бачив — запам'ятовує назву і обов'язково приходить до театру наступної суботи.

Готові? Почали!

- Снігова королева.
- Пригоди Буратіно.
- Летючий корабель.
- Муха-цокотуха.
- Трое поросят.
- Мауглі.
- Попелюшка.
- Кицин дім.
- Алладін.
- Хід конем.
- Аліса в країні чудес.

А ви знаєте, що від початку цього театрального сезону у театрі оголошено конкурс на найкращу творчу роботу. Це може бути малюнок, розповідь, вірш. Усе, що ви придумаете про театр, про своїх улюблених казкових героїв. А щоб ми могли все це оцінити, ви маєте залишати свої творчі роботи на столиках у фойє театру і обов'язково підписуйте їх. А наприкінці театрального сезону ми зробимо виставку ваших робіт та визначимо переможця!...

Який обов'язково отримає приз та ваші оплески.

Хто вже приніс свої роботи? Молодці! *(можна показати чийсь роботи)*

Скажіть, а ви дуже любите театр?

Тоді повторюйте за нами чарівні слова.

Хто їх промовить найголосніше, той все життя буде справжнім театралом!

Готові?

Повторюйте за нами:

Я люблю театр.

Ми любимо театр.

Обіцяю відвідувати театр весь театральный сезон.

Обіцяю бути вдячним глядачем.

Буду дякувати акторам оплесками.

Буду вигукувати тільки “Браво!”

Я справжній театрал.

Ми справжні театрали. (2-3 рази)

Театр — це чарівний світ, у якому добро бореться зі злом.
Тож давайте разом поринемо у казковий світ театру.
А для цього мені потрібна ваша допомога.
Рахуйте разом з нами: 1, 2, 3, 4, 5 — виставу можна по-чи-нать!

Ігрова програма до свята Миколая

Ірина ОКСЮТОВИЧ

(2016)

ЧАПЕК:

Привіт! Дзень добрий! Гутен таг!
Вітаю вас на різний смак!
Мене звуть Чапик!
До вас примчав я аж із пекла, у вас — зима, в нас — хата тепла,
У вас — мороз за хвіст щипа і снігу в очі насипа,
Я без шапки, без кожуха, відмерзають хвіст і вуха.

От біда! Чи довго ждати, поки влізу десь до хати,
Де живуть погані діти, треба ж кості розігріти!

(під звуки музики пританцьовує)

Ух, ух, ух... Замерзає в мене дух!

А куди це я потрапив?
Ой, як вас тут всіх багато!

(інтерактив з дітьми)

Ви не чемні?
Ви слухняні?
Ви вередливі?...
Хто ходить до школи?
Хто навчається відмінно?

А ви, погані? До вас завітаю!
Та цить, цить!
Це вже Ангели сходять з неба,
Десь би тут сховатись треба!
(ховається)

ДІВЧИНКА.

Добрий день вам!
Діти милі, люди щирі!
Миколай Святий в наш дім
Вірю, скоро завітає,
Він про нас всю правду знає.
Ми до Господа молились,
Щоб багато дав нам сили,
Щоб багато дав охоти,
Перешкоди всі збороти,

І колись такими стати,
Як хотіли б тато й мати,
Як хотіла б вся родина,
Й наша рідна Україна!
(Чапик виглядає)

ЧАПЕК.

Не мої ці друзі, бачу –
З горя мало не заплачу.

ДІВЧИНКА (прислухається).

Чуєте, це дзвіночки!
Янголяток голосочки!
Їм не буду заважати,
Миколая зустрічати!.
(Дівчинка йде. Виходять янголи.)

ЯНГОЛ-1.

Всім привіт, мої гарненькі,
Я веселий янгол
І на свято Миколаю
Завжди помагаю!

ЯНГОЛ-2.

Мир несу я вам в оселі,
Щирість, правду, згоду,
Щоб завжди були веселі
Діти в нашім роді.

Щоб серця в вас не черствіли,
Не були байдужі,
Щоб ви інших розуміли

В голоді і стужі.

ЯНГОЛ-1.

Щоб неправда в домі вашім
І не ночувала,
Щоб лиш правда в серці вашім
Завжди панувала.

(Чапек пчихає за завісою)

ЯНГОЛ-2.

Тихо, діти! Хтось тут є, треба подивитись...
(Ангел шукає і знаходить Чапека. Тягне його за хвоста на сцену)

ЧАПЕК (плаче) Ой-ой-ой!... болить!

ЯНГОЛ-1.

Ось цей боягуз. Бачте, як сховався!

ЧАПЕК.

І зовсім я не боягуз! Я до всіх нечемних дітей
Із самого пекла примчався і прутики приніс. *(показує в'язку прутиків)*
І кожен з прутиків придасться
Усім лінивим, що не вчаться!
Не слухають батьків своїх.
(бігає по сцені, розмахує в'язкою прутиків)

ЧАПЕК.

А ці не мої діти, бачу,
З горя мало не заплачу-у-у...
Даремно я сюди пригнався,
Замерз і нежиті набрався. *(пчихає)*

Брів я снігами без кожуха,
Відморозив собі ніс і вуха.
Друзів моїх тут нема –
Все пропало... все дарма!..

Ангел, рідненькій мій,
Перемерз я – розігрій!

ЯНГОЛ-1.

О, чортів я не жалію!
Зараз тебе розігрію...

(забирає у Чапека різочки і ганяє його по сцені різочками, той тікає)
ЯНГОЛ-2.

Їде, їде Миколай
В українській славний край.

Він приніс нам мир і волю,
Незалежність, кращу долю.

Миколай – наш добродій,
Є для всіх в нього гостинець.

Україну він вітає,
Про усіх людей він дбає!

ЯНГОЛ-1.

Ще хвилинка, діти, і між вами
Тут стане Миколай Святий.
Він з щирим серцем і дарами
Опиниться у залі цій.

(з'являється Святий Миколай)

Миколай.

Добрий день!
Мир вам, діти!
Мир вам, любі!
Ласка Божа
Ваші душі хай осяє!
А громада ваша гожа,
Мов чудова квітка-рожа,
Хай росте і розцвітає
Без пригоди злої, лиха,
Мамі, татові на втіху!

(до янголів):

А скажіть, небесні дітки, -
Ви ж для них найліпші свідки –
Чи ті діти, що у залі,
Ті спереду і там далі,
Більші, менші і маленькі,
Цілий рік були чемненькі?

ЯНГОЛИ *(запитують у дітей, інтерактив з глядачами)*

Ви були чемні? ... і слухняні?
Батькам допомагали?

ЯНГОЛИ (гуртом):

Так, вони були чемненькі,
Тата слухали і неньки.

МИКОЛАЙ:

А скажіть, небесні дітки, -
Ви для них найкращі свідки –
Чи молитву рідну знають?
Бога нею прославляють?
Чи шанують рідну мову,
Українське рідне слово?
(інтерактив з дітьми)

ЯНГОЛИ (гуртом)

Так, і моляться, й читають,
Рідні пісеньки співають
Слави, Яни, Марки, Олі,
Бо навчаються у школі.

МИКОЛАЙ:

Бачу я, ви добрі діти –
Буде з того Бог радіти!
Хай же вам, мов сонце світить,
Захищає, мов покров,
Божа ласка та любов!

Не за плату-нагороду,
А тому, що чесні зроду,
Що шляхетні, не пусті,
Правді служите святій.
І це мене, дітки найбільше втішає,
Що кожен з вас добре серце має.
Тому я прибув, мої діти, до вас у театр,
Щоб всім вам за гарні і добрі вчинки
Для радості душі і для відпочинку
Подарувати казку
Яку, діти? *(Летючий корабель)*

ЯНГОЛ-1.

Перш ніж казку розпочати,
Треба дещо запитати!

Чи можна вибігати на сцену підчас вистави?
Стрибати? А пиццати?...
Молодці!

МИКОЛАЙ.

Учіться , діти, хай розум не спить,
Дорогу в науку всім треба любить...
Навчайтесь, навчайтесь, поки молоденькі.
До школи щодня поспішайте швиденько.
Швидко мчиться часу лік,
Знов прийду я через рік
На велике, світле свято!

ЯНГОЛИ.

А тепер вмостімось зручно!

Плескаєм в долоні гучно!

І рахуємо разом з нами до п'яти!

Один, два, три, чотири, п'ять!

Виставу можна починать!!!

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

Авраменко Петро – (30 червня 1978 р., с. Мокляки, Житомирська область), є українським театральним актором і режисером. У 1996 році закінчив загальноосвітню школу в с. Топорище Володар-Волинського району Житомирської області й того ж року вступив до Житомирського училища культури на спеціальність режисура. 1998 р. – режисер-методист районного будинку культури у смт Черняхів. 1999 р. – актор Житомирського академічного українського музично-драматичного театру ім. І. Кочерги. 2002–2004 – режисер народного самодіяльного театру УТОГ. 2005–2007 – режисер, ведучий сатирично-розважальної програми на «Радіо Свобода». 2007 – актор і режисер дитячої СД радіо книги «Радіоняня». Здійснив радіовистави для дітей («Острів Скарбів», «Алі Бааа-ба та сорок розбійників», «Маленький Мук», «Аладін», «манглі» та ін.), а також для дорослих («Крихітка Цахес», «Ніч проти Івана Купали», «Полювання на брата»). 2008 – режисер першої категорії Національної радіокомпанії України в редакції літературно-історичних та науково-пізнавальних передач. 2009 р. – закінчив Київський національний університет театру, кіно і телебачення ім. Карпенка-Карого за спеціальністю «режисер театру». З березня 2000 – актор в Музичному та драматичному театрі Житомирської області. 2012 – закінчив Київську національну академію керівних кадрів культури і мистецтв за спеціальністю режисер театру. 2013 – режисер Житомирського академічного українського музично-драматичного театру ім. Івана Кочерги. 2012–2016 рр. – аспірант Житомирського державного університету імені Івана Франка і режисер створеного ним театру-лабораторії

«Бурсаки». У 2016 році він був запрошений в Аугсбургський театр як митець у резиденції. Наукові інтереси – особливості творчості актора сценічного мистецтва. Нагороди: «Митець року» у місті Житомир (2013), Заслужений артист України (2001), Премія імені Івана Франка у галузі інформаційної діяльності (2018), Відзнака за заслуги III ступеня перед містом (2016).

Берелет Володимир – (19 лютого 1946 р., с. Новоолександрівка Солонянського, нині Синельниківського р-ну Дніпропетровської області). 1967 р. закінчив Дніпропетровське театральне училище. 1983 р. закінчив Інститут театального мистецтва в Москві. У 1967–1970, 1972–1990 рр. працював у Сумському театрі драми та музичної комедії ім. М. Щепкіна. 1970–1972 р. – актор у Криворізькому російському музично-драматичному театрі ім. Т. Шевченка. У 1991–2001 рр. працював у Житомирському українському музично-драматичному театрі ім. І. Кочерги. Протягом 1994–2000 рр. був ведучим музично-розважальної телепередачі «Здоровенькі були»; з 2001 р. – директор програм, старший режисер, ведучий жарт-клубу «Побреженьки» Житомирської обласної державної телерадіокомпанії. З 2018 р. – старший викладач кафедри лінгвометодики та культури фахової мови(з 2020 року кафедри Мистецької освіти). З 03.12.2019 р. (Наказ №94-К від 02.12.2019р.) працює на 0,5 ставки на посаді артиста Бердичівського міського Палацу культури ім. Шабельника О. А. Наукові інтереси – навчання основ сценічної майстерності студентів спеціальності «Сценічне мистецтво». Нагороджений почесним званням «Заслужений артист УРСР» (1985).

Берелет Лілія – народилась 21 червня 1961 р. в м. Ромни Сумської області. 1983 р. – закінчила Київський інститут театального мистецтва імені І. Карпенка-Карого. З 1983 по 1985 роки – диктор Одеського обласного радіо й телебачення. З 1985 по 1991 рр. – артистка Сумського театру драми та музичної комедії ім. М. Щепкіна. З 1991 р. і до тепер – артистка Житомирського українського музично-драматичного театру ім. І. Кочерги. З 1994 по 2000 рр. була ведучою музично-розважальної передачі «Здоровенькі були» Житомирської обласної державної телерадіокомпанії. 1997 року

отримала звання заслуженої артистки України. Наукові інтереси – методика навчання основ сценічної майстерності студентів спеціальності «Сценічне мистецтво». Нагороджена почесним званням «Заслужений артист України» (1997).

Бондарчук Надія – (5 листопада 2000 р.), студентка ІІІ-го курсу спеціальності 026 Сценічне мистецтво.

Данчук Лелнід – (13 листопада 1941 р., с. Горбулів Черняхівського району, Житомирської області), український режисер, театрознавець, народний артист України, професор, кандидат мистецтвознавства, директор Житомирського обласного музично-драматичного театру ім. Ів. Кочерги, директор Житомирського державного інституту культури і мистецтв Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. У 1961 р. закінчив Житомирське культурно-освітнє училище (серед його викладачів – Тетяна Никітіна-Станіславська). У 1973 р. закінчив Київський театральний інститут ім. І. К. Карпенка-Карого за спеціальністю режисер драматичного театру. Аспірантура Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії ім. М.Рильського. 1964–1968 рр. служба в лавах Червонопрапорного Північного флоту – артист ансамблю пісні і танцю, завідувач клубу, старший інструктор культурно масової роботи Будинку офіцерів м. Севе́роморськ. 1973–1976 рр. директор, режисер Рівненського обласного музично драматичного театру ім. М. Островського. 1976–1978 рр. – стажер-режисер Національного академічного драматичного театру ім. І. Франка. 1978–1981 заступник директора Укрконцерт. 1981–2005 рр. – директор, режисер, художній керівник Житомирського обласного музично драматичного театру ім. Ів. Кочерги. 2007 р. – директор Житомирського державного інституту культури і мистецтв Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. Наукові інтереси: театральна діяльність, режисура. Нагороди: Народний артист України присвоєно указом президента України за вагомий особистий внесок у розвиток національної культури, високий професіоналізм (2003), Заслужений діяч мистецтва України (1992).

Оксютович Ірина – (27 жовтня 1983 р., м. Новоград-Волинськ Житомирської області), студентка IV-го курсу спеціальності 026 Сценічне мистецтво, артистка драми вищої категорії Житомирського академічного українського музично-драматичного театру імені Івана Кочерги (2004).

Шинкарук Ірина – (31 липня 1979 р., м. Фастів Київської області). Ще будучи школяркою була запрошена на посаду солістки-вокалістки Державного театру

пісні під керівництвом Миколи Мозгового (1995-1999). У 1995–2000 рр. навчалась у Житомирському педагогічному університеті ім. Івана Франка на філологічному факультеті та Житомирському училищі культури, хормейстерсько-диригентський відділ у 1995–1997 рр. У 1997–2001 рр. здобувала другу вищу освіту у Київському Національному університеті культури і мистецтв. У 1999–2019 рр. працювала солісткою-вокалісткою вищої категорії ТОВ «Музика» Національної радіокомпанії України. У 2001–2003 рр. за сумісництвом працювала викладачем естрадного вокалу Київського університету культури, в 2015 р. старшим викладачем кафедри музики і хореографії з методиками викладання Житомирського державного університету. З вересня 2019 року – доцент кафедри мистецьких дисциплін та методик навчання. На сцені з семи років, є лауреатом 14-ти Всеукраїнських та Міжнародних вокальних конкурсів та фестивалів. Стажувалася з вокалу у Варшавському театрі оперети (1994), клас викладача Еви Косак. З 2015 року президент, режисер та голова журі Міжнародного фестивалю мистецтв «Пісенний Спас», відкритих фестивалів студентської творчості «Листопад-Fest» та «Студентська ліра». Наукові інтереси – творчий розвиток особистості засобами вокального мистецтва, майстерність ведучого та конференсьє, творчість Володимира Шинкарука. Нагороди: почесні звання «Заслужений артист України» (2008), «Народний артист України» (2019), лауреат премії ім. Івана Огієнка (2009).